

DEZBATERI PARLAMENTARE

Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a

SESIUNEA a II-a ORDINARĂ – MAI 2015

Ședința din ziua de 7 mai 2015

(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (*Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.*) 4
2. Dezbaterea ordinii de zi și aprobarea ei. 4–25
3. Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.36 din 5 februarie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea cu privire la trupele de carabinieri – art. 14, 22; Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice – art. 20; Legea asigurării cu pensii a militarilor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne – art. 22, 23, 28, ș.a.; ș.a.*) 25–35
4. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.151 din 21 aprilie 2015 pentru modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 (*art.4, 21, 24¹*). 36–42
5. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.114 din 1 aprilie 2015 pentru modificarea unor acte legislative (*Legea privind partidele politice – art. 4, 22; Codul contravențional – art. 67¹; Legea cu privire la libertatea de exprimare – art.3*). Urmare a dezbaterilor, pentru lectura a doua s-a decis comasarea acestuia cu proiectul de lege nr.2110, proiectul nr.114 fiind ca proiect de bază. 42–43
6. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.120 din 2 aprilie 2015 pentru modificarea articolului 1 din Legea nr.296-XIII din 23 noiembrie 1994 pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice. 43–47
7. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.2110 din 26 septembrie 2012 pentru modificarea unor acte legislative (*Legea privind partidele politice – art.4, 22; Codul contravențional – art.67¹; Legea cu privire la libertatea de exprimare – art.3*). Urmare a dezbaterilor, pentru lectura a doua 47–49

s-a decis comasarea acestuia cu proiectul de lege nr.114, proiectul nr.2110 fiind ca proiect de alternativă.

8. Dezbateră proiectului de Hotărîre nr.152 din 21 aprilie 2015 privind numirea în funcția de vicepreședinte al Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție (*Nicolae Gordilă*). La solicitarea doamnei președinte al Comisiei juridice, numiri și imunități Raisa Apolschii, procedura de vot a proiectului nr.152 se transferă pentru o ședință ulterioară. 49–52;
56
9. Dezbateră și respingerea proiectului de Lege nr.3476 din 18 octombrie 2004 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea cu privire la Guvern – art.16, 32; Regulamentul Parlamentului – art.44, 56*). 52;
55
10. Dezbateră și respingerea proiectului de Lege nr.3477 din 18 octombrie 2004 pentru modificarea și completarea Legii nr.344-XIII din 23 decembrie 1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (*Gagauz-Yeri*) (*art.1, 12, 13, 17*). 53;
55
11. Dezbateră și respingerea proiectului de Lege nr.316 din 15 februarie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea cu privire la procedura de alegere a Președintelui RM – art.1, 2, 3, ș.a.; Legea privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice – art.5; ș.a.*). 53;
55
12. Dezbateră și respingerea proiectului de Lege nr.1940 din 5 septembrie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul contravențional – art.400; Codul penal – 184¹; Legea privind partidele politice – art.22*). 53–54;
55
13. Dezbateră și respingerea proiectului de Lege nr.1943 din 5 septembrie 2012 cu privire la completarea Legii nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice. 54;
55
14. Dezbateră și respingerea proiectului de Lege nr.1530 din 5 iulie 2011 pentru modificarea articolului 138 din Codul electoral. 54;
55
15. Dezbateră și respingerea proiectului de Lege nr.1643 din 11 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea învățămîntului – art.62; Codul contravențional – art.50¹*). 54–55
16. Dezbateră și respingerea proiectului de Lege nr.2331 din 16 octombrie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul vamal – art.224, 229², 231, ș.a.; Codul penal – art.248, 249; ș.a.*). 55

17. Audieri parlamentare privind executarea prevederilor Hotărîrii Parlamentului nr.41 din 24 martie 2015 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, măsurile întreprinse pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc în raport cu valutele internaționale și privind situația de la „Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” SA și BC „Unibank” SA. 56–159

Raportori: Chiril Gaburici, Prim-ministrul Republicii Moldova; Dorin Drăguțanu, Guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei; Viorel Chetaru, directorul Centrului Național Anticorupție; Corneliu Gurin, Procurorul General al Republicii Moldova; Vadim Vrabie, vicedirectorul Serviciului de Informații și Securitate; Viorica Cărare, președintele Consiliului Concurenței.

18. Dezbaterile și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.185 din 7 mai 2015 privind modificarea unor hotărîri ale Parlamentului (*Hotărîrea cu privire la constituirea grupului de lucru pentru elaborarea proiectului de lege privind statutul municipiului Chișinău – art.2; Hotărîrea cu privire la constituirea grupului de lucru pentru elaborarea proiectului de lege privind statutul municipiului Bălți – art.2*). 159–160

Ședința începe la ora 10.05.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinte al Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Bună dimineața.

Vă invit să vă luați locurile, ca să putem începe ședința plenară de astăzi.

Rog Secretariatul Parlamentului, să anunțe prezența în sală.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au înregistrat prezența 86 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Andronachi Vladimir, Batrîncea Vlad, Creangă Ștefan, Dodon Igor, Greceanii Zinaida, Pistrinciuc Vadim, Savva Oleg, Smirnov Eduard, Spataru Mihaela, Sorocean Victor – cerere; Lupu Marian, Mitriuc Ghenadi – deplasare; Șalaru Anatolie – concediu neplătit, Dudoglo Nicolai, Palihovici Liliana.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Cvorumul este în Sala de plen. Începem ședința.

Vă rog frumos să onorăm Drapelul de Stat al Republicii Moldova. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Vă mulțumesc.

Bună dimineața încă o dată.

Agenda din data de 7 mai a fost aprobată anterior de Biroul permanent. În același timp, au fost și câteva demersuri și la examinarea unor proiecte de pe agendă, unele din ele sînt fără raportul comisiei.

Doamnă Ivanov,

Aveți un demers în privința Hotărîrii nr.41, vă rog frumos, aveți ...

Domnul Zagorodnîi,

Vă rog frumos.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Stimate domnule Președinte,

La ședința din 30 aprilie 2015 eu personal, în calitate de deputat, am solicitat prezența pentru ziua de astăzi în Sala de plen pentru a fi audiate persoanele responsabile ale instituțiilor care sînt vizate în Hotărîrea Parlamentului nr.41 din 24 martie 2015, ce ține de executarea acestei hotărîri și mai ales este vorba despre guvernatorul Băncii Naționale, este vorba despre Procurorul General, directorul Centrului Național Anticorupție și președintele Consiliului Concurenței.

Deci în acest context, nu știu dacă astăzi au fost invitate aceste persoane, totodată, noi din partea fracțiunii am pregătit un demers pe numele Biroului permanent ca să examinați această solicitare și să-i dați curs. Fiindcă, domnule Președinte, ceea ce se întîmplă astăzi în societate și mai ales urmărim cu toții la capitolul sistemul bancar, este o situație catastrofală și ieșită din comun.

Deoarece Biroul permanent n-a avut loc, noi ne adresăm către dumneavoastră, în calitate de Președinte, ca să supuneți votului. Sau dacă sînt aceste persoane prezente sau vor fi prezente astăzi în ședința în plen să ne informați. În caz contrar, noi ne rezervăm dreptul din partea fracțiunii să solicităm prezența acestor persoane în ședința de astăzi, ca să fie audiate și să informeze plenul Parlamentului despre mersul executării Hotărîrii Parlamentului ce ține de Comisia de anchetă privind situația de la Banca de Economii, Banca Socială și „Unibank”.

Totodată, domnule Președinte, rog ca această propunere să fie supusă la vot. Și noi, în cazul în care va fi respinsă această solicitare, vom ieși cu demers față de dumneavoastră personal ca să inițiați procedura de a supune ... Da, deci ca să supuneți la vot toată ... demersul nostru.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Este clară poziția fracțiunii.

Vă mulțumesc frumos.

Însă permiteți-mi să aduc câteva detalii. În baza Hotărîrii Parlamentului nr.41 din 24 martie 2015, prevederile acestei hotărîri stabilesc că Comisia economie, buget și finanțe va supraveghea și va urmări executarea hotărîrii nemijlocit prin a discuta sau prin a comunica cu Banca Națională, cu Procuratura Generală, cu Serviciul de Informații și Securitate și toate acele instituții care au fost nominalizate.

Eu, la rîndul meu, v-aș face o propunere ca să solicităm Comisiei economie, buget și finanțe, săptămîna viitoare, neîntîrziat să facă aceste audieri în comisie, chemînd toate aceste instituții și să vină Comisia economie, buget și finanțe, inclusiv cu instituțiile care sînt menționate de către dumneavoastră, în plen săptămîna viitoare și să raporteze plenului.

Pe de-o parte, noi o să îndeplinim acel scop pe care ni-l propunem. Pe de altă parte, vom respecta întocmai decizia noastră, aprobată prin acea Hotărîre nr.41 și vom respecta, totodată, și prevederile Regulamentului, și, dacă vreți, competențele care sînt ale acelei comisii, ale Comisiei economie, buget și finanțe.

La acest subiect aș prefera dacă am avea o discuție cu conducerea fracțiunii, că de altfel o să ... Este propunerea fracțiunii. De aceea, doamnă Ivanov, vă rog frumos eventual la această propunere ce menționați.

Doamna Violeta Ivanov:

Din partea fracțiunii va vorbi domnul Reșetnicov.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă mulțumesc.

Domnul Reșetnicov.

Domnul Artur Reșetnicov:

Mulțumesc, domnule Președinte al Parlamentului.

Ca o completare la solicitarea din partea Fracțiunii Partidului Comuniștilor. Sigur că în Parlament activează comisii permanente și am poruncit și Comisiei economie, buget și finanțe și am creat Comisie specială, care a prezentat raportul respectiv, dar vedem că situația nu se ameliorează în domeniul asigurării securității bancare și depunerilor bănești ale cetățenilor. Mai mult ca atît, plenul Parlamentului, Parlamentul este organul reprezentativ căruia cetățenii Republicii Moldova i-au delegat dreptul respectiv.

De aceea, ca să nu intrăm în astfel de discuții, care doriți să le evitați aici în plenul Parlamentului, rugăm și insistăm să supuneți la vot ca primul subiect astăzi care va fi examinat în Parlament să fie ... Și să-l invitați aici, în plenul Parlamentului, pe guvernatorul Băncii Naționale, domnul Draguțanu, cu un raport privind situația la zi. Și acest subiect rog să fie supus la vot din partea Fracțiunii

Partidului Comuniștilor, fără dezbateri și fără a face trimiteri la careva comisii, rezultatul cărora noi nu știm care va fi ... finalitatea.

Este dreptul Parlamentului și dreptul fracțiunii de a solicita ca domnul Drăguțanu să fie aici, în plenul Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos alte fracțiuni – opinia.

Domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Eu vreau să vă amintesc că în afară de această hotărîre ce ține de Banca de Economii, a mai fost o Comisie de anchetă în frunte cu domnul Reidman. Și, după cîte noi cunoaștem, Comisia economie, buget și finanțe nu a îndeplinit acea hotărîre care ... ce spuneți dumneavoastră că țin la control și trebuie să-și facă raportul, să prezinte Parlamentului. Și materialele, hotărîrea Parlamentului n-a ajuns la organele de drept: Procuratură, CNA și altele.

De aceea, noi solicităm să fie invitați Procurorul General, directorul CNA, inclusiv guvernatorul Băncii Naționale să explice ce s-a îndeplinit. Dacă s-a îndeplinit Hotărîrea Parlamentului ce ține de Comisia de anchetă în frunte cu domnul Reidman? Și pe urmă revenim la a doua Comisie de anchetă.

Fiindcă noi vrem parțial să examinăm, noi trebuie procesul să-l luăm de la început pînă la sfîrșit, atunci o să ne fie clar nouă. Dar dacă noi luăm numai raportul Comisiei de anchetă în frunte cu domnul Răducan, asta de acum e clar că e furat miliardul. De acolo trebuie să începem, de la A și apoi să ajungem la Z.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Eu vă mulțumesc.

Fracțiunea Partidului Liberal Democrat.

Domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Sigur că hotărîrea odată adoptată trebuie să fie executată și monitorizarea executării acestei hotărîri ține de competența Parlamentului. Noi n-avem nimic de obiectat la propunerea ca funcționarii menționați să vină și să prezinte raportul privind mersul executării Hotărîrii Parlamentului pe marginea raportului Comisiei de anchetă, doar cu o mică specificare, că a fost menționat mărirea sa Procurorul General.

Dînsul într-o circulară transmisă nu demult, vreo două săptămîni în urmă, a menționat că unicul format cînd poate fi audiată activitatea Procuraturii Generale

este doar raportul anual al Procurorului, în rest să nu îndrăznim să-i deranjăm. Țineți cont de această situație.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Streleț,

Nu denaturați corespondența care a avut loc. Și prin intermediul meu, ca Președinte al Parlamentului, am avut aceasta. De aceea, fără speculații de genul acesta.

Din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor – domnul Ceban. Vă rog frumos.

Domnul Ion Ceban:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc.

Stimați deputați,

Eu vă propun să terminăm într-un fel sau altul ciroul acesta și teatrul absurdului.

Domnule Președinte,

Dumneavoastră, câteva zile în urmă, ați fost în rol de Prometeu, de ... nu știu, de proroc, de martir, ați adus pe lume raportul care nu vroiați a fi publicat anterior.

Eu vă propun astăzi să utilizați de articolul 46 al Regulamentului și să anulăm toată ordinea de zi, și să fie inclus un singur subiect pe ordinea de zi.

Dacă tot ați dat lumii acel raport Kroll, să invităm toată componența Guvernului, să-i invităm pe cei de la CNA, Procuratura Generală, CNI și restul, societatea civilă să fie acolo așezată și toată presa ca să discutăm situația dramatică din acest sector și să vedem cine se face de vină, și oamenii să fie pedepsiți.

Nu mai avem timp pentru a târăgăna.

Societatea trebuie să primească răspunsuri, inclusiv aici în Parlament, și nu singură să deducă unele sau altele lucruri.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc, domnul Ceban.

Domnul Ion Ceban:

Vă rog să faceți uz de articolul 46 și să terminăm treaba aceasta cu „casa arde, dar baba se piaptână”.

Domnul Andrian Candu:

Da, în baza articolului 46, evident voi supune la vot, că doar plenul poate să ia deciziile și nu Președintele Parlamentului ce ține de agendă.

Iată de ce, în baza demersului făcut de Frațiunea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, se propune să fie invitați Prim-ministrul Republicii Moldova, guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei, Procurorul General, directorul Serviciului de Informații și Securitate, directorul Centrului Național

Anticorupție și președintele Consiliului Concurenței, în vederea prezentării răspunsurilor orale de la tribuna centrală a Parlamentului, ce ține de executarea Hotărîrii nr.41 adoptată la 24 martie 2015.

Cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

În unanimitate.

Secretariatul Parlamentului va face toate demersurile necesare în numele Parlamentului privind invitarea acestor persoane. Oricum lucrul acesta nu se întâmplă dintr-un minut în altul.

Iată de ce, dați-ne voie, totuși, să mergem pe agenda Parlamentului și, între timp, când o să primesc informații de la Secretariat privind disponibilitatea, începînd de la Prim-ministru pînă la acei care au fost nominalizați, o să anunț plenul Parlamentului.

Domnul Diacov,

Vă rog frumos.

Domnul Dumitru Diacov:

Da, domnule Președinte.

În continuare la ceea ce s-a discutat aici.

Sigur că eu n-aș dori ca acest subiect să devină o temă de competiție între fracțiuni, cine e mai patriot și cine-i mai cinstit, da.

Este nevoie ca noi să formulăm foarte clar ce-o să fie aceasta.

Acestea sînt audieri parlamentare, aceasta este examinarea unui proiect cum se realizează hotărîrea Parlamentului la tema dată și sigur că este nevoie de o scurtă pauză pentru a pregăti.

De aceea este propunerea ca noi să discutăm cîteva proiecte din ordinea de zi...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Dumitru Diacov:

În timpul acesta să pregătească și după asta

Domnul Andrian Candu:

Domnule președinte Diacov,

La fel e și propunerea mea: la ora 11, să zicem, să facem... pînă atunci să muncim, la ora 11 facem o ședință a Biroului permanent, care va aproba desfășurarea acelor audieri și cu componența care a fost deja aprobată de plen și să stabilească la fel și ora desfășurării astăzi a acelor discuții și a acelor audieri.

Dacă sînt alte chestiuni la acest subiect care, de fapt, a fost supus votului deja.

Domnul Reidman.

Nu știu dacă mai e cazul, mai bine lăsăm la Biroul permanent deja altele.

Domnul Reidman,

Foarte pe scurt.

Domnul Oleg Reidman:

Да, спасибо.

Я бы хотел, чтобы господин председатель не подменял, так сказать, парламентский контроль тем поручением, которое дано Комиссии по экономике, бюджету и финансам.

К сожалению председателя сегодня нет и я как вице-председатель ...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Reidman,

Noi am depășit acest subiect deja. Am supus votului, astăzi vor fi audierile și toate persoanele menționate vor fi invitate.

Gata, probabil nu mai e rost să discutăm.

Vă mulțumesc frumos.

Doar chestiuni de procedură.

Demersuri pe ordinea de zi nu mai sînt altele.

De aceea, alte propuneri pe ordinea de zi, potrivit articolului 46, nu vor mai fi supuse votului.

Vă rog frumos, domnul Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Eu propun ca chestiunea 7 din ordinea de zi, proiectul de Lege cu privire la statutul de neutralitate permanentă a Republicii Moldova să fie exclus, din motivul nu doar că lipsește raportul comisiei, dar acest subiect a fost inclus în ordinea de zi a comisiei parlamentare, dar el, pe parcurs, a fost exclus la propunerea deputaților.

De aceea eu cred că acest subiect nu poate fi discutat astăzi.

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

În baza articolului 46 al Regulamentului, din lipsa raportului comisiei, propun ca acest subiect să fie amînat pe altă săptămîină.

Vă rog frumos, din partea fracțiunii cîte o singură persoană cu referire la acest subiect.

Domnul Reșetnicov.

Domnul Artur Reșetnicov:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Vreau să vă anunț că subiectul... proiectul legii care se propune să fie iarăși contramandat ține de proiectul de lege al Partidului Comuniștilor cu privire la statutul de neutralitate permanentă a Republicii Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Reșetnicov,

Noi știm lucrul acesta, noi știm să citim și știm despre ce proiect vorbim.

Domnul Artur Reșetnicov:

Și a fost ...

Domnul Andrian Candu:

De aceea, cu referire la propunerea domnului Untila privind amânarea sau excluderea din lipsa raportului.

Vă rog frumos, domnul Reșetnicov.

Domnul Artur Reșetnicov:

Domnule Președinte,

Nu treceți la o practică negativă de a întrerupe vorbitorul.

Și am vrut să menționez că acest proiect de lege privind neutralitatea permanentă a fost înregistrat încă în ianuarie anul curent și comisia, inclusiv Guvernul, au avut timp suficient pentru a-l dezbate.

În acest context, nu există motive pentru a fi amânat acest proiect de lege.

Și în situația în care va fi o pauză pentru activitatea Biroului permanent, propun ca Comisia securitate națională, apărare și ordine publică să se întrunească, să dezbate acest proiect și să prezinte astăzi raportul, și noi am putea să-l examinăm pentru că nu suferă deja amânare.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Domnul Untila,

Vedeți vreo posibilitate să convocați astăzi comisia în pauza cea de la ora

11?

Domnul Veaceslav Untila:

Da, vă mulțumesc.

Dar vreau să vă spun că noi peste noapte am devenit comisie de fond, pînă acum era Comisia juridică, numiri și imunități. Eu mă bucur foarte mult de încrederea acordată, sîntem de acord să examinăm acest lucru.

Eu am început să mă documentez, am 8 pagini avizul Direcției generale juridice. Este vorba despre Curtea Constituțională care pe data de 26 trebuie să examineze această întrebare.

Eu nu cred că noi sîntem gata astăzi să examinăm acest lucru, cu atît mai mult că el ieri a fost inclus în ordinea de zi și membrii comisiei au propus să fie exclus.

(Voce nedeslușită din sală.)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Potrivit articolului 46 alineatul (3) doar plenul va avea posibilitatea să excludă sau să amâne un subiect de pe ordinea de zi.

Domnul Ghimpu,

Vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Îmi permiteți să mă adresez personal domnului Vladimir Voronin, președintele Partidului Comuniștilor din Republica Moldova.

Domnule președinte,

Fără supărare, dar vreau să vă spun că acest proiect depășește cu mult Memorandumul Kozak.

Uitați-vă, vă rog, în acest proiect ce fac colegii dumneavoastră, ce propun Parlamentului.

Este un proiect care vine să izoleze total Republica Moldova, s-o pună în genunchi în fața Federației Ruse. Ori dumneavoastră ați pledat totdeauna pentru statalitatea, independența și suveranitatea acestei republici și un viitor european pentru copiii și nepoții noștri.

Vă rog foarte frumos, citiți acest proiect și o să vedeți că aici... nu vorbesc, cum așa dumneavoastră spuneți câte-o dată, că-i mîna Moscovei.

Aici nu numai mîna Moscovei, aici este și cotul, și piciorul Moscovei în toată independența Republicii Moldova și viitorul nostru.

Mulțumesc.

Și e de dorit să fie amînat, domnule Președinte al Parlamentului, pentru anul 3015.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Serghei Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

În calitate de autor, vreau să vă informez că, în temeiul articolului 55 din Regulamentul Parlamentului, am înregistrat în cancelaria Secretariatului Parlamentului demersul de retragere a proiectului nr.113.

De aceea rog să fie exclus de pe ordinea de zi. Este vorba de punctul 8 din agendă.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Novac.

Domnul Grigore Novac:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Președinte,

Deci, stimați colegi,

În ultimul timp vin mai multe semnale din teritoriu, cetățenii sînt profund indignați despre faptul că la televiziunile private ...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Novac,

Vorbim despre proiectul nr.4, acesta este subiectul acum.

Dacă aveți un alt subiect, atunci...

Domnul Grigore Novac:

O secundă, eu am altă propunere. Păi, mi-ați dat cuvîntul.

Domnul Andrian Candu:

Despre altă propunere vorbim după, acum vorbim despre proiectul nr.4.

Cine se referă doar la proiectul nr.4, la amînarea, excluderea de pe ordinea de zi?

Vă rog frumos, domnul Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

Spre atenția Parlamentului și a societății referitor la acest proiect de neutralitate, articolul 11 al Constituției.

Unul din motivele care eu, în funcția de Președinte, n-am putut să-mi permit să semnez documentul despre reunificarea Republicii Moldova, hotărîrea problemei Transnistriei.

În momentul cînd deja era totul pregătit a fost neprevăzut, pentru că asupra acestui document s-a lucrat 4 luni de zile. Noi cunoșteam nu numai cuvintele pe de rost, dar și virgulele, și punctele.

Dar numai din cauză că eu n-am putut să-mi permit, în calitate de Președinte a Republicii Moldova, să încalc articolul 11 al Constituției și statutul de neutralitate.

Și dacă noi acum în continuarea acestui proces, Parlamentul care are votul de încredere al poporului, al societății noastre naționale, nu înțelegem și nu conștientizăm ce seamnifică aceasta, înseamnă că noi n-o să ajungem nici în 2017, nu în 3015.

Statutul de neutralitate permite Moldovei să fie în situația în care noi ne-am aflat toți anii aceștia.

Dumneavoastră trebuie să înțelegeți, și cred că înțelegeți, dacă cineva vă impune din altă parte, trebuie să conștientizați că numai prin statutul de neutralitate noi putem să ne construim țara independentă, putem să ne... să fim de sine stătători.

Dacă noi o să încălcăm acest statut, noi o să pierdem Transnistria definitiv, noi o să ne pierdem și rolul de stat independent.

Acest lucru nu este în grabă făcut. Acest proiect a fost foarte mult chibzuit și gândit în interiorul partidului și în fracțiune și eu nu înțeleg de ce noi nu conștientizăm: da, ne conducem de unele interese de astăzi, interese de moment, dar nu interese de perspectivă.

Noi n-o să fim veșnici nimeni, cât de mult nu s-ar dori, o să fie alte parlamente, o să fie alte... Dar noi astăzi punem o bombă extraordinar de serioasă, de periculoasă sub fundamentul statalității Republicii Moldova.

De aceea, noi o să insistăm tot timpul. Mai mult ca atât, vreau să vă informez că dacă nu trecem astăzi prin această baricadă, „искусственная”, cu influență noi știm de unde și de la cine, noi conștientizăm de ce l-ați propus pe unul Cebotari, sau cum îl cheamă, la Ministerul Apărării, conștientizăm multe lucruri și le urmărim, și le vedem, și avem și informații și mai... din alte părți mai serioase.

Noi o să insistăm la... să fie petrecut referendumul național la acest capitol.
Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Înainte de aprobarea legii sau ...

Domnul Filat.

Vă mulțumesc.

Domnul Filat,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Filat:

Vă mulțumesc frumos, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Problema pe care doar încercăm s-o discutăm în Parlamentul Republicii Moldova este mult prea importantă și mult prea sensibilă, în același rînd, pentru ca să fie într-o abordare pe interes de partid.

O dată. Noi avem o prevedere foarte clară constituțională, care prevede statutul de neutralitate al Republicii Moldova.

În același rînd, trebuie să recunoaștem cu toții că acest statut consfințit prin normă constituțională nu există în realitate nu din cauza că țara nu-și are reglementările necesare sau acest angajament de neutralitate, dar din cauza că este această prezență ilegală pe teritoriul suveran al Republicii Moldova atât a militarilor, cât și a armamentului Federației Ruse.

Propunerea noastră este ca această problemă să... dacă există interes, să fie discutată într-o manieră serioasă, să nu fie impusă.

Deci nu este necesar doar ca un partid politic reprezentat în Parlament să aibă implicare în acest proces. Este nevoie de o discuție mult mai largă, este nevoie de discuții mult mai serioase în așa fel încît printr-o normă legală noi să venim să îmbunătățim lucrurile, dar să nu le agravăm.

De aceea, din punctul nostru de vedere, este necesar ca să avem comunicarea în continuare necesară, să nu forțăm discuțiile în Parlament doar de dragul discuțiilor, fiindcă predispoziția este una foarte clară.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Voronin,
Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Da, eu am auzit, v-am auzit, domnule Filat, dar nu v-am înțeles, pentru că n-ați propus nimic concret.

Discuțiile și cuvântarea sau discursul, participarea la o conferință în România nu demult a președintelui Curții Constituționale, domnul Tănase, noi le-am înțeles foarte serios și foarte... și foarte sîntem встревоженные, îngrijorați. Îngrijorați. Mai mult decît atît, că președintele Curții Constituționale nu are voie să facă declarații publice, politice. Pentru acest lucru a fost demis Pulbere, măcar că n-a făcut nici o declarație. Așa vă trebuia vouă atunci.

Doi. Statutul de neutralitate, vă spun, vă repet încă o dată, documentul care se numește de toți Memorandumul Cozac, fii atent Ghimpu, conținea 17 puncte și peste noapte... nu cum spune Untila peste noapte. Lui Untila i-a spus demult să se ocupe cu chestia asta, el pur și simplu nici o dată nu s-a ocupat cu nimic concret. Dar peste noapte, chiar dimineața trebuia să fie semnat documentul și a apărut articolul 18 nu din partea noastră, în care era indicat că «ограниченному контингенту российских войск Приднестровья предоставляется статус военной базы».

Și numai articolul 11 al Constituției a hotărît această problemă, că eu n-am putut depăși Constituția. Eu am jurat pe Constituție, n-am putut depăși Constituția, să semnez acest document.

Iată despre ce-i vorba și despre ce-i discuția. Dacă noi sîntem temporari, dar noi sîntem temporari pe acest pămînt, așa-i dat de Dumnezeu, dar măcar trebuie să ne gîndim la viitorul acestei țări. Cîte prostii și cîte nebunii, și cîte afaceri s-au făcut în Moldova în ultimii ani, așa-numiți de independență, dacă să mai facem și lucrul acesta, asta-i tragedie și-i crimă.

De aceea, fiți oameni serioși. Măcar o dată și o dată luați-vă responsabilitate pentru viitorul țării acestea.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.
Domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule Președinte,
Stimați colegi,

Austria a adoptat statut de stat neutru după ce a plecat ultimul soldat de pe teritoriul său armat... străine.

Pe teritoriul nostru se află armata Federației Ruse și nu este doar o armată care a venit în baza unui acord, dar armată de ocupație de 200 de ani.

Spuneți-mi, vă rog, ce fel de stat neutru sîntem noi cu prezența armatei ruse pe teritoriul nostru?

Și, domnule Voronin, știți că eu sînt omul care dau omului ce-i aparține și respect cînd omul ia decizii bune pentru stat, pentru viitor și sînt împotriva cînd conducerea, deputații, prim-miniștrii, miniștrii sînt... vorbesc frumos în fața moldovenilor, dar de aici îi țin în mizerie și sărăcie, și în dependență de Federația Rusă.

Acest proiect al dumneavoastră vine să întărească poziția Federației Ruse în plan militar pe teritoriul nostru și vă citesc articolul din proiectul dumneavoastră.

Articolul 9. Acțiuni umanitare acordate. Așa, în scopul menținerii păcii pe teritoriul Republicii Moldova și în vederea asigurării operațiunilor cu caracter umanitar, Republica Moldova poate încheia acorduri multilaterale și bilaterale cu privire la statutul forțelor militare și civile pentru menținerea păcii...

Cu alte cuvinte, proiectul dumneavoastră permite să invităm Rusia să ne ajute, așa cum a intrat în Crimeea cu tancurile, pe urmă fac referendumurile, și bună ziua independența dumneavoastră despre care vorbiți.

Pentru independența Republicii Moldova eu am dreptul moral mai mult să vorbesc decît dumneavoastră, pentru că eu am votat independența și am luptat pentru dînsa, dar în perioada aceea toți comuniștii erau pentru Uniunea Sovietică. Dar Uniunea Sovietică a murit.

Trăiască independența!

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghimpu,
Vă mulțumesc frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Și țara românească.
Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Vreau să atrag atenția corpului de deputați că noi nu discutăm în substanță proiectul, doar pe procedură: excluderea, amînarea sau rămînerea pe ordinea de zi.

Domnul Diacov,
Vă rog frumos.

Domnul Dumitru Diacov:

Iată așa, unul cu țara românească, altul cu țara rusească și la țara moldovenească nu știu cine se gîndește. (*Rumoare în sală.*)

Da, nu zîmbiți că este o problemă serioasă.

Articolul 11 din Constituția Republicii Moldova are titlul: „Republica Moldova, stat neutru”.

Primul articol din acest... alineat din acest articol: „Republica Moldova proclamă neutralitatea sa permanentă”. Este o prevedere foarte clară din Constituție și nici un lider de partid, partidul, nici ...juriști foarte excelenți nu pot modifica acest articol.

În această Constituție se spune că articolul 11 poate fi modificat numai după un referendum, numai prin referendum.

Numai poporul Republicii Moldova poate să ia decizia finală.

De aceea, stimați colegi, încă o dată mă adresez, de multe ori mă adresez: nu încercați, un partid dintr-o parte și un partid din altă parte, să vă asumați răspunderea asupra viitorului acestei țări.

Problema care se abordează poate fi discutată și mai departe, analizată numai printr-un consens cât mai larg. De aceea este propunerea ca noi să formăm un grup de lucru în această chestiune, să între reprezentanții tuturor fracțiunilor parlamentare și, în mod liniștit, în mod foarte cumpătat, noi să discutăm această chestiune care se referă la soarta acestei țări.

De aceea nu trebuie să transformăm în lozincă. Noi multe lucruri le transformăm în lozinci.

De aceea, domnule Președinte, dumneavoastră aveți dreptul să incheiați discuțiile asupra unor sau altor chestiuni.

Eu cred că propunerea ca să formăm un grup de lucru și să examinăm și să obținem cât mai larg consens în Parlamentul acesta ar fi o chestie care va fi primită de societate. O să ajungem la ideea să facem referendum, facem referendum, adoptăm lege, o să adoptăm lege, dar aceasta trebuie să fie o decizie a întregului Parlament.

Cît se poate? Eu înțeleg că aici sînt și zăpăciți care privesc lucrurile oleacă altfel, de aceea, haideți să abordăm chestiunea aceasta foarte serioasă. *(Aplauze în sală.)*

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Dragi colegi,

Pînă la moment au fost 3 propuneri de procedură legate de acest proiect de lege. Nu vă supărați, sînt foarte mulți deputați care vor să vorbească la acest subiect.

Vă rog frumos.

Dragi colegi,

Onorat plen,

Am ascultat toate mesajele venite din partea fracțiunilor. La dezbateri pe acest subiect noi nu vom merge. *(Rumoare în sală.)* La acest subiect, nr.4, doar Frațiunea Partidului Socialiștilor nu s-a expus, de aceea le dau, le permit... Și vă rog frumos să vă determinați cine reprezintă fracțiunea astăzi. *(Rumoare în sală.)*

Domnule Neaguța,

Vă rog frumos.

Domnul Andrei Neaguța:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Noi, într-adevăr, nu dorim ca acest subiect să fie discutat fără participarea noastră.

Stimați colegi,

Noi vrem să vă amintim, să vă aducem la situația din 1994 când a fost adoptată Constituția țării. În anul acela și în următorii ani Republica Moldova s-a aflat în vizorul comunității internaționale. Un stat tânăr și-a declarat independența, trece printr-un război și în articolul 11 își declară independența sa permanentă.

Cu părere de rău, mai târziu, această independență nu a fost recunoscută de Organizația Națiunilor Unite... (*rumoare în sală*), neutralitatea permanentă, da, mă scuzați, cu părere de rău, mai târziu, această neutralitate permanentă nu este recunoscută de Organizația Națiunilor Unite.

Și noi considerăm, fracțiunea noastră, că adoptarea unei legi care aprofundează articolul constituțional privitor la neutralitate poate crea condiții, poate aduce, poate da a doua șansă Republicii Moldova ca această neutralitate să fie recunoscută în plan internațional.

În al doilea rând, dacă acest proiect de lege va fi adoptat, noi considerăm că mai repede țara noastră se va mișca în soluționarea problemelor transnistrene.

De aceea fracțiunea noastră, astăzi, este gata să discute acest proiect, avem punctul nostru de vedere, îl vom susține în primă lectură, pentru a doua lectură vom da amendamentele noastre la diferite articole, dar sîntem gata să discutăm acest proiect.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Punctele de vedere ale tuturor fracțiunilor au fost exprimate. Supun votului cele trei propuneri făcute de fracțiuni.

Prima propunere, formarea unui grup de lucru pe subiectul respectiv. (*Rumoare în sală.*) De la constructiv la cel neconstructiv o să merg. (*Rumoare în sală.*) Formarea unui grup de lucru.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Nu s-a acceptat.

Amînarea subiectului pentru săptămîna viitoare pînă la elaborarea raportului,

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Am nevoie de numărul pe sectoare, 44 de voturi pentru aprobarea unei decizii.

Cine este pentru amînarea subiectului pentru săptămîna viitoare, cu condiția elaborării raportului comisiei?

Vă rog frumos să dați rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 20 de voturi.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.1 – 20.

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 39 de voturi.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

– 26.

Domnul Andrian Candu:

Subiectul este amînat de pe ordinea de zi, cu condiția elaborării raportului.

Vă mulțumesc frumos, subiectul l-am depășit.

În continuare, luînd în considerare că deja sînt 20 de minute pînă la pauză și pînă la convocarea ședinței Biroului permanent, ar fi cazul să mergem pe ordinea de zi.

Domnule Reidman,

Vă rog frumos.

De procedură.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо большое.

Мы только что проголосовали за то, чтобы были заключения комиссии, рапорты комиссии, но я хочу обратить Ваше внимание, господин Председатель, на организованные и, значит, координированные действия правых наших коллег по Парламенту, которые на всех заседаниях комиссии во время обсуждения этих пунктов покидали помещения заседания комиссии для избежания кворума.

Это организованные действия, и Вы, как Председатель, обязаны председателям комиссии, руководителям фракций поставить это дело на вид, чтобы рапорты были к следующей неделе.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Untila,

Vă rugăm frumos, convocînd comisia, să elaborați raportul pe acest subiect.

Domnule Untila,

Vă rog frumos.

Domnul Veaceaslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Aici e clar totul. Eu o să fac tot posibilul ca comisia să aibă grijă să fie un raport cît mai bine pregătit, dar credeți-ne, avem foarte mult de muncit.

Și rog colegii să vină la comisie, eu am probleme cu cvorumul.

Domnul Andrian Candu:

Cu prezența. Am înțeles.

Rugăm colegii, membri ai Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să fie prezenți și să muncească pentru elaborarea raportului la acest proiect, precum și la altele.

Vă mulțumesc frumos, domnule Untila.

Domnul Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

Mai am la ordinea de zi o propunere în legătură cu aceea că Guvernul și-a asumat unele legi și nu este o claritate pentru noi, acei de la Partidul Liberal. Eu vă rog foarte mult ca astăzi să vină la noi viceprim-ministrul, ministrul economiei și să ne explice ce înseamnă Legea nr.71 articolul...

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Untila,

Nu vă supărați...

Domnul Veaceslav Untila:

De ce?

Domnul Andrian Candu:

... cu toată bunăvoința, există Regulamentul Parlamentului care prevede o anumită procedură de modificare a ordinii de zi. De aceea, demersul în scris înainte de ședință trebuia să fie expus.

Alte chestiuni pe procedură, dacă sînt?

De procedură.

Domnul Stati.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, domnule Președinte.

De procedură.

Deci și în acest context, vreau tocmai să fac referință la dezbaterea care a avut loc acum pe marginea proiectului de neutralitate.

Și, domnule Președinte...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, domnule Stati.

Nu este cazul. Nu este cazul.

Domnule Țurcan,

Vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vladimir Țurcan:

Da. Mulțumesc.

Îmi...

Domnul Andrian Candu:

De procedură.

Invocați articolul și ceea ce, eventual, se încalcă în procedură.

Domnul Vladimir Țurcan:

Eu cunosc Regulamentul.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Țurcan:

Deci din partea Comisiei drepturile omului și relații interetnice care este, totodată, și coraportor, eu mă refer la proiectul nr.120, sub nr.4. Luînd în considerație că pînă astăzi nu este avizul pozitiv al Guvernului, se propune ca să fie exclus din ordinea de zi și amînat pentru altă ședință.

Domnul Andrian Candu:

Dar raportul comisiei este? Sau avizul Guvernului este necesar că sînt cheltuieli?

Domnul Vladimir Țurcan:

Da, este necesar. Clar că cheltuieli, deoarece se lărgeste numărul de persoane care se vor bucura de această... deci de acest ajutor, de această compensație, de aceea este necesar numai decît avizul Guvernului.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Filat,

Vă rog frumos la acest subiect. Proiectul nr.120.

Domnul Vladimir Filat:

Exact la același... la acest subiect.

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Este adevărat că noi trebuie să mergem exact pe buchia legii. E necesar un aviz al Guvernului, dar, cel puțin astăzi, eu cred că noi putem discuta acest proiect de lege în primă lectură și către lectura a doua să vină avizul Guvernului.

Din punctul meu de vedere este, dacă doriți, și o datorie morală a Parlamentului să adopte această lege și să... de fapt, să-i repună în drepturi pe acești oameni care au dreptul să...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc mult.

Domnule Țurcan,

Poziția dumneavoastră ca președinte al comisiei.

Domnul Vladimir Țurcan:

Eu aș fi de acord, evident, cu problema poziției morale, dar, totuși, în caz dacă avizul Guvernului va fi negativ, aprobarea în primă lectură va fi considerată nulă.

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles.

Domnul Vladimir Țurcan:

... să ne jucăm.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

În baza articolului 46, voi supune votului și plenul va decide. Propunerea comisiei a fost privind excluderea sau amânarea subiectului nr.4 de pe ordinea de zi, proiectul nr.120, vizavi de o altă propunere legată de eventuala lectură întâi. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos, la proiectul nr.120. Mai ales în calitate de autor.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Stimați cetățeni,

Iată, vedeți cum stau lucrurile, când e vorba de cetățenii Republicii Moldova, partidele politice, așa-zise care pledează pentru independența și neutralitatea statului, uită de cetățeni și iar se gândesc la Federația Rusă, vedeți cum stau lucrurile.

Doar acești cetățeni au suferit datorită armatei acestea care stă pe teritoriul... care se vrea în neutralitate, s-a menținut pe teritoriul nostru și uită de norma constituțională.

Domnule Diacov,

De ce nu ați citit și punctul 2 din articolul 11 că scrie: că nu se permite prezența armatei străine pe teritoriul nostru.

Acești cetățeni au suferit în urma armatei secerii și ciocanului cu tancurile rusești la noi și noi să amânăm. Eu sînt împotriva, ca coautor, ca să amânăm acest proiect. Și eu rog să fie examinat pentru a face cît de cît puținică dreptate pentru cetățenii noștri care au suferit.

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles. Dar sînt obligat să supun la vot.

Vă mulțumesc frumos.

Pozițiile sînt clare.

Cine este pentru excluderea proiectului nr.120 de pe ordinea de zi, vă rog frumos să votați.

Vă rog frumos numărul. (*Rumoare în sală.*)
Sectorul nr.1?

N u m ă r ă t o r i i:
Sectorul nr.1 – 18.

Domnul Andrian Candu:
Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:
Sectorul nr.2 – 20.

Domnul Andrian Candu:
Încă o dată vă rugăm.

N u m ă r ă t o r i i:
Sectorul nr.2 – 20.

Domnul Andrian Candu:
Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:
Sectorul nr.3 – zero voturi.

Domnul Andrian Candu:
Cu 38 de voturi, propunerea nu a fost acceptată privind excluderea...
Proiectul nr.120 rămîne în ordinea de zi.

Vă mulțumesc frumos.

La ordinea de zi propuneri regulamentare din partea comisiilor, deputaților
nu mai sînt, iată de ce eventual pe procedură dacă mai sînt.

Domnul Bolea,
Vă rog frumos.

Domnul Vasile Bolea:
Mulțumesc, domnule Președinte.
La ședința trecută a Parlamentului am invocat articolul 127 din Regulament,
în care e stipulat că Guvernul, în luna aprilie, anual, trebuie să vină cu un raport.
Luînd în considerare faptul că astăzi este invitat, dacă nu greșesc, și Prim-
ministrul, da, solicităm ca să-l informați să vină și cu raportul ...

Domnul Andrian Candu:
Cu raportul de activitate.

Domnul Vasile Bolea:
... anual al Guvernului.

Domnul Andrian Candu:

Secretariatul Parlamentului să anunțe Prim-ministrul că va avea, pe lângă sectorul bancar și executarea Hotărârii nr.41, să raporteze și în privința activității.

Domnul Novac.

Doar de procedură, vă rog frumos.

Domnul Grigore Novac:

Da, de procedură, domnule Președinte.

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Am așa o solicitare către dumneavoastră să faceți uz de articolul 46 al Regulamentului Parlamentului. Și ca să fac o mică introducere, deci, în ultima perioadă, la televiziunile private și nu doar, inclusiv la cele publice, spoturile acestea publicitare care deja au ros urechile, care cheamă, de facto, la lichidarea statalității Republicii Moldova, că unirea înseamnă nu știu ce acolo, deci să veniți cu o propunere, dumneavoastră uzînd... dacă nu greșesc, articolul 46 alineatul (3) să invitați în plenul Parlamentului: Procuratura Generală, SIS-ul. Ministerul Afacerilor Interne, CCA și conducerea „Teleradio-Moldova”, să vină cu explicații ce au făcut dînșii. Dacă s-au autosesizat sau nu pe marginea acestui caz? Dacă s-a intentat vreun dosar sau nu? Avînd în vedere că, de facto, cei care promovează lichidarea statalității Republicii Moldova și mășăluiesc cînd doresc, stau bine mersi.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și eu vă mulțumesc frumos.

Domnul Stati Sergiu.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Intervenția mea anterioară deci tocmai era la subiectul pe care am vrut să-l invoc. Și domnule Președinte, vă rog foarte mult pe viitor ca să nu-mi deconectați microfonul.

Noi toți cu dumneavoastră, stimați prieteni, stimați colegi, împreună cu întreaga omenire ne aflăm în preajma unui eveniment de importanță mondială, mă refer la aniversarea a 70-a de la victoria asupra fascismului. Cei din '45 care au învins fascismul toți credeau și erau convinși în aceea că lumea intră într-o fază nouă de dezvoltare, de coeziune și armonie.

Cu regret evenimentele de astăzi ne demonstrează absolut altceva. Și de aceea aș vrea ca să îndemn și Parlamentul, dar și societatea ca să fim mai atenți în declarații și în aprecieri.

În sensul acesta, vreau să aduc cetățenilor Republicii Moldova felicitările Partidului Comuniștilor, cu urări ca să nu-și piardă memoria istorică, ca să-i țină în această memorie pe cei care au căzut pentru viitorul nostru, pentru viitorul Republicii Moldova.

În acest sens, stimați colegi și stimați cetățeni, vă invit pe 9 mai în Piața Marii Adunări Naționale, începînd cu ora 8.30, pentru a participa la marșul victoriei. Cred că împreună, în acest sens, vom demonstra că păstrăm și menținem memoria istorică. Felicitări și ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Ce vă place să încălcați Regulamentul Parlamentului, care-i lege, dragi colegi. Există o lege care ne îndrumă pe noi să ducem aceste ședințe. Pe procedură. Invocînd articolul.

Vă rog frumos, domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

Domnule Președinte,

Pe marginea propunerii care a fost formulată de deputatul Bolea privind raportul Guvernului. Rog să avem în vedere că noi nu putem audia acest raport nici astăzi, nici eventual mâine, din motive că el se remite deputaților, este norma regulamentară, cu cel puțin zece zile înainte, în scris, apoi se examinează. Și firește că acest raport ar trebui să cuprindă perioada 18 februarie – prezent. Fiindcă nu poate acest Guvern să raporteze pentru acțiunile Guvernului precedent.

De aceea, cu tot respectul față de această propunere, rog să țineți cont de normele regulamentare. Putem doar eventual trimite un mesaj către Guvern ca să pregătească acest raport chiar și prin derogare, că deja am ieșit din luna aprilie, să-l audiem peste 10 zile din momentul remiterii, fie sfîrșit de mai sau cînd va fi ...

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Streleț,

Săptămîna trecută în plenul Parlamentului a fost făcut o astfel de solicitare, ea trebuie să fie îndeplinită. Deja este epuizat subiectul.

Domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Privind proiectul nr.120. Chiar dacă noi am votat, dar cu referire la Regulamentul Parlamentului, la care noi toți facem trimitere. Eu doar vreau să precizez că conform acestuia, deci în articolul 56, (1) e specificat foarte clar: după examinarea în primă lectură se transmite comisiei respective pentru examinare, inclusiv a avizului Guvernului. Ca să nu avem precedente pentru viitor.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Ciobanu,

Vă rog frumos.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați colegi,

În legislativ sînt doi deputați: Dodon și Greceanîi, care lunar pleacă la Moscova pentru a primi instrucțiuni. Eu aș dori ... Și săptămînal chiar. Mulțumesc. Eu cred că cererea dumnealor nu este motivată și trebuie catalogată ca atare nemotivată.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Secretariatul Parlamentului o să verifice. Iar în privința doamnei Greceanîi există o solicitare privind motivarea lipsei ei, pe motiv de campanie electorală pentru funcția, pentru poziția de candidat.

Cu aceasta vă propun să încheiem subiectele legate de procedură și neprocedură și să purcedem la examinarea ordinii de zi.

Se propune spre examinare și dezbatere proiectul de Lege nr.36 din 5 februarie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Pentru lectura a doua.

Rog doamna Oxana Domenti, președintă al Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să prezinte raportul pentru lectura a doua.

Stimate domnule Novac,

Dumneavoastră ați menționat la începutul propunerii foarte bine, citind Regulamentul, este uzul Președintelui Parlamentului. Uzul Președintelui Parlamentului este de a nu supune la vot.

Vă mulțumesc frumos.

Nu. Raportorul, vă rog frumos, să prezent ...

Doamna Oxana Domenti:

Da. Onorat Parlament,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat în lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, aprobat în primă lectură de plenul Parlamentului la data de 26 iunie 2014.

Proiectul a fost elaborat întru implementarea și ajustarea cadrului legislativ existent la prevederile Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată de țara noastră în anul 2010 și ale Legii nr.60 din 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

Deși proiectul include în mare parte, în cea mai mare parte, ajustări terminologice a unui număr semnificativ de acte legislative, acesta mai prevede și un șir de amendamente importante care ar avansa procesul de implementare în Republica Moldova a prevederilor Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, printre care: abolirea restricțiilor discriminatorii privind dreptul la vot pentru persoanele cu dizabilități psihosociale și intelectuale, recunoscute incapabile prin hotărîre definitivă a instanței judecătorești; eliminarea barierelor existente în legislația civilă în vederea acordării drepturilor persoanei declarate incapabile de a

contesta decizia în instanța de judecată privind declararea incapacității acesteia; mai multe amendamente la Codul contravențional, care înăspresc răspunderea celor care încalcă legislația privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, inclusiv a cerințelor de accesibilitate etc.

Pe marginea proiectului de lege au parvenit mai multe propuneri și obiecții din partea comisiilor parlamentare, deputaților în Parlament și a Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

Pe parcursul examinării în lectura a doua a proiectului de lege nominalizat, comisia sesizată în fond a înaintat și a susținut mai multe amendamente, care au îmbunătățit prevederile acestuia și au consolidat drepturile și garanțiile persoanelor cu dizabilități.

În pofida unor propuneri parvenite pe numele comisiei de a exclude din prevederile proiectului de lege modificările la articolul 13 al Codului electoral referitoare la dreptul de vot pentru persoanele cu dizabilități, aflate sub tutelă, comisia a propus respingerea acestora și susținerea propunerilor autorilor, prin care persoanelor cu dizabilități, inclusiv celor recunoscute incapabile, li se oferă dreptul la vot fără nici o discriminare.

Decizia comisiei a fost fondată pe mai multe norme ale dreptului internațional care sînt... la care Republica Moldova este parte, le-a ratificat, în particular pe articolul 29 al Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități de a participa la viața politică și publică fără nici o discriminare, dar și pe articolul 3 din Protocolul 1 la Convenția europeană privind protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Au fost luate în considerare și prevederile Declarației interpretative revizuite a Codului bunelor practici în materie electorală cu privire la participarea persoanelor cu dizabilități la alegeri, adoptat de către Consiliul pentru alegeri democratice, dar și de către Comisia de la Veneția în decembrie 2011.

Totodată, comisia a propus păstrarea, în varianta inițială de concept a autorilor proiectului de lege, a amendamentelor de la articolul 24 ale Codului civil referitoare la recunoașterea drepturilor persoanelor aflate sub tutelă de a avea calitate procesuală de a ataca deciziile judecătorești privind plasarea lor sub tutelă, precum și altor dispoziții relevante din Codul de procedură civilă referitoare la autonomia juridică a persoanelor cu dizabilități.

Comisia sesizată în fond a supus dezbaterilor propunerile și obiecțiile parvenite, rezultatele cărora sînt expuse în anexa la prezentul raport, constituind partea lor integrantă.

Urmare a dezbaterilor purtate pe marginea proiectului de lege menționat, Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune adoptarea în lectura a doua a acestuia, ținînd cont de modificările acceptate de către comisie.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, în adresa comisiei.

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Doamnă președinte,

Noi... ce se referă la proiectul de lege, la articolul 13 roman, Codul electoral nr.1381.

Deci, noi în comisie am vorbit că este nevoie de o perioadă de tranziție ca acest articol să intre în vigoare mai târziu.

Deci, vă lămuresc de ce.

Pentru că dacă astăzi noi îl votăm în a doua lectură, el poate fi promulgat peste o săptămână. Acești oameni nici nu sînt incluși în lista de alegători. Deci, trebuie de refăcut lista.

Mai mult ca atît, conform unor date avem că Ministerul Justiției trebuie să adopte... nu să adopte, dar să adapteze legislația în vigoare conform proiectului de lege.

De aceea ar fi de dorit să-l includem că intră în vigoare peste un termen mai prelungit. Cum am propus noi la comisie, la 1 ianuarie 2017.

Doamna Oxana Domentii:

Mulțumesc, stimată coleg.

Stimați colegi,

În general, vreau să vă zic că dezbaterile asupra acestui proiect de lege, inclusiv în lectura a doua, au durat cîteva zile în cadrul comisiei, pentru că amendamente se fac acuma la circa 48 de legi.

Au venit zeci de amendamente în cadrul comisiei.

Este adevărat că într-o anumită discuție noi am decis că ar fi bine, probabil, să dăm un termen de tranziție acestui drept de vot necondițional pentru persoanele cu dizabilități de a intra în vigoare modificările la Codul electoral.

Totuși, ulterior, la insistența... și consultîndu-ne cu reprezentantul Guvernului, care a fost în una din ședințele comisiei noastre, noi am schimbat această decizie.

Guvernul a zis că nu are nevoie de nici o perioadă de tranziție pentru ca această prevedere să intre în vigoare.

Tocmai de aceea, comisia nu a propus în variantă finală perioada de tranziție a intrării în vigoare a acestui amendament.

Dar, probabil că este o chestie foarte serioasă, rămîne la discreția Parlamentului să decidă acest lucru, cu atît mai mult că a existat o astfel de propunere, ea există în sinteza amendamentelor.

De aceea s-ar putea supune la vot în cazul în care Guvernul consideră necesar acest lucru.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Oxana Domentii:

Avem și avizul Comisiei Electorale Centrale la acest proiect de lege. Avizul, în principiu, este unul pozitiv, dumnealor nu au vorbit de niște termene concrete.

Adevărat este că acest aviz este unul mai vechi, deci, nu ține de acuma chiar, perioada de pînă la alegeri, probabil că situația s-a schimbat și, într-adevăr, ar fi judicioasă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Ce ne spune Guvernul?

Domnul Eșanu.

Domnul Nicolae Eșanu – viceministru al justiției:

Mulțumim.

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Într-adevăr, reforma instituției capacității de exercițiu a persoanelor cu dizabilități este una imperios necesară. La momentul actual prevederile legislației naționale nu sînt conforme standardelor internaționale.

Și Ministerul Justiției are un prim proiect de amendare a legislației, însă această reformă nu este direct legată cu subiectul pe care îl discutăm în acest moment.

Deci, amendamentele pe care o să le propună Guvernul ulterior țin de regulile cu privire la limitarea sau lipsirea persoanei de capacitate și regulile privind asistența persoanelor respective în măsura în care este necesară limitarea sau lipsirea capacității de exercițiu a persoanei.

Referitor la faptul că respectivele persoane ar putea să nu fie în buletin, în listele electorale, în principiu, este posibil acest lucru.

Nu este adevărat cu privire la toate... pentru că, cu părere de rău, la momentul actual nu există un mecanism de evidență a cazurilor de lipsire de capacitate de exercițiu și nu a existat un mecanism de excludere din listele electorale a respectivei categorii de persoane.

Dar chiar dacă există acest lucru, legislația actuală dă soluții pentru cazurile în care o anumită persoană nu se regăsește în listele electorale și aceasta vizează orice persoană, indiferent de faptul dacă este lipsită de capacitatea de exercițiu sau nu. Rezumînd, putem afirma că nu există impedimente.

Mai mult, trebuie să ținem cont de faptul că în măsura în care se pune un termen de intrare în vigoare, pentru intrarea în vigoare a respectivelor dispoziții, legislația Republicii Moldova în continuare va conține o normă discriminatorie și nu va fi în conformitate cu standardele internaționale pînă la data cînd va intra legea în vigoare.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Domentî,
Aveți de comentat aici? Nu.
Vă mulțumesc.
Domnul Țurcan.

Domnul Vladimir Țurcan:

Vă mulțumesc.
Stimată doamnă președinte,
Spuneți, vă rog, dacă dumneavoastră dispuneți de statistica referitor la cîte state, din cele care au ratificat această convenție, permit persoanelor cu incapacitate mintală să participe la vot?
Eu ieri am avut o întrevvedere cu... deci consilier al Misiunii ONU pe problemele în cauză și dumnealui mi-a spus că el nu dispune de această statistică.

Doamna Oxana Domentî:

Domnule președinte al comisiei,
Este adevărat, că...
În primul rînd, vreau să vă spun că această convenție cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități a fost ratificată de foarte multe state, dar... de 160 de state, dar multe din ele și-au formulat rezerve, inclusiv la acest capitol, cu privire la dreptul de vot al persoanelor cu dizabilități mintale.
Noi nu am făcut această rezervă.
Dar și majoritatea țărilor europene nu au făcut această rezervă.
Totuși, am o statistică, n-aș putea zice că este o statistică, dar o analiză a unor țări în care nu există nici o restricție cu privire la votul persoanelor cu dizabilități mintale, care sînt lipsite de capacitatea de exercițiu.
Acestea sînt: Irlanda, Portugalia, Belgia, Germania, Danemarca.
Eu cer scuze, din contra, acestea au restricții.
Deci Austria, Croația, Italia, Letonia, Olanda, Suedia, Marea Britanie, Spania, Franța, Finlanda, aceste țări nu au nici o limită.
Anumite restricții au individualizate... în funcție de deciziile individualizate: Irlanda, Portugalia, Belgia, Germania și Danemarca, dar alte țări, majoritatea țărilor, așa din Europa Centrală, România, Bulgaria, Grecia, Slovacia, Polonia, Cehia au anumite limite, dar majoritatea din aceste țări se află astăzi în procesul de revizuire a actelor legislative naționale.
Deci informația pe care o am datează cu anii 2011 – 2012. Acum mai recent nu avem această statistică, dar există deja mai multe cazuri, inclusiv la CEDO, chiar și declarația Comisiei de la Veneția, care face recomandări țărilor să aducă în concordanță legislația electorală cu prevederile Convenției privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.
Altă precizare sau întrebare?

Domnul Țurcan.

Domnul Vladimir Țurcan:

De fapt, eu am vrut să aduc la cunoștință că Comisia drepturile omului și relații interetnice, drept că prin avizul din 2014 care o fost reconfirmat și de comisia actuală, componența actuală, totuși a propus ca această prevedere ce ține de articolul 13 din Codul electoral să fie exclusă din acest proiect de lege deci din simplul motiv.

Totuși, este vorba de realizarea dreptului politic, alegerile, dreptul la vot care trebuie să fie unul liber și conștient. Și în cazul, cu regret, când persoana este în stadiul de incapacitate mintală, evident că persoana nu poate să-și exprime votul în mod conștient.

Și atunci apar mai multe întrebări de ordin, eu nu știu, moral, politic, ce fel de... organele de stat care sînt constituite prin votul la care participă persoana cu incapacitate mintală.

Din cauza aceasta noi, totuși, insistăm că această propunere să fie supusă la vot.

Doamna Oxana Domenti:

Eu aș vrea să vă adresez o întrebare, în calitatea mea de economist către un jurist.

Spuneți-mi, vă rog frumos, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele internaționale pe care Republica Moldova le-a ratificat?

Deci Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, dar și alte acte internaționale pe care le-am menționat, spune clar că nu trebuie să existe nici o discriminare pentru participarea și nici o barieră pentru participarea la vot a acestor persoane.

Deci, dar aceste prevederi sînt în neconcordanță cu legislația actuală. Din cîte cunosc, în conformitate cu articolul 4 al Constituției, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova e parte și legile interne, prioritate au reglementările internaționale.

Orișice persoană care va ataca Republica Moldova într-o... în instanță judiciară are... deci va avea câștig de cauză așa cum s-a întîmplat, de fapt, în mai multe țări. Există precedente.

Deci ce spuneți la acest capitol?

Domnul Andrian Candu:

Domnul Țurcan,

Ca excepție. Aveți o discuție...

Domnul Vladimir Țurcan:

Deoarece ... ca o întrebare.

Da, mersi mult.

Nu, atunci există și altă discordanță. În același articol 13 este prevăzut că persoana cu incapacitate mintală nu poate fi aleasă. Deci această prevedere nu se exclude, dar aceasta tot este o discriminare. (*Rumoare în sală.*)

Cum o să răspundeți la întrebarea aceasta?

Doamna Oxana Domentî:

O să faceți dumneavoastră inclusiv modificări la legislație ulterior. Acum noi venim cu ajustarea dreptului persoanelor cu dizabilități de a participa la alegeri, adică de a vota.

Ulterior... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Reidman,

Vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Госпожа председатель... Госпожа председатель, я вообще плохо понимаю этот экзамен, который здесь происходит. Как получилось, что по этому закону вообще вы являетесь докладчиком, а не комиссия по правам человека...

Doamna Oxana Domentî:

Очень хорошо...

Domnul Oleg Reidman:

... который задает вам вопросы неизвестно чего.

Конвенция ратифицирована без всяких оговорок. Что, господин Цуркан, сегодня происходит здесь?

Domnul Andrian Candu:

Domnul Reidman,

Vă rog frumos, întrebări la ... comisiei.

Domnul Oleg Reidman:

Întrebarea. Din punctul de vedere al Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Doamna Oxana Domentî:

Deci din punctul nostru de vedere...

Domnul Oleg Reidman:

Așa.

Doamna Oxana Domentî:

...bazîndu-ne pe tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, pe care le-a ratificat fără nici o rezervă, noi considerăm că persoanele cu dizabilități mintale au dreptul la vot fără nici o discriminare.

Eu pot să vă aduc aici foarte multe argumente în acest sens, inclusiv ce spune articolul 29 din convenție.

Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități prevede obligația statelor de a garanta persoanelor cu dizabilități exercitarea nediscriminatorie a drepturilor politice și facilitarea participării efective și depline a acestora la viața politică și publică în mod direct ... sau prin intermediul reprezentanților aleși liber, inclusiv dreptul și posibilitatea persoanelor cu dizabilități de a vota și de a fi ales.

Am aici mai multe argumente cu care aș putea să vin în fața dumneavoastră.

Deci noi, din punctul de vedere al comisei noastre, am considerat că trebuie să amendăm legislația.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna...

Doamna Oxana Domentî:

Ele au mers la pachet cu mai multe ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Oxana Domentî:

...legi sociale.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Buliga,

Vă rog frumos.

Doamna Valentina Buliga:

Stimate domnule Președinte,

Stimată doamnă președinte,

Nu am o întrebare către comisie, dar ținînd cont de faptul că am fost unul din autorii acestui proiect de lege după ratificarea convenției și știu cu exactitate parcursul acestei legi aproape 4 ani de zile, vreau să mulțumesc tuturor deputaților și în deosebi Comisiei protecție socială, sănătate și familie pentru această sinteză.

Și obiecțiile care au parvenit astăzi trebuia să le avem atunci cînd am ratificat convenția, poate ne asumam atunci anumite etape de implementare, dar acum este un pas care trebuie să-l facem în ajustarea cadrului legislativ la convenția... la Convenția ONU pentru protecție.

De aceea, vă îndemn să votăm acest proiect de lege în lectura a doua și...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Doamna Valentina Buliga:

...să ne dorim într-un ceas bun.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Țurcan,

Aveți dreptul la replică.

Domnul Vladimir Țurcan:

Mulțumim frumos.

Уважаемый Олег Моисеевич, не нужно так ревностно относиться к тем вопросам, которые я ставлю председателю комиссии.

Здесь происходит процесс парламентских слушаний по конкретному вопросу, чтобы на ваш вопрос, на ваш вопрос – что здесь происходит и Комиссия по правам человека, естественно, заботится о том, чтобы ... чтобы – повторяю еще раз для тех, кто не слышит, – чтобы эти права были в строгом соответствии с пониманием того, как может человек, который, к сожалению, является недееспособным в силу своей психической ограниченности, что признано судом, – как он может участвовать в формировании органов власти. Вот о чем речь.

И поэтому этот вопрос, по-моему, достаточно серьезный для того, чтобы все об этом задумались.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnul Zagorodnii.

Domnul Anatolie Zagorodnii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Țin să vă atrag atenția că sîntem la acest capitol pentru lectura a doua și conform Regulamentului Parlamentului, doar acei care au înaintat amendamente și nu au fost acceptate de comisie urmează să acorde întrebări sau să supună la vot acele amendamente care nu au trecut în comisie.

De aceea, eu cred că este inutil de a discuta la acest capitol.

Și eu propun, domnule Președinte, să supunem la vot în baza articolului 108 ca să finalizăm discuțiile.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos, domnule Zagorodnii.

Nu este cazul, deoarece nu mai sînt alte întrebări și răspunsuri.

Vă mulțumim frumos, doamna Domenti.

Doamna Oxana Domenti:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, luînd în considerare că nu sînt înscrieri pentru luări de cuvînt, vom supune votului proiectul de lege.

Rog deputații să ia locul. Și se supune votului pentru lectura a doua și ultima proiectul de Lege nr.36 din 5 februarie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați. (*Rumoare în sală.*)

Amendamentele, dacă au fost eventual în comisie. Mă scuzați.

Comisia, doamna Domenti,

S-a discutat acel amendament în comisie pentru a fi supus la vot?

Supunem amendamentul la vot.

Vă rog frumos, domnul Țurcan, să-l formulați exact.

Domnul Vladimir Țurcan:

Deci amendamentul este foarte clar formulat în avizul comisiei.

Doamna raportor a menționat că acest amendament nu a fost susținut de către comisie, dar noi insistăm ca el să fie supus la vot.

Domnul Andrian Candu:

Puteți să-l formulați pentru stenogramă.

Domnul Vladimir Țurcan:

Și anume... Și anume, să fie exclusă prevederea deci din acest proiect de lege care se referă la excluderea din articolul 13 al Codului electoral alineatul (1) litera b).

Domnul Andrian Candu:

Acest amendament se supune la vot.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați. Nu o să mai supun numărării, că este clar. Nu a fost acceptat amendamentul.

În continuare, proiectul de lege ca atare se supune la vot pentru lectura a doua.

Domnule Brega,

Și dumneavoastră aveți amendament?

Doamna Domenti,

S-a discutat în comisie acest amendament al domnului Brega?

Doamna Oxana Domenti:

A vorbit reprezentantul Guvernului că nu e nevoie de această perioadă de tranziție. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Dacă autorul, domnul Brega, insistă îl supunem la vot. Cine este pentru amendamentul formulat de domnul Brega, vă rog frumos să votați.

Oricare ar fi el nu a fost susținut. (*Rîsete în sală.*)

În continuare, se supune votului, în sfârșit, proiectul de Lege nr.36.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Numărătorii,

Vă rog frumos, rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 2 voturi.

Domnul Andrian Candu:

Două?

N u m ă r ă t o r i i:

Două.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 37.

Sectorul nr.3 – 25.

Domnul Andrian Candu:

Cu 64 de voturi, proiectul de Lege nr.36 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost votat în lectura a doua și ultima.

Dragi colegi,

Inițial a fost anunțat că Biroul permanent, eventual, se va convoca la ora 11.00, însă aş vrea să vă anunț că majoritatea din acei care au fost invitați se pot prezenta, inclusiv Prim-ministrul, la ora 14.00.

Pentru a convoca ședința Biroului permanent vă propun să mai muncim puțin, pînă pe la ora 12.00, atunci cînd vom lua pauza cea mare și atunci vom avea și ședința Biroului permanent.

În același timp, în toată... luînd în considerare că noi nu am reușit să facem niște anunțuri tradiționale, dați-mi voie să anunț că în perioada premergătoare ședinței de astăzi și-au sărbătorit ziua de naștere următorii colegi: Ion Balan, Radu Mudreac și Vladimir Filat. La mulți ani! (*Aplauze în sală.*)

În continuare, propun spre dezbatere și examinare proiectul de Lege pentru...

De procedură, ceva?

Doamna Ivanov.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc mult.

Stimate domnule Președinte,

Luînd în considerație că am avut deja planificată ședința fracțiunii, pentru orele 14.00, o altă măsură, dacă este posibil, convocarea ședinței pentru audiere la orele 15.00.

Domnul Andrian Candu:

Stimată doamnă Ivanov,
Doar Biroul permanent va decide.
Vă mulțumesc frumos.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Proiectul de Lege nr.151 pentru modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ, nr.2 de pe ordinea de zi, se propune spre examinare.

Îl invit la tribuna centrală pe domnul Nicolae Eșanu, viceministru al justiției, pentru a prezenta proiectul.

Vă mulțumesc.

Domnul Nicolae Eșanu:

Stimate domnule Președinte,
Doamnelor și domnilor deputați,

Proiectul supus atenției dumneavoastră vine să aducă Legea contenciosului administrativ în concordanță cu hotărîrea Curții Constituționale în partea ce ține de contestarea în instanța de judecată a actelor departamentale care au fost adoptate în legătură cu regimul stării excepționale sau în legătură cu măsurile de urgență luate de autoritățile publice în vederea combaterii calamităților naturale, incendiilor, epidemiilor, epizootiilor și altor fenomene similare.

Deci Curtea Constituțională a acceptat, în principiu, că aceste acte nu pot fi supuse controlului judiciar conform procedurii generale, însă a atras atenția asupra faptului că legislația în vigoare nu prevede un mecanism care ar asigura o minimă protecție persoanelor afectate, astfel încît să se prevadă în mod expres că persoanele se pot adresa în instanțele judecătorești pentru a verifica în ce măsură este justificată adoptarea actelor într-un regim special.

Astfel, noi propunem ca articolul 24... completarea legii cu articolul 24¹ în care să se prevadă în mod expres că actele normative adoptate în situațiile menționate vor putea să fie contestate în instanță în partea supunerii controlului de către instanțele judecătorești și a faptului dacă a existat situația excepțională respectivă la data la care a fost adoptat actul, dacă actul a fost adoptat de organul care, în conformitate cu legea, avea competența să-l adopte, dacă există un interes public care justifică emiterea actului administrativ respectiv și dacă organul era în imposibilitate de a adopta în alte circumstanțe actul supus controlului.

De asemenea, un lucru foarte important vine cu completarea legii cu dispoziția privind interdicția suspendării actului în perioada situației excepționale.

Aceasta era o lacună a legislației care permitea în condițiile în care nu se prevede că în timpul cât durează situațiile respective nu poate să fie suspendat actul.

Rugăm susținerea proiectului.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Brega,

Aveți două întrebări în adresa autorului.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Potrivit articolului 19 al Legii nr.780 deci la litera a) este stipulat clar: „frază se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat.” La punctul 3 din această lege... proiect de lege, noi avem la punctul 3 deci este scris: „calamităților naturale, incendiilor, epizootiilor și altor fenomene similare.”

Legislația în vigoare nu definește care sînt „alte fenomene similare”, astfel această sintagmă lasă loc pentru interpretări extensive. De aceea solicit să fie expusă sintagma „alte fenomene similare”. Noi am vorbit aceasta și la comisie. Deci nu se poate să lăsăm astfel de... un loc pentru interpretări.

Domnul Nicolae Eșanu:

Într-adevăr, legile trebuie... pentru a fi în conformitate cu principiile statului de drept, să fie formulate, astfel încât acei cărora le sînt adresate să poată să determine, în caz de necesitate, cu asistența juridică calificată, care este conținutul lui exact. Însă nu există o cerință absolută. O claritate absolută a textelor de lege nu s-a atins și se consideră că nu poate fi atins nici într-o anumită... nici într-o țară.

Deci noi considerăm că, în principiul în care se dă o enumerare și aceasta nu este închisă pentru subiecții cărora le este adresată legea, în principiu, nu le este imposibil ca să poată să-și dea seama despre ce alte fenomene excepționale de natura celor care sînt enumerate anterior este vorba.

Deci dacă noi vom exclude acestor „altor”, riscăm ca, în situația în care vom avea calamități pe care noi nu le putem identifica acum, dar care vor apărea în viitor și pentru care vor fi necesare adoptarea de măsuri urgente, noi vom rămînea neprotejați în calea acestor fenomene.

Eu atrag atenția că, în principiu, practic, nu există situații în care au fost adoptate asemenea acte, noi vorbim, mai degrabă, de o situație ipotetică decît de o situație curentă.

Deci în condițiile de față, eu consider că instanțele judecătorești vor fi capabile să dezvolte o practică din care să rezulte foarte clar ce fel de alte fenomene similare este vorba.

Dar sigur, pentru lectura a doua, noi putem să încercăm să identificăm o soluție mai bună în măsura în care aceasta este posibil.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Doamna... domnule Brega,

Dacă mai aveți dumneavoastră precizări?

Domnul Gheorghe Brega:

Deci, domnule Eșanu,

Noi, la comisie, am convenit că nu trebuie să inventăm ceva nou, nu trebuie să identificăm nimic, pentru că ele sînt toate enumerate la stările excepționale, chiar și aceleași epizootii. Dacă noi vorbim de cazuri concrete, sînt cazuri concrete și nu trebuie... pentru că mîine, poimîine, într-un raion oarecare, un antreprenor care are o livadă spune că: iată, eu am epidemie de... Autoritățile locale încep a acționa și se sustrag bani.

Nu este o problemă să înlăturăm această sintagmă.

Mulțumesc.

Domnul Nicolae Eșanu:

Eu, eventual, pot...

Domnul Andrian Candu:

Da. Este o opinie.

Poftiți, domnule Eșanu, dacă vreți să comentați.

Domnul Nicolae Eșanu:

Eu, eventual... sigur că eu nefiind specialist și neputînd anticipa, dar din memorie pot să vă spun acum, spre exemplu, aici nu nimeresc, sub termenii formulați în lege, cazurile în care este afectată securitatea informatică.

Deci dacă este vorba de viruși informatici și este nevoie de un act administrativ în măsura în care Republica Moldova se află în fața unui pericol, deci este clar că noi nu putem din start să putem anticipa care oare situații excepționale vor apărea în fața societății, ținînd cont de evoluția acestei societăți.

Dar am spus, pentru lectura a doua, în măsura în care noi vom avea certitudinea că nu pot să existe asemenea, alte situații similare, putem să discutăm inclusiv excluderea.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Buliga,

Vă rog frumos.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Eșanu,

Pe parcursul ultimilor ani temperaturile în Republica Moldova se micșorează pînă la minus 20, minus 30 și împiedică, de fapt, circulația pe râul Nistru pentru a

asigura buna funcționare a unor instituții sociale amplasate în comunele Cocieri, Corjova, Molovata.

Nu considerați dumneavoastră că pentru lectura a doua trebuie să prevedem o astfel de situație? Pentru că declararea situației excepționale în acest caz nu este prevăzută, dar există impedimente în asigurarea acestor instituții cu medicamente, produse alimentare, combustibil și alte produse. Și este inevitabilă luarea anumitor decizii, care ulterior pot fi discutate, sesizate, contra lămurite și multe altele.

De aceea, eu vreau să vă îndemn ca, pentru lectura a doua, împreună cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei să analizați situația, pentru ca să îmbunătățim acest articol 24¹ pentru buna funcționare a acestor instituții în perioada când nu este accesibilă circulația pe râul Nistru, așa cum o cunoaștem noi de la Molovata la altă Molovata.

Mulțumesc.

Domnul Nicolae Eșanu:

Mulțumim.

Sigur că pentru lectura a doua noi analizăm. Dar atrag atenție că trebuie de făcut distincție între situația în care poate interveni o situație de calamitate care nu a fost prevăzută anterior și noi, în condiții de calamitate, adoptăm acte speciale și situația în care noi anticipăm că e posibil să se întâmple anumite fenomene și atunci actele normative nu se justifică să fie adoptate sub acest regim.

Trebuie să existe un act normativ general, care supune regulilor generale de control, plus, eu atrag atenția, că e vorba de calamitate naturală, și am impresia că reducerea dramatică a temperaturilor sau creșterea lor este o calamitate naturală. Dar pentru lectura a doua în măsura în care e necesar, da.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Buliga,

Vă rog frumos.

Doamna Valentina Buliga:

Dar încercările de a declara o situație excepțională din aceste considerente nu întotdeauna s-au soldat cu succes. Pentru că pe întreg teritoriul Republicii Moldova circulația era posibilă, dar în partea stîngă era imposibilă de realizat.

De aceea, eu vă rog foarte mult și pentru stenogramă, și pentru examinare suplimentară pentru buna funcționare a acestor instituții.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

Întrebări nu mai sînt în adresa autorilor.

Vă mulțumim, domnule Eșanu.

Și în continuare, o invităm pe doamna Raisa Apolschii, președintă a Comisiei juridice, numiri și imunități, pentru a prezenta raportul comisiei. Lectura întâi.

Doamna Raisa Apolschii:

Onorat Prezidiu,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege privind modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ. Așa cum a menționat domnul viceministru, proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ, urmare a adoptării Hotărârii Curții Constituționale din 11 februarie 2004, prin care a fost declarată neconstituțională prevederea la articolul 4 litera e) din Legea contenciosului administrativ, care excepta controlul actelor administrative referitoare la securitatea națională și la stările excepționale.

Curtea a statuat că actele emise în situații excepționale trebuie să corespundă unor cerințe minime de legalitate. În acest sens, Curtea a stabilit unele condiții care ar putea fi verificate de către instanță. Și acest proiect de lege vine drept urmare a existenței hotărârii Curții nominalizate. Proiectul de lege a fost avizat favorabil de către Curtea Supremă de Justiție și avizele comisiilor sînt pozitive.

În urma examinării proiectului de lege și a opiniilor exprimate de către membrii prezenți, Comisia juridică, numiri și imunități, cu unanimitate de voturi, propune Parlamentului adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ din 10 februarie 2000 în lectura întâi.

Comisia, așa cum rezultă din conținutul raportului, a propus, în lipsa amendamentelor, deci aprobarea proiectului și în lectura a doua. Dar ulterior, după ședința comisiei, a parvenit amendamentul domnului deputat Brega. Și înțeleg din ședința de astăzi că vor mai fi amendamente, de aceea comisia propune aprobarea în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

Întrebări în adresa comisiei, din câte se pare, nu sînt.

De aceea, vă mulțumim pentru prezentarea raportului.

În continuare, se supune votului pentru primă lectură proiectul de Lege nr.151 din 21 aprilie 2015 pentru modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Proiectul a fost votat în primă lectură.

N-am înțeles, comisia zicea că mai sînt amendamente și pe parcursul dezbaterilor pentru lectura a doua se va mai lucra.

Doamna Raisa Apolschii,

Vă rog frumos.

Doamna Raisa Apolschii.

Am menționat că după ședința comisiei, a doua zi, a parvenit amendamentul care, de fapt, l-a enunțat domnul Brega și în ședința în plen. De aceea urmează să examinăm acest amendament și ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În continuare, se supune dezbaterii proiectul de Lege nr.114 din 1 aprilie 2015 pentru modificarea unor acte legislative. Inițiator este Guvernul. Și-l rugăm pe domnul Eșanu să prezinte proiectul plenului.

Domnul Nicolae Eșanu:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Proiectul de lege supus atenției dumneavoastră vine să modifice trei acte normative, în scopul aducerii acestora în concordanță cu hotărârea Curții Constituționale. Și în articolul 4 se propune un mecanism prin care să fie reabilitate persoanele care au fost sancționate în legătură cu aplicarea normelor declarate de către Curte neconstituțională. Rugăm susținerea proiectului.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Întrebări în adresa autorului? Nu sînt.

Mulțumesc, domnule Eșanu.

Doamnă Raisa Apolschii,

Vă rog frumos, președinta Comisiei juridice, numiri și imunități să prezinte raportul comisiei pentru primă lectură.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimați deputați,

Comisia a examinat proiectul de Lege nr.114 din 1 aprilie 2015. Proiectul de lege propune abrogarea unor norme legislative din Legea nr.294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, Legea privind libertatea de exprimare și Codul contravențional, ca urmare a declarării unor norme din aceste legi neconstituționale de către Curtea Constituțională prin Hotărârea din 4 iunie 2013.

Comisia a constatat că elaborarea proiectului a fost generată de necesitatea executării prevederilor articolului 28¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională, precum și a Hotărârii Curții Constituționale din 4 iunie 2013.

Și în rezultatul dezbaterilor asupra proiectului de lege, membrii Comisiei juridice, numiri și imunități au decis, cu votul unanim, să propună proiectul de lege spre examinare și aprobare de către Parlament în primă lectură.

Vreau să fac o mențiune, că mai există un proiect de Lege sub nr.2110, înaintat drept inițiativă legislativă de un grup de deputați, care se referă la același subiect. Și comisia a hotărât ca după aprobarea acestora în primă lectură să fie

comasate pentru lectura a doua, luându-se de bază drept raportul, pardon, proiectul de Lege nr.114 înaintat de către Guvern.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

Întrebări, se pare că, nu sînt în adresa comisiei.

Vă mulțumesc.

Iată de ce propun votului pentru primă lectură proiectul de Lege nr.114 din 1 aprilie 2015 pentru modificarea unor acte legislative. Nr.3 pe ordinea de zi.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

În unanimitatea celor prezenți, proiectul de lege a fost ... *(Rumoare în sală.)* Mă scuzați. N-am întors capul pînă în dreapta extremă. Vă rog frumos încă o dată.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați. În primă lectură cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Numărătorii,

Atunci vă rog frumos rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 20.

Sectorul nr.2 – 32.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, sectorul nr.2, să dați rezultatul.

Domnul Oleg Sîrbu:

– 32.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Sectorul nr.3?

Domnul Gheorghe Mocanu:

Sectorul nr.3 – zero voturi.

Domnul Andrian Candu:

Cu 52 de voturi, proiectul de Lege nr.114 a fost votat în primă lectură. *(Rumoare în sală.)* Dacă ar fi 27, domnule Ghimpu, oricum ar fi votat în primă lectură. *(Rumoare în sală.)* Este adevărat.

În continuare, proiectul de Lege nr.120 din 2 aprilie 2015 pentru modificarea articolului 1 din Legea nr.296 pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice. Pentru primă lectură. Prezintă proiectul domnul Brega.

Vă mulțumim.

Domnul Gheorghe Brega:

Stimați colegi,

Parlamentul în 1992, condamnând în mod hotărât represiunile politice săvârșite de organele de stat administrative, judiciare și extrajudiciare în perioada regimului totalitar comunist, în scopul reabilitării victimelor represiunilor, reintegrării lor în drepturile politice, sociale și cetățenești, precum și lichidării altor consecințe ale samavolniciei regimului totalitar, adoptă Legea nr.1225 la 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

La articolul 2 al acestei legi sînt enumerate persoanele care se consideră victime ale represiunilor politice, printre care membrii familiei persoanelor supuse represiunilor, inclusiv copiii care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele.

Cu toate că prevederile sus-menționate corespund limbajului juridic și au caracter exact, fiind pe înțelesul tuturor, Parlamentul adoptă Legea nr.296 din 1994 pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Articolul 1 prevede: „Copiii persoanelor supuse represiunilor care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele se consideră copiii proveniți din căsătoria încheiată pînă la represiune”.

Astfel, prin aceste prevederi au fost excluși copiii care au fost născuți în timpul represiunilor sau în drum.

Prezentul proiect de lege exclude norma cu caracter ambiguu, care creează mai multe neclarități și exclude un grup de persoane – victime ale represiunilor comuniste.

După excluderea acestor norme, se vor aplica prevederile Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, care includ toate victimele represiunilor politice.

Interpretarea unei legi se face în sensul aplicării legii și nicidecum nu în sensul restricționării.

Onorat Parlament,

Circa jumătate din populația Republicii Moldova a avut de suferit de la regimurile naziste și comuniste.

În ultima perioadă în Republica Moldova se vede clar tendința unor forțe politice de a onora numai criminalii regimului comunist. Și atunci mă întreb: noi trebuie să apărăm onoarea victimelor sau să glorificăm criminalii?

De aceea solicit să facem echitate în societate, să votați acest proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În adresa autorului.

Doamna Stratan.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Mult stimate domnule autor,

Cred că este binevenit și așteptat acest proiect de lege, pentru că am avut și eu, personal, în calitate de deputat, multiple adresări, interpelări și vreau să vă spun că situații sînt diferite.

Cu toate acestea, vreau să-mi exprim o îngrijorare că teamă mi-i că și după aprobarea și adoptarea acestui proiect vor fi încă situații care nu vor regăsi soluționarea, adică rezolvarea, nu se vor regăsi.

Și vreau să vă întreb în acest context, chiar o situație concretă cînd... chiar vreau să ajut o persoană și tot am scris, am scris, dar problema rămîne nerezolvată.

Persoană născută din... de la un tată originar din Republica Moldova, mamă originară din regiunea Cernăuți, Ucraina. Familia neîntemeiată pînă la momentul represiunii și organele abilitate îmi răspund că această persoană trebuie să-și revendice dreptul de a fi reabilitată în Ucraina.

Iată, vreau să vă întreb dacă adoptăm acest proiect, înaintat de dumneavoastră împreună cu alți autori, avem speranța că toți, indiferent de unde vine mama, tata, indiferent a fost familia formată legal sau nu, vom rezolva această problemă?

Care este părerea dumneavoastră?

Domnul Gheorghe Brega:

Dacă ei locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova, atît cetățenii Ucrainei, cît și Republicii Moldova sînt jertfe ale comunismului, ale represiunilor comuniste.

Probabil că da, dar juriștii o să spună, desigur că, mai mult. Probabil că da.

Mie mi se pare că da, pentru că sînt victime ale represiunilor și cetățenii Ucrainei, și ai Republicii Moldova. Avînd cetățenia Republicii Moldova, probabil că, sînt socotiți ca victime.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Stratan,

Dacă mai aveți o precizare sau a doua întrebare?

Doamna Valentina Stratan:

Nu, o precizare.

Pentru că am discutat că vom vota acest proiect de lege pentru primă lectură, iar pentru a doua așteptăm și avizul Guvernului, că necesită cheltuieli, dar și din punct de vedere al formulării, aș vrea să ne gîndim foarte bine și să găsim o formulare care ar fi cea mai reușită și ar întruchipa toate problemele, existente la moment.

Vă mulțumesc.

Domnul Gheorghe Brega:

Cu mare plăcere tot ce îmbunătățește proiectul de lege și sînt îndreptățiți oamenii care au suferit, cu mare plăcere acceptăm.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Domnul Ghilețchi,
Poftiți.
Domnul Brega.
Vă rugăm frumos.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnul Brega,
În primul rînd, vă felicit și eu pentru acest proiect de lege. Era necesar, deși e cam întîrziat și e vina noastră, a tuturor.

Dar am o întrebare legată de... dacă eventual cunoașteți, în urma adoptării acestui proiect de lege, cîte persoane se vor bucura, adică vor beneficia de aceste înlesniri sau facilități pe care statul le oferă victimelor represiunilor politice?

Aveți vreo cifră, cumva, cînd ați pregătit proiectul de lege ați analizat?

Domnul Gheorghe Brega:

Deci, domnul Ghilețchi,
Această cifră am încercat și eu s-o aflu.

Cu părere de rău, n-avem date concrete nici la Ministerul Apărării, ... Ministerul de Interne, cifre concrete la moment nu-s.

Dar se vehiculează, unde – o mie și ceva, unde – în jur la două mii se vehiculează, dar concret n-am primit răspuns la demersurile mele, că nu sînt concrete date.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine, vă mulțumesc.

Sper că acest lucru să nu devină un impediment pentru un aviz din partea Guvernului, adică din cele spuse de dumneavoastră nu vorbim, totuși, de un număr mare de persoane și nu ar trebui să fie un impediment pentru a acorda asistența necesară acestor persoane.

Domnul Gheorghe Brega:

Indiferent de numărul de persoane, fie unu, fie 10 mii, domnule Ghilețchi, dreptatea trebuie să fie.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

De acord, sînt de acord.
Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.
Domnul Ghimpu,
Vă rog frumos, cele două întrebări și precizările de rigoare.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Nu întrebări.

Vreau să încerc să îl ajut pe domnul Brega la întrebarea doamnei Stratan.

Domnul Gheorghe Brega:

Eu nu-s jurist.

Domnul Mihai Ghimpu:

Dacă n-a avut loc căsătoria civilă, copilul întotdeauna se consideră lângă mamă. Atunci când e căsătoria civilă, este familie și tată.

Dar în cazul în care n-a avut loc căsătoria civilă, înseamnă că el este copilul cetățencei Ucrainei. Și acolo trebuie să primească, aici asta-i problema.

Cred că de aceea și organele noastre răspund în felul următor.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Stratan,

Ați primit o consultanță juridică gratuită, sperăm astăzi. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Brega,

Vă mulțumim frumos.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, doamna Raisa Apolschii, președinte al Comisiei juridice, numiri și imunități, pentru a prezenta raportul comisiei pentru primă lectură și, ulterior, domnul Țurcan, ca și coraport.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia a examinat proiectul în cauză.

Scopul proiectului a fost deja expus de către colegul Brega.

Urmare a examinării, comisia propune excluderea alineatului (2) al articolului II din proiectul de lege și, respectiv, articolul II va conține un alineat unic.

Și Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim, propune adoptarea proiectului de lege.

La comisie... dau citire așa cum s-a decis: în prima și, în lipsa amendamentelor, și în lectura a doua. Dar astăzi, ținând cont că nu este avizul Guvernului și sîntem în așteptare, și a decis plenul Parlamentului să examinăm anume în acest aspect, propun în primă lectură.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Întrebări în adresa comisiei?

Nu sînt.

Vă mulțumesc.

Domnul Țurcan,

Pentru coraport. Vă rog frumos să prezentați de pe loc.

Domnul Vladimir Țurcan:

Mersi mult.

Comisia drepturile omului și relații interetnice a examinat acest proiect de lege.

Deci, îl consideră drept oportun pentru promovare și propune ca să fie examinat în ședința în plen, dar cu condiția despre care eu v-am spus, ca să fie prezentat și avizul pozitiv al Guvernului.

Domnul Andrian Candu:

Da, vom solicita Guvernului să dea avizul pozitiv pentru examinarea în lectura a doua în comisii și în plen pentru perioada ulterioară.

Între timp, supun votului pentru prima lectură proiectul nr.120 din 2 aprilie 2015, proiect de lege pentru modificarea articolului 1 din Legea nr. 296 din 1994 pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Majoritatea. Proiectul a fost votat în primă lectură.

În continuare, se supune examinării proiectul de Lege nr.2110 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Domnul Vreamea,

Vă rugăm frumos.

În calitate de autor, unul dintre autori, să prezentați proiectul.

Domnul Igor Vreamea:

Stimați colegi,

Proiectul de lege supus examinării vine să anuleze, să abroge unele prevederi din 3 acte legislative, în particular cele care au fost operate prin Legea nr.192 din 2012 și declarate neconstituționale prin Hotărîrea Curții Constituționale nr.12 din 4 iunie 2013.

Așa că, în general, proiectul în cauză vine să racordeze legislația în vigoare prevederilor acestei hotărîri ale Curții Constituționale.

Este vorba despre abrogarea prevederilor care interzic utilizarea simbolicii comuniste sub formă de seceră și ciocan și atribucii care... unde sînt imprimate acestea.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Întrebări în adresa autorului? Nu sînt.

Vă mulțumesc, domnule Vremea.

În continuare, doamna Raisa Apolschii, vă rugăm frumos să prezentați raportul comisiei.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Parlament,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat acest proiect, așa cum am menționat și la dezbaterile proiectului sub nr.114. El, de fapt, are același obiect de discuții și vine să ne conformăm Hotărîrii Curții Constituționale din 4 iunie 2013.

Și, în acest context, vreau să informez plenul Parlamentului, comisia, examinînd acest proiect de lege, a decis, cu vot unanim al membrilor prezenți, examinarea și aprobarea proiectului de lege în primă lectură, precum... pentru stenogramă vreau să atenționez că s-a decis comasarea acestuia cu proiectul de Lege nr.114 pentru lectura a doua, în baza articolului 56 alineatul (3) din Regulamentul Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

În adresa comisiei dacă sînt întrebări? Nu sînt întrebări.

Atunci îl rog pe domnul Țurcan să prezinte coraportul.

Domnul Vladimir Țurcan:

Mersi.

Comisia drepturile omului și relații interetnice deci a reexaminat coraportul care a fost întocmit încă în octombrie 2012. L-a reconfirmat – coraport pozitiv și este de acord cu propunerea Comisiei juridice, numiri și imunități, pentru a-l comasa.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În adresa Comisiei drepturile omului și relații interetnice dacă sînt întrebări? Nu sînt.

Atunci supun votului pentru aprobare în primă lectură a proiectului de Lege nr.2110 din 26 septembrie 2012 pentru modificarea unor acte legislative,.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Am nevoie de rezultatul pe sectoare, vă rog frumos.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 20. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Oleg Sîrbu:

N-ați votat voi?

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Oleg Sîrbu:

Rog frumos încă o dată să supuneți la vot.

Domnul Andrian Candu:

Rog frumos, sectorul nr.2 încă o dată, se supune votului proiectul.

Vă rog frumos, domnule numărător. (*Rumoare în sală.*)

Sectorul nr.3,

Între timp, vă rog...

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – zero voturi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Sectorul nr.2,

Revenim.

Domnul Oleg Sîrbu:

Sectorul nr.2 – 31 de voturi. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Cu 51 de voturi, proiectul a fost votat în primă lectură.

În continuare, se supune votului...

Mă scuzați, se supune examinării proiectul de Hotărîre nr.152 din 21 aprilie 2015 privind numirea în funcția de vicepreședinte al Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a domnului Nicolae Gordilă.

Deci vă rog frumos, doamnă Apolschii, să prezentați proiectul.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

La demersul Consiliului Superior al Magistraturii privind numirea în funcție de vicepreședinte al Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a domnului Gordilă, a fost elaborat un proiect de hotărîre.

Cu permisiunea dumneavoastră, am să-i dau citire.

„În temeiul articolului 116 alineatele (4) și (5) din Constituția Republicii Moldova, articolelor 9 și 10 din Legea din 26 martie 1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Domnul Nicolae Gordilă se numește în funcția de vicepreședinte al Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, pe un termen de 4 ani”.

Comisia a examinat acest proiect de hotărîre. În... așa cum am menționat, acest proiect de hotărîre a fost elaborat în baza demersului Consiliului Superior al Magistraturii. Și vreau să aduc aminte, conform Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție și Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, la funcțiile de președinte, de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului și de vicepreședinte al Colegiului pot candida judecătorii selectați în baza concursului organizat de către Consiliul Superior al Magistraturii.

În acest context, comisia, examinînd proiectul în cauză, a decis în unanimitate să propună Parlamentului pentru examinare și adoptare proiectul de Hotărîre nr.152 din 21 aprilie 2015.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim,

Doamnă Apolschii.

Ați prezentat și raportul comisiei în același timp?

Cer scuze.

Întrebări în adresa comisiei sau autorului? (*Rumoare în sală.*)

Vă mulțumim.

Atunci, cum propune domnul Ghimpu, să trecem la vot.

Dar domnul Streleț, probabil, are ceva de remarcat din punct de vedere al procedurii.

Da, domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Vroiam să știu dacă domnul Gordilă este în sală, fiindcă, eventual, pot fi...

Domnul Andrian Candu:

Dumnealui nu este în sală. Dacă e nevoie de adresat întrebări, bineînțeles, putem să amînăm puțin...

Domnul Valeriu Streleț:

Firește că întrebarea tradițională care am ... și la fracțiune, este: dacă s-a făcut o evaluare, o analiză a acelor cauze în care Republica Moldova a fost condamnată la CEDO, în care ar fi fost implicat, în adoptarea cărora a fost implicat și domnul Gordilă?

Domnul Andrian Candu:

Doamna Apolschii,

Vă rog frumos să...

Domnul Valeriu Streleț:

Dacă este o asemenea ... o asemenea evaluare.

Domnul Andrian Candu:

Cred că comisia ar fi mai bine, mai împuternicită să vă răspundă la o astfel de întrebare decât însuși judecătorul, care, probabil, nu ar fi foarte imparțial în cazul de față.

Poftiți, doamna Apolschii.

Doamna Raisa Apolschii:

Nu știu, de fapt, acest subiect noi nu l-am discutat. Eu nu știu care discuție a fost între dumneavoastră, dar candidatul respectiv a fost la ședința comisiei. Întrebări nu au parvenit, nu s-a atins acest subiect. De aceea nici nu am solicitat.

Domnul Valeriu Streleț:

OK.

Fac o precizare. Adică ... o discuție între noi, e o discuție la fracțiune și fracțiunea...

Doamna Raisa Apolschii:

La discuție în fracțiune...

Domnul Valeriu Streleț:

...a ridicat acest subiect, a fost invocat. Speram să-l formulăm în adresa candidatului. Dumnealui lipsește. De aceea, poate este cazul ca la următoarea ședință de plen să vină și dumnealui și să...

Domnul Andrian Candu:

Da. Luînd în considerare că ședința va fi una lungă astăzi, îl rugăm... rugăm Secretariatul Parlamentului să-l găsească pe domnul Gordilă, să-l invite în plen și vom reveni la acest subiect, în mod special la vot, după pauză.

Doamna Raisa Apolschii:

Doar o...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc, doamna Apolschii.

Doamna Raisa Apolschii:

Doar o mențiune.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamna Raisa Apolschii:

Doar o mențiune, dacă îmi permiteți. Vreau să zic că, de fapt, n-a fost invitat, nu știu din care motive, ca să nu se înțeleagă că a ignorat invitația...

Domnul Andrian Candu:

Tocmai îl invităm...

Doamna Raisa Apolschii:

...Parlamentului. Chiar am vrut să precizez acest lucru.
Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos pentru precizare foarte importantă.

Domnul Gordilă îl invităm în plenul Parlamentului pentru ca, ulterior, să supunem votului proiectul nr.152.

În continuare, trecem la subiectul nr.8 de pe ordinea de zi cu privire la proiectele de acte legislative care și-au pierdut actualitatea.

Îndemn colegii care vor vorbi despre proiectele respective, și în mod special mă refer la președinții de comisii, de pe loc și cu rugămintea operativ, fără foarte multă intrare în substanță, doar denumirea, motivele de neactualitate și, ulterior, într-un singur bloc, în baza Regulamentului, vor fi supuse votului toate spre respingere.

Doamna Raisa Apolschii,

Vă rugăm frumos să prezentați proiectul nr.3476.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia a examinat această inițiativă legislativă. Proiectul de lege propune completarea articolului 16 din Legea cu privire la Guvern vizavi de controlul respectării legislației în Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuză.

Proiectul de lege a fost adoptat în primă lectură la 11 noiembrie 2004. Ținând cont că și-a pierdut actualitatea, deoarece este un alt set de inițiative legislative care vor fi examinate în cadrul... de către plenul Parlamentului, Comisia juridică, numiri și imunități, cu vot unanim, propune plenului respingerea proiectului de lege.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, proiectul nr.3477.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mai operativ decât data trecută.

Doamna Raisa Apolschii:

Comisia juridică, numiri și imunități aduce în atenția Parlamentului că proiectul în cauză a fost examinat în primă lectură la 22 aprilie 2005, care iarăși vizează modificarea și completarea Legii privind statutul juridic special al Găgăuziei, în concordanță cu prevederile articolelor 73 și 111 din Constituție. Și, la fel, ținând cont de cele menționate la proiectul anterior, comisia a decis să propună Parlamentului respingerea proiectului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Proiectul nr.316, în continuare.

Doamna Apolschii.

Doamna Raisa Apolschii:

Da. Mulțumesc.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul nr.316. Prin prezentul proiect de lege se propune reglementarea mai detaliată a procedurii de alegere a Președintelui Republicii.

Comisia a constatat că proiectul a rămas fără autor, având în vedere că domnul Mihai nu mai deține mandatul de deputat.

În acesta sens, articolul 47 alineatul (15) stabilește că proiectele care și-au pierdut actualitatea, precum și cele rămase fără autor pot fi respinse de Parlament.

În acest context, comisia propune respingerea proiectului în cauză.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, nr.1940.

Doamna Raisa Apolschii:

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat acest proiect de lege și a constatat că la data de 4 iunie Curtea Constituțională, prin hotărâre, a declarat neconstituțională o serie de prevederi din Legea privind partidele politice, Legea privind libertatea de exprimare, Codul Contravențional ș.a.m.d.

În... ca urmare, Comisia juridică, numiri și imunități a considerat că adoptarea proiectului de Lege nr.1940, prin care se propune completarea Codului penal cu componența de infracțiuni ce stabilește răspunderea penală pentru acțiunea de propagare sau utilizare pe teritoriu... a simbolurilor regimului, deci precum și cu normele... contravin prevederilor articolelor 23, 54 din Constituție, precum și normelor corespunzătoare ale Convenției Europene.

În acest context, comisia propune respingerea.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Proiectul nr.1943.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimați colegi,

Acest proiect de lege prevede completarea Legii cu privire la partidele politice. Vreau să aduc în atenția Parlamentului că comisia a constatat că proiectul de lege a rămas fără autor, avînd în vedere că domnul Iurie Bolboceanu nu mai deține mandatul de deputat. Și articolul 47 al Regulamentului permite respingerea acestuia.

În acest context, comisia propune respingerea.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, proiectul nr.1530.

Doamna Raisa Apolschii:

Proiectul nr.1530 din 5 iulie 2011 se referă la modificarea articolului 138 din Codul electoral. Și anume se propunea ca în cazul alegerilor repetate să fie extins termenul de desfășurare a votării repetate pînă la 3 luni de la 2 săptămîni, cum este prevăzut în Codul electoral.

Mai mult... deci comisia, cu unanimitate de voturi, a propus spre respingere acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mă scuzați. Să verific ceva. Mi-au sesizat Secretariatul Parlamentului.

Doamna Raisa Apolschii:

Poftiți? Am înțeles.

Domnul Andrian Candu:

În continuare... proiectul nr.113 a fost retras de autori. Am fost anunțat.

Domnule Hotineanu,

Nr.1643, vă rugăm frumos.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Legea nr.1643, autori...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Hotineanu.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Deci proiectul de Lege nr.1643, autori – un grup de deputați din Parlamentul de legislatura a XIV-a... a XIX-a. Între timp a fost adoptat Codul educației. Acest proiect de lege și-a pierdut actualitatea și comisia propune retragerea din procedura legislativă a acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.
Revin la un alt proiect.
Doamnă Apolschii,
Nr.2331, pe care l-am omis.

Doamna Raisa Apolschii:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia a examinat acest proiect, venea în modificarea și completarea unor acte legislative, în special a Codului penal și celui contravențional.

În cadrul examinării, comisia, prin raportul din 28 noiembrie 2012, a propus ședinței în plen a Parlamentului respingerea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte. Iar în urma dezbaterilor în ședința în plen, a fost amânată. De aceasta comisia și-a reconfirmat punctul său de vedere și propune respingerea proiectului în cauză.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În baza articolului 47 alineatul (15), supun votului cu listă comună, în bloc, respingerea proiectelor prezentate de președinții de comisii.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Majoritatea.

Vă mulțumesc frumos.

Este ora 12.00. Propunerea următoare: la 12 și un sfert va fi convocată ședința Biroului permanent pentru a decide ora, modalitatea de audierea acelor invitați. Și revenirea la ora 14.00 în plen.

Vă mulțumesc frumos. (*Rumoare în sală.*) Da.

Vă mulțumesc.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Stimați colegi,

Vă rog frumos puțină atenție.

Din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor un anunț.

Doamna Ivanov.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumim, domnule Președinte.

Fracțiunea Partidului Comuniștilor solicită o pauză de 20 de minute. Vă rog mult. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Revenim ... La 16.30 vom începe ședința. Avem nevoie mai ales de autorii inițiativei.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Vă rog frumos să vă luați locurile ca să continuăm ședința plenară de astăzi, data de 7 mai.

Doamna Apolschii,

Aveți o solicitare?

Vă rog frumos.

Doamna Raisa Apolschii:

Da.

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu solicit respectuos amânarea votului asupra proiectului de Hotărîre nr.152.Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Se amîna votul, din partea comisiei este o astfel de solicitare.

Vă mulțumim.

Biroul permanent a decis începerea ședinței după masă pentru audierea acelor persoane, la inițiativa Fraacțiunii Partidului Comuniștilor, să se examineze executarea Hotărîrii nr.41 prin a invita acele 6 persoane, conducători ai instituțiilor menționate.

Dați-mi voie să salut, totodată, și prezența lor: a domnului Chiril Gaburici, Prim-ministru al Republicii Moldova; a domnului Dorin Drăguțanu, Guvernator al Băncii Naționale a Moldovei; Corneliu Gurin, Procuror General al Republicii Moldova; a domnului Vadim Vrabie, vicedirector al Serviciului de Informații și Securitate, domnul Balan fiind plecat în afara țării; a domnului Viorel Chetragu, director al Centrului Național Anticorupție și a doamnei Viorica Cărare, președintă a Consiliului Concurenței.

Biroul permanent a examinat cîteva subiecte dar, oricum, plenul Parlamentului urmează să decidă.

Și, în primul rînd, caracterul acestei ședințe.

Biroul permanent a propus ca ședința de astăzi să fie una deschisă. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Să supun la vot, domnule Ghimpu? (*Rumoare în sală.*)

Deschisă.

Aici văd că există unanimitate. Rămîne ședința deschisă.

Al doilea subiect ține de timpul acordat sesiunii de întrebări-răspunsuri pentru acei care sînt vizați, acei care sînt invitați.

O propunere a Biroului permanent a fost – 30 de minute pentru fiecare în așa fel, încît, totuși, e vorba de 3–4 ore de lucru, luînd în considerare și raportul pe care trebuie să-l facă fiecare invitat. (*Voce nedeslușită din sală.*)

До дня победы avem o problemă. Și care „победэ”, în primul rînd?

30 de minute pentru fiecare raportor la nivel de sesiune de întrebări-răspunsuri. Trebuie să ne limităm în timp, nu putem să stăm pînă...

Doar pentru sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Deci, ideea e următoarea: invitatul prezintă raportul și, ulterior, 30 de minute – întrebări-răspunsuri.

Sînt 6 invitați, sînt cel puțin 3 ore, luînd în considerare și, eventual, alte discuții.

Domnul Reidman,

Vreți să propuneți altă perioadă?

Domnul Oleg Reidman:

Nu.

Durata întrebării nu 2 minute, dar una.

Domnul Andrian Candu:

Bine. Atunci...

Da, domnul...?

Bine, haideți inițial să agreăm faptul că 30 de minute va dura sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Președinte,

Noi insistăm ca sesiunea de întrebări-răspunsuri să dureze pînă la o oră.

Domnul Andrian Candu:

Pentru fiecare invitat?

Domnul Vasile Bolea:

Pentru fiecare invitat. O să finalizăm la 22, 23, normal.

Parlamentul și așa, în această sesiune, în loc de 40 de ședințe plenare a avut doar 15, lucrăm așa...

Domnul Andrian Candu:
Lucrăm bine, domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:
... relaxat de tot.

Domnul Andrian Candu:
Da, vreau să vă atrag atenția ...

Domnul Vasile Bolea:
De aceea, este un subiect important pentru societate, avem foarte multe întrebări și vrem să auzim și răspunsurile.

De aceea, eu cred că o oră este suficient pentru ca toate fracțiunile să-și înainteze...

De ce spun? Că a existat pînă acum, la diferite audieri, practica că cineva din deputați dădea o întrebare, iar raportorul ...

Domnul Andrian Candu:
Vă mulțumim...
Voi pune.. voi supune votului.
Prima propunere a Biroului permanent.
Vă rog frumos, domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:
Mulțumesc, domnule Președinte.
Stimați colegi,
Este cunoscut faptul că societatea fierbe, sînt foarte multe întrebări, indiferent de culoarea pe care o avem fiecare. Lumea este nemulțumită de ceea ce s-a întîmplat și ceea ce are loc.

Și eu consider... și avînd în vedere faptul că sîntem deputați, reprezentăm interesele cetățenilor care ne-au votat, eu consider că nu trebuie să stabilim termen– jumate de oră sau o oră. Cît trebuie, atît trebuie.

Și nu încheiem azi, mîine, le mai dăm voie la unii să mai fie încă în funcție înc-o noapte să se mai bucure de funcția pe care o au.

Și o să fie tot corect mîine, cînd o să luăm decizia.
Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:
Vă mulțumesc.
Sînt 3 propuneri: 30 de minute din partea Biroului permanent, o oră – din partea Partidului Socialiștilor și nelimitat – din partea Partidului Liberal.
Voi supune la vot în ordinea în care au venit propunerile.
Domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte,

Am vorbit dimineață pe această temă că, oricum, este o temă importantă, dar ea trebuie să fie foarte clară din punct de vedere procedural.

Noi ne-am înțeles dimineață că examinăm executarea hotărârii Parlamentului. Examinarea hotărârii Parlamentului presupune o anumită procedură.

Fiecare invitat să aibă un timp oarecare să spună ce s-a realizat și, într-adevăr, acolo câțva timp pentru precizări.

Dar nu putem să transformăm chestia aceasta în audieri parlamentare, că asta-i altceva din punct de vedere al procedurii.

Nu există Parlament în lume unde să nu fie limitat timpul. Fiindcă altminteri, toate discuțiile acestea, și noi sîntem deprinși cu tradițiile moldovenești, se transformă în concert. Și o temă atît de serioasă, din punctul meu de vedere, nu trebuie să se transforme în spectacol.

De aceea, fiecare fracțiune are posibilitatea, prin intermediul unui reprezentant—doi, să spună, să adreseze întrebările care îi interesează.

Dar, oricum, timpul trebuie limitat.

Eu aș propune ca să fixăm o oră, două pentru răspunsuri la toate întrebările și deputatul care adresează întrebare să spună întrebarea... dar nu-i prima dată cînd noi fixăm chestia aceasta.

Decît să dăm nelimitat sau ore întregi la fiecare, la 5 invitați, aceasta înseamnă pînă dimineață aici.

De aceea o oră, cred că este destul pentru toate răspunsurile. Poftim.

Domnul Andrian Candu:

Nu este cazul.

... Domnul Ghimpu,

O să supun la vot și atunci...

Ori vrem examinarea subiectului, ori...

Completați, vă rog frumos, ideea, domnule Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Dacă așa o să decurgă lucrurile, cum au început acuma, reieșind din ceea ce-a spus domnul Diacov, noi știm că prea multe n-o să auzim nou aici, domnule Președinte al Parlamentului și stimați colegi.

Mai binesupuneți la vot să-i eliberăm din funcție pe toți și lucrurile o să meargă mult mai bine fără ei.

Mulțumesc.

Fără raport, fără tot absolut. *(Aplauze.)*

Domnul Andrian Candu:

Supun la vot propunerea Biroului permanent de a acorda 30 de minute pentru fiecare raportor la nivel de... și la sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

Majoritatea. Acolo e majoritatea.
Mie de sus, din prezidium, mi se vede mai bine.
Vă rog frumos, numărătorii.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 2 voturi.

Sectorul nr. 2 – 39.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr. 3?

Sectorul nr. 3, vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos, liniște. Există un numărător, aștept rezultatul numărătorului.

Eu, pentru stenogramă, vă rog frumos.

Cine îmi dă rezultatul pe sectorul nr. 3?

Domnul Mocanu,

Vă rog frumos.

Domnul Gheorghe Mocanu:

10 voturi. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Cu 51 de voturi decizia este aprobată pentru a merge cu 30 de minute fiecare.

Vă mulțumesc frumos.

De procedură, vă rog frumos, domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Președinte,

Cum numărătorul poate să spună că au votat 10 voturi, dacă în același timp el nu era în sală. El nu era în sală.

Noi concret am văzut că în sectorul nr. 3 n-a votat nimeni absolut.

Nici măcar... OK, unul domnul Filat, atît.

Cum putem noi să spunem că 10 voturi au fost, dacă n-o participat la procedura de vot numărătorul și n-a văzut cîți au votat.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Am nevoie atunci de un vot pentru anularea votului.

Cine este pentru anularea votului și renumărarea, vă rog frumos, să votați.

Vă rog frumos, rezultatele pe sectoare. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos, rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23.

Sectorul nr.2 – zero. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

Zero voturi.

Domnul Andrian Candu:

Cu 23 de voturi, este respinsă propunerea de renumărare a votului.

Respectiv, trecem la procedura de raport, de raportări.

Aș vrea să vă aduc... în primul rând, Secretariatul Parlamentului să ne informeze dacă a fost repartizat proiectul ... Hotărîrea nr.41. (*Rumoare în sală.*)

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Chiril Gaburici,

Vă rugăm frumos.

Domnul Chiril Gaburici – Prim-ministru al Republicii Moldova:

Bună ziua.

Stimați cetățeni,

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Domnilor deputați,

Onorată asistență,

Mă bucur foarte mult că astăzi sîntem aici și discutăm subiectul băncilor. Problemele în sistemul financiar-bancar în Republica Moldova se trag de mai mult timp. Se discută în Parlament și Guvern deja mai bine de un an.

Situația este în felul următor, deci din 3 bănci din Republica Moldova: Banca Socială, Unibank, Banca de Economii, obiectiv vorbind, au fost sustrași toți banii.

Din prima zi a investiției mele în calitate de Prim-ministru, situația pe piața bancară a devenit una din prioritățile Guvernului nostru.

Ce am făcut noi în această direcție de cînd Guvernul este investit? O dată la două săptămîni am convocat Comitetul Național de Stabilitate Financiară, în care sînt reprezentate toate organele de stat din domeniu.

Am făcut planul de acțiuni privind băncile. Am acordat garanții Băncii Naționale pentru a putea fi acoperite toate depozitele populației prin... din aceste bănci.

Cetățenii nu trebuie să sufere din cauza lipsei de bani. Am cerut ca Raportul Krol să fie prezentat Guvernului. Noi întreprindem acțiuni, noi trebuie să știm care este situația și populația trebuie să știe ce se întîmplă în țară.

Am discutat cu partenerii de dezvoltare, cu Fondul Monetar Internațional, cu Banca Mondială, cu țările care au fost și care au trecut prin probleme similare, cu asociațiile băncilor din diferite țări și i-am implicat pe toți pentru a găsi soluții.

Am inițiat o anchetă internă la această temă și strîngem informația în regim de urgență.

Am ajuns la o singură soluție, să facem tot ce se poate pentru a-i găsi pe cei vinovați, să-i tragem la răspundere, în regim de urgență, și organele de drept trebuie să preseze acest aspect, și trebuie să aducem banii acasă.

Acum voi merge pe comentarii, pe articole.

Deci articolul 2, litera a). Perfecționarea cadrului de reglementare și supraveghere în conformitate cu principiile Basel III.

Se lucrează de comun acord cu Banca Națională, oricum volumul modificărilor la legislație este foarte mare și în multe state europene acest principiu Basel III este doar în proces de implementare.

Litera b). Instituirea Consiliului de Supraveghere a Băncii Naționale a Moldovei.

Vreau să vă spun, dragi colegi, că în Parlament se află pentru adoptare în lectură finală proiectul de Lege nr.537 din 19.03.2012, care prevede instituirea Consiliului de Supraveghere. Consiliul de Supraveghere este un organ în componența căruia sînt incluși membrii numiți de către Parlament, care nu sînt reprezentanți ai Băncii Centrale, ai Parlamentului sau ai Guvernului, numărul membrilor fiind, de regulă, între 7 și 15 membri.

Litera c). Introducerea răspunderii pentru evaluarea neobiectivă și neprofesională a bunurilor gajate.

Iarăși în legislație există mai multe prevederi care prevăd răspunderea lor. Urmează a găsi mecanisme și a respecta aceste prevederi, ca să le facem lucrative.

Litera d). Plan concret de măsuri referitor la situația din Banca de Economii.

Deci pentru a evita blocajele legate de problemele în Banca de Economii și celelalte două bănci, am decurs la un șir de acțiuni. Lucrăm la prevederea legislației care ar permite selectarea de către beneficiari a modului de plată.

Ducem discuții cu Poșta Moldovei, pentru a putea efectua plăți și prin intermediul Poștei Moldovei. Vom prezenta în curînd în Parlament un proiect de lege care va prevedea preluarea de către buget a plăților aferente depozitelor cetățenilor din aceste bănci, datoriile respective din buget urmează a fi stinse de-a lungul mai multor ani.

Aceste mecanisme au fost discutate și coordonate și cu partenerii externi.

Litera e). Va examina posibilitatea de creștere a pragului minim de garantare a depozitelor.

Din 1 ianuarie anul următor nivelul de garantare a depozitelor va crește la 30 de mii de lei față de 7 mii de lei în prezent. Vom înainta în curînd proiectele de modificare a legislației.

Articolul 3. De asigurat desecretizarea.

S-a asigurat desecretizarea hotărîrii Guvernului vizată în hotărîrea Parlamentului. De asemenea, Ministerul Finanțelor a desecretizat garanția de stat pentru creditele de urgență acordate de Banca Națională a Moldovei, iar Centrul Național Anticorupție – informațiile referitoare la problematica, riscurile financiare și instituțiile vizate, precum și monitorizarea situației în domeniul dat.

Articolul 4. Evaluarea gradului de responsabilitate a factorilor de decizie antrenați în gestionarea activelor Băncii de Economii.

Am inițiat o anchetă internă în cadrul instituțiilor publice privind gradul de responsabilitate a factorilor de decizie în situația creată. La moment acumulăm informațiile și datele respective urmează să le analizăm. Volumul de informații este foarte mare. Se lucrează din plin și procesul acesta a început, de fapt, independent de această hotărîre a Guvernului.

Deci vreau să vă spun că nu avem timp de pierdut. Este o situație de criză, o situație care trebuie și este nevoie de a fi stabilizată în regim de urgență.

De aceea, vă cer implicarea, susținerea și cer să faceți totul împreună cu noi pentru a soluționa acest caz.

Eu cred că noi trebuie să ne unim și să reușim să hotărîm această problemă, pentru că nu este o problemă mică, este o problemă foarte mare.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

E 16.58. 30 de minute la dispoziție întregului plen pentru sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Voi merge în baza listei deputaților care s-au înregistrat în sistem.

Domnul Novac,

Vă rog frumos.

Domnul Grigore Novac:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Gaburici,

Eu sunt aici. Uitați-vă înapoi.

Deci, domnule Prim-ministru,

Conform Legii nr.1104, Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție, deci Prim-ministrul propune candidatura la funcția de director al Centrului Național Anticorupție.

Dumneavoastră sînteți așa un fel de... să zicem, un fel de „nacialnic” asupra directorului.

Spuneți, vă rog, întrebarea este una foarte scurtă și clară și vă rog să economisiți din timp, că avem 30 de minute. De cîte ori ați invitat directorul Centrului Național Anticorupție pentru a solicita informație concretă vizavi de furtul din sistemul bancar?

Mulțumesc.

Domnul Chiril Gaburici:

Și eu vă mulțumesc, domnule deputat.

Deci am menționat și în discursul meu că am avut discuții o dată la două săptămîni în cadrul comitetului și tema principală era tema băncilor. Pentru că astăzi alte teme nu se discută în Republica Moldova, că alte probleme nu avem. *(Rumoare în sală.)*

Poftim? Încă o dată vă rog. *(Rumoare în sală.)*

Deci o să răspund. O dată la două săptămîni se discută. Deci avem informația, comunicăm. Deci nu a fost nici o dată pusă problema de lipsă de comunicare.

Deci se comunică în măsura responsabilităților fiecăruia dintre instituțiile de drept deci și nu doar cu Centrul Național Anticorupție, dar cu orice instituție implicată. (*Rumoare în sală.*)

V-am zis, o dată la două săptămîni avem ședințele acestea. Pot să număr. De două ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Novac,

A doua întrebare, dacă aveți.

Domnul Chiril Gaburici:

... Calculați și dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Voronin,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Noi am ascultat informația dumneavoastră așa, de fapt, cum putea să fie informația în timpurile sovietice, care se numea „политзанятие”.

Dar acum la concret. Ce s-a reușit, pentru că în Hotărîrea Parlamentului din 24 noiembrie este indicat că Guvernul în termen de 30 de zile clarifică situația, ia măsurile respective și вплоть до освобождения от занимаемой должности. Poftim.

Domnul Chiril Gaburici:

Vă mulțumesc, domnule Președinte. (*Rumoare în sală.*)

Deci eu am menționat despre faptul că la nivel de Comitetul Național de Stabilitate Financiară s-a inițiat o anchetă internă. Dat fiind faptul că există foarte multe informații, deci noi nu am reușit în decurs de 30 de zile să venim cu... deci încă prelucrăm informația, deci continuăm să primim și răspunsuri.

Unele răspunsuri, din păcate, nu sînt destul de clare și sîntem nevoiți să repetăm scrisorile în care cerem această informație. Dar noi credem că în decurs de 2–3 săptămîni, cel mult, vom avea toată informația pentru a putea să venim cu un răspuns mai concret.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, domnule președinte Voronin, sau precizare.

Vă mulțumim.

Domnule Bolea,
Vă rog frumos.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Prim-ministru,

În Hotărîrea Parlamentului articolul 2 litera d): „Guvernul va aproba un plan concret de măsuri referitor la situația din Banca de Economii.” Care este planul concret de măsuri? Dumneavoastră vreți să mențineți banca, vreți să o lichidați? Concret, nu ați raportat referitor la aceasta nimic absolut.

Dacă vreți să închideți banca, cât va costa, iarăși, cetățenii Republicii Moldova pentru ca banca să fie închisă? Dacă vreți să mențineți banca, cât va costa bugetul național? Și, iarăși, cât vor suporta cetățenii Republicii Moldova în lei, da, toate aceste proceduri? Este un plan sau nu este un plan?

Domnul Chiril Gaburici:

Deci este un plan, s-au făcut calcule, s-au făcut estimări. Deci evident pentru menținerea băncii cheltuielile vor fi mai mari.

Deci, probabil, domnul Drăguțanu vă va spune mai exact cifrele, costurile, haideți așa să le numim, menținerii acestor 3 bănci.

Nu s-a decis în cadrul Guvernului despre închiderea sau lichidarea băncilor, a fost... cu toate că aceasta este o temă discutată și analizată de... la toate nivelurile, și cu partenerii externi, și interni. Și v-am zis, am făcut și calcule care arată că lichidarea este mai ieftină decât menținerea lor.

Ce am făcut noi? Noi am încercat să găsim o soluție pentru deponenți. Deci Guvernul a garantat că toți banii lor, deci și consider și eu personal că cetățenii nu sînt vinovați pentru că cineva a... nu a gestionat corect banii sau că banii au fost furați. Deci cetățenii nu trebuie să sufere. De aceea Guvernul și-a asumat responsabilitatea aceasta și a garantat că toți banii deponenților, indiferent în ce bancă: Banca Socială, Banca de Economii sau Unibank, deci vor ajunge la deponenții care au banii acolo.

În același timp, pentru a micșora presiunea pe băncile acestea, noi găsim soluții care ar fi: alte bănci la alegerea deponenților sau Poșta Moldovei care poate să deservească de acum înainte clienții.

În același timp, pregătim legea, proiectul de lege care va prevedea preluarea de către buget a plăților aferente depozitelor cetățenilor din aceste bănci. Poftim?

Domnul Andrian Candu:

Dacă aveți a doua întrebare, domnule Bolea.

Domnul Chiril Gaburici:

Ce ține de lichidare...

Domnul Andrian Candu:

Da, ne scuzați.

Domnul Chiril Gaburici:

... v-am zis și vă mai repet încă o dată, deci nu s-a luat așa o decizie. Este una din decizii.

Și dacă să vorbim... am făcut analiza ce s-a... sau ce s-a întâmplat în alte țări, pentru că probleme de genul acesta... noi nu sîntem prima țară, din păcate, și spre regret spun lucrul acesta, dar așa situații au fost. De exemplu, am și cifrele aici, o să dau citire.

Deci lichidarea băncilor care se confruntă cu probleme este o situație în mai multe țări, care se practică în toată lumea. De la începutul crizei financiare din 2008, de exemplu, în Statele Unite ale Americii au fost închise 465 de bănci. La fel, s-a procedat și în Irlanda, Spania și Grecia, și Cipru.

În Ucraina doar de la începutul anului 2015 au fost lichidate 16 bănci. Desigur, noi nu putem să ne comparăm cu Ucraina, care este o țară în stare de război acum, dar este o măsură normală pentru multe țări.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Întrebarea numărul doi.

Domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Președinte,

Mai întâi, de precizare.

Ați vorbit despre Ucraina, Irlanda, închiderea băncilor în Statele Unite ale Americii. Acolo băncile s-au închis, deoarece a fost o criză mondială, la nivel mondial, dar aici la noi, în Republica Moldova, miliardele s-au furat. Sînt două lucruri diferite. Și...

Domnul Chiril Gaburici:

Deci eu sînt absolut de acord cu dumneavoastră. Problemele sînt diferite, sînt de diferite feluri. Una dintre...

Domnul Vasile Bolea:

... și dumneavoastră acum spuneți că plățile aferente Guvernul le va garanta cetățenilor. Adică, iarăși, din bugetul statului...

Domnul Chiril Gaburici:

Deci noi nu putem să lăsăm cetățenii să sufere...

Domnul Vasile Bolea:

E clar.

Domnul Chiril Gaburici:

... de faptul că o persoană sau alta au beneficiat de miliardul acesta despre care vorbiți dumneavoastră. Și noi, ca Guvern, o să facem tot posibilul ca cetățenii să nu piardă banii lor. Avem peste un milion de...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Bolea,

Dacă aveți a doua...

Domnul Vasile Bolea:

A doua, a doua întrebare. A doua întrebare.

Articolul 4: „Guvernul, în termen de 30 de zile, va propune măsuri disciplinare, inclusiv destituirea din funcții.” Unde sînt acei destituiți sau, cel puțin, suspendați din funcții, inclusiv din Comitetul Național de Stabilitate Financiară, pe care dumneavoastră îl prezidați?

Domnul Chiril Gaburici:

Deci eu am răspuns, de fapt, la întrebarea aceasta, doar că era formulată într-un alt fel. Deci noi am inițiat această anchetă internă. Am zis că noi sîntem în proces de colectare a informației. Noi... deci 30 de zile, din păcate, nu a fost destul pentru noi să colectăm toată informația.

Acum, am zis că, probabil, în vreo 3 săptămîni o să avem toată informația și vom fi gata să vă prezentăm.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Bolea,

E limitat timpul. Permiteți și la...

Ultima precizare, vă rugăm.

Domnul Vasile Bolea:

Eu să înțeleg că aceste 3 săptămîni vouă vă trebuie pentru a destitui pe cineva din funcție. Adică eu să înțeleg că articolul 4 din Hotărîrea Parlamentului nu va fi executată.

Domnul Chiril Gaburici:

El va fi executat doar că cu o mică întîrziere. V-am zis, din cauză că este...

Domnul Vasile Bolea:

Mica întîrziere este 60 de zile deja, dacă mai adunăm încă 3 săptămîni.

Domnul Andrian Candu:

OK. Mulțumesc.

Domnul Vasile Bolea:

E clar.

Mersi mult.

Domnul Chiril Gaburici:

Banii au fost furați în decurs de câțiva ani. Deci noi avem nevoie de timp ca să clarificăm... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Vă mulțumim.

Domnule Reidman,

Vă rugăm frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.

Господин Премьер-министр, если в повестке дня сегодняшней деятельность Правительства во исполнение статьи 2 пункта с) относительно корректировки законодательства в отношении сохранности залоговой базы, в отношении повышения материальной, или введение материальной ответственности от оценочных компаний для оценки залогов, и т.д. Это конкретные действия. И кто конкретно, какое министерство ответственно за разработку этого закона совместно с Нацбанком? (*Rumoare în sală.*) Разные? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Prim-ministru,

Vă rugăm.

Domnul Chiril Gaburici:

Vă mulțumesc.

Deci eu am menționat că în legislație există mai multe prevederi care stipulează răspunderea lor și care urmează a găsi mecanismele necesare care să facă aceste prevederi lucrative.

Deci partea ce ține de atragerea la răspundere civilă pentru evaluarea neobiectivă sau neprofesionistă a bunurilor gajate invocăm următoarele norme legale: deci articolul 9 alineatul (1) din Legea nr.989 din 18 aprilie 2002, cu privire la activitatea de evaluare, care prevede „activitatea de evaluare se efectuează în temeiul contractului de prestare a serviciilor de evaluare, încheiat între întreprinderea de evaluare și beneficiar”, articolul 22 literele a) și c) din aceeași Lege din 18 aprilie 2002 care dispune că evaluatorul este obligat să efectueze evaluarea în conformitate cu prevederile legislației, cu standardele naționale de evaluare și cu contractul de prestare a serviciilor de evaluare, să efectueze evaluarea în mod conștiincios: să identifice și să determine corect obiectul evaluării.

Deci avem o mulțime de legi care, de fapt, dau posibilitatea să evaluăm profesionist bunurile, dar nu se verifică. Și, probabil, aici a fost o lacună foarte mare în perioada în care s-au eliberat aceste depozite, pentru că nu s-a luat în calcul evaluarea corectă a bunurilor gajate.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Reidman,

Dacă aveți o precizare sau întrebare?

Domnul Oleg Reidman:

Da. O mică precizare.

Сегодня есть такой способ, сегодня декларанты, таможенные брокеры, имеют гарантийный депозит. Когда они неправильно относят к той или иной категории товар, им без разговоров под их ответственность с этого гарантийного депозита списываются деньги. Вы рассказываете, как должно быть, но там не указано, какая ответственность идет. Значит, оценочная компания, особенно которая оценивает залогов, должна нести ответственность путем гарантийного депозита.

Второй вопрос. Вот эта знаменитая статья 4, вы говорите об ancheta internă, и т.д., и тому подобное. Но ведь согласно контракту, заключенному между Агентством публичной собственности и Министерством финансов, известно, что Министерству финансов поручено руководство „Банка де Економий”, государственной долей там, и ответственность несут там министры финансов, потому что министерству поручено это.

Господин Негруца, который был в это время министром финансов, несет какую-то ответственность за то, что происходило там? И неужели нужно много времени для того чтобы выявить первое лицо, которое несет ответственность? А сегодня сидит в телевизоре и является самым главным экспертом и обвинителем по воровству

Значит, я считаю, что вы можете сколь угодно глубоко копать и искать должностные лица, но такие лица, как министр финансов, Премьер - министр который подписывал отказ от дополнительных эмиссии и т.д.,- они на виду, и они должны быть ответственны за то, что происходило в банке, а остальных ищите себе дальше, копайте как угодно глубоко.

Вопрос: Нашли? Вот они, вот они, на виду, эти люди.

Domnul Chiril Gaburici:

Vă mulțumesc.

Deci procesul o să mai continue puțin, pînă cînd noi o să găsim și o să venim cu prezentarea viziunii noastre sau rezultatelor anchetei noastre.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Ghimpu,
Vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Domnule Prim-ministru,

Într-o republică parlamentară funcția de Prim-ministru este funcția funcțiilor. Și dacă funcția e a funcțiilor, și răspunderea trebuie să fie răspunderea răspunderilor. Dumneavoastră ați venit în funcție după ce s-a furat miliardul.

Prima întrebare. Se fură și acum?

Domnul Chiril Gaburici:

Deci, avem ...

Domnul Mihai Ghimpu:

Și doi. A doua întrebare. Uitați-vă, în stînga acolo sus care participă la ședința: Guvernul și Procurorul General, și Guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei, și directorul CNA, și SIS care așteaptă mai repede să-l dăm afară, reprezentatul care stă sus acolo și zîmbește acum, toți cei care sînt acolo. Dumneavoastră, ca funcția funcțiilor, cum credeți: merită ei să rămîină în funcție mai departe sau nu merită? Și dacă nu, cine credeți că trebuie eliberat din funcție? Ca Prim-ministru, dumneavoastră sînteți mîna forte a statului acesta.

Domnul Chiril Gaburici:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Domnul Chiril Gaburici:

Și eu vă mulțumesc.

Într-adevăr, cînd eu am venit în funcția de Prim-ministru, deci bani nu mai erau în băncile acestea. (*Rîsete în sală.*) Și vă mulțumesc că dumneavoastră ați menționat lucrul acesta. Dar odată ce banii nu mai erau, înseamnă că banii nu se mai fură. Acesta e răspuns la prima parte a întrebării. (*Rumoare în sală. Aplauze.*)

Al doilea moment, vreau să vă spun că băncile au administrație specială pentru această perioadă de timp și toată responsabilitatea stă pe umerii Băncii Naționale.

Ce ține de persoanele care stau la răspundere în instituțiile acestea. Eu chiar astăzi am venit cu o inițiativă să facem un concurs public pentru alegerea oamenilor în instituțiile acestea.

Mai mult decît atît, îmi doresc să participe toți doritori la ... adică toți doritorii să-și dea candidaturile la pozițiile acestea și noi să evaluăm cu o comisie independentă, fără interese de diferite partide ș.a.m.d.

Domnul Andrian Candu:

Da, domnul Ghimpu,
Vă rog frumos de precizare.

Domnul Mihai Ghimpu:

De precizare. Dumneavoastră vorbiți de partea a doua de concurs, eu vorbesc ... Înseamnă că sînteți de acord cu mine că trebuie să-i eliberăm din funcții și să organizăm concurs? Și dacă vorbiți din afară să vină o misiune în justiție europeană și un procuror din afara republicii, ca să facem ordine. Să nu mai fure miliarde la noi.

Domnul Chiril Gaburici:

Deci eu foarte tare îmi doresc să facem ordine, ca să ne putem uita, împreună cu dumneavoastră, în ochii la copiii noștri. Și să fim siguri că copiii noștri au aici un viitor și vor trăi aici, în Republica Moldova, dar nu își vor lua geanta, hainele și vor pleca din țară. (*Aplauze.*)

Acum a doua inițiativă, pe care tot astăzi am lansat-o, este crearea unei comisii, putem s-o numim comisie, dar putem s-o numim un audit intern, care va raporta Președintelui Republicii Moldova, Prim-ministrului și Parlamentului, o dată în lună, făcînd audit la toate instituțiile de stat, instituțiile de stat de drept, deci cît de corect își fac ei misiunea. Și atunci noi vom avea destule argumente pentru a le spune că: dumneata nu-ți faci misiunea corect, dumneata nu-ți faci treaba așa cum trebuie ș.a.m.d.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.
A doua întrebare, domule Ghimpu, dacă aveți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Și ultima întrebare, a doua.
Domnule Prim-ministru,

Mai glumim, mai glumim, nu glumim, dar un miliard înseamnă foarte mult, mult de tot pentru republica noastră. Nu, unii spuneau că 1 200 de geți, alții - 20 de „Kamaz” -uri, cineva a spus că un tren cu 20 de vagoane. Dumneavoastră, ca Prim-ministru și Președinte al Comitetului național de Stabilitate Financiară, la această comisie ați încercat să ascultați, iată așa cum sînt invitați azi în Parlament, responsabilii și să vă clarificați totuși, cum, ce s-a întîmplat de au permis prin schema aceasta diferite... de credite ca să se fure? Că aveți dreptate că nu s-a furat într-un an, s-a furat mulți ani miliardul acesta. Acum a avut loc așa o schimbare de hîrtii numai, ca să acopere gaura, că chipurile totul e în ordine.

La ședința Comitetului Național de Stabilitate Financiară ați ascultat toți cei care sînt în sală și nu numai, și să vedeți totuși care-i motivul? De ce s-a putut permite, s-a întîmplat furtul acestui miliard? Că am devenit de la republică poveste de succes, am devenit republica cu jaful secolului.

Mulțumesc.

Domnul Ghiril Gaburici:

Și eu vă mulțumesc.

Deci, în primul rând, ca să înțeleg și eu personal, când era vorba despre miliard a trebuit să mă așez și să-l scriu pe foaie, ca să văd cât e de mare această cifră.

Deci în discuția în cadrul Comitetului Național de Stabilitate Financiară deci noi am întrebat, am discutat, am văzut care erau procedurile în perioada în care lucrurile se întâmplau cum se întâmplau, dar nu pe toți care sînt aici în sală prezenți i-am întrebat. Deci nu toți fac parte din Comitet. Dar urmează să ajungem și să discutăm și nume exacte, persoane exacte ș.a.m.d.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Chiril Gaburici:

Dar eu consider că lucrul acesta trebuie să fie făcut de către organele care au misiunea, nu de către Prim-ministru. OK, Prim-ministrul face investigare separat, dar ... (*Domnul Ghimpu nu vorbește la microfon.*) OK. Am înțeles.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Ceban Ion,

Vă rugăm frumos.

Domnul Ion Ceban:

Mulțumesc mult, domnule Președinte.

Domnule Gaburici,

Am ascultat cu atenție și vreau să vă fac două remarci, după care trec la întrebări. Dumneavoastră ați vorbit că nu sîntem prima țară. Sîntem prima țară, domnule Gaburici, în care s-a furat 1/4 din PIB și un echivalent al bugetului național public, pe care dumneavoastră îl gestionați. Prima țară din lume, ca să știți.

Doi. Mie mi-a plăcut ceea ce ați spus dumneavoastră că ați acceptat că acești bani s-au furat.

Trei. Mie mi-ar fi rușine să stau în locul dumneavoastră în fața plenului Parlamentului, deși aici sînt foarte mulți care au contribuit la toată istoria asta. (*Rumoare în sală.*) Слушайте, воры, замолчите, пожалуйста. (*Aplauze.*)

Pentru că din punctele 2 alineatele a), b), c), d), e), articolul 3, articolul 4 dumneavoastră n-ați realizat nimic. Iată stă aici șeful CNA, de exemplu, care dacă nu vi s-a dat informația în 30 de zile, a trebuit să luați decizie foarte promptă și să-l dați afară, dar nu să așteptați, să întindeți cu 3 săptămîni sau mai mult. Pentru că în 3 săptămîni puteți fi dat dumneavoastră afară. Să știți. Se poate întâmpla.

Întrebarea concretă. Cîte adresări în nume personal ați făcut dumneavoastră instituțiilor abilitate în acest domeniu? Să fie Procuratură, să fie CNA care este în subordinea dumneavoastră directă.

De ce, eu vă întreb acest lucru? Pentru că dumneavoastră gestionați inclusiv bugetul public național. Aveți de plătit pensii, aveți de închis școli, pentru că n-ajung bani, undeva câte 50 de mii de lei, pentru că închideți spitale, unde nu ajung 100 de mii, 150 de mii de lei.

Pentru că astăzi noi trebuie să stăm pe baricade ca să nu fie o școală închisă sau ca un pensionar să-și poată primi pensia.

Câte adresări dumneavoastră, în nume personal, ați făcut în adresa instituțiilor abilitate?

Domnul Chiril Gaburici:

Ce ține de adresări, eu n-o să vă spun acum un număr exact, au fost foarte multe. Eu o să mă întorc cu un răspuns concret la întrebarea asta, ca să nu lăsăm fără răspuns. Deci, au fost foarte multe adresări.

Poate este prima țară, eu am vorbit în linii generale că este... au fost probleme de acest gen și asta, de fapt, este un avantaj pentru noi, pentru că noi am reușit să, sau reușim să luăm experiența din alte țări și s-o implementăm.

Deci, sînt condiții foarte dure pe alocuri, care au fost luate de alte țări și asta ...a fost nevoie să vorbesc și cu reprezentanții diferitor instituții sau asociații bancare ș.a.m.d., cu reprezentanții băncilor din alte țări, care au trecut prin așa experiență.

Ce ține de responsabilitatea mea față de faptul că s-a furat o treime sau cât ați menționat dumneavoastră din bugetul de stat, eu sînt absolut de acord deci... din PIB. OK.

Deci, eu sînt absolut de acord. Acei care au fost la poziția asta atunci cînd s-au furat, deci, probabil, e și responsabilitatea lor.

Acum eu am venit și încerc să clarific ce s-a întîmplat.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, vă rugăm frumos, domnul Ceban.

Domnul Ion Ceban:

Domnule Gaburici,

Dar ați putea spune 2–3 nume pe care considerați dumneavoastră... ați spus că erau atunci în funcție acei care au furat.

Domnul Chiril Gaburici:

Înc-o dată.

Domnul Ion Ceban:

Dumneavoastră ați spus: „Erau atunci în funcție acei care au furat”.

Domnul Chiril Gaburici:

Nu, cînd s-au furat.

Domnul Ion Ceban:

Sînt, sînt ale dumneavoastră... (*Rumoare în sală.*)

Nu, eu vreau să întreb, dar poate să spună. Că dacă a spus că era cineva în funcție ...

Domnul Andrian Candu:

Onorat plen,

Domnul Ceban,

Continuați. Aveți două minute pentru întrebare.

Vă rog frumos.

Dragi colegi.

Domnul Ion Ceban:

Mi-ați deconectat microfonul.

Domnule Gaburici,

Mi-a plăcut, da, continuați ideea.

Cine a fost în funcție atunci cînd s-a furat și cine se face vinovat?

Domnul Chiril Gaburici:

Eu am zis că banii au fost... au ieșit din bănci nu acum, nu de 2 luni jumătate, de cînd eu sînt Prim-ministru și dumneavoastră știți asta foarte bine, pentru că discutați aici mai mult de un an.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos, domnul Ceban.

Domnul Ion Ceban:

Și, doar, doar ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

În continuare, doamna Postoico,

Vă rog frumos.

Doamna Maria Postoico:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Prim-ministru,

Dumneavoastră astăzi, prezentînd această informație, vreau să zic, ați adus o speranță foarte mare cetățenilor noștri, atunci cînd ați menționat că prima soluție care a fost identificată de către Guvernul Republicii Moldova este de tras la răspundere toate persoanele implicate și aducerea banilor acasă.

Întrebarea mea: dumneavoastră acum ați identificat modalitățile de recuperare a activelor celor 3 instituții financiare sau asta rămîne pe seama organelor de drept, după investigațiile care au loc acum? Ați anticipat această... sau asta rămîne mai tîrziu?

Mulțumesc.

Domnul Chiril Gaburici:

Deci, în primul rînd, eu nu pot să anticipez, eu pot să insist, destul de des să insist și să fac adresări la organele de drept ca să-și facă foarte responsabil și cît de urgent posibil lucrul lor.

Și asta o să rog și acum în fața dumneavoastră, o să rog organele de drept, cît de repede posibil, să acționeze corect, clar, să găsească, să unească punctele care sînt. Pentru că au foarte multe puncte și în cadrul raportului, și nu doar în cadrul raportului care a fost publicat, dar și în cadrul investigațiilor care au fost făcute pînă acum.

Deci, trebuie să pună punctele pe masă și să le unească și să-și facă repede treaba.

Pentru că altfel noi pierdem și timp, pierdem și ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

A doua întrebare, aveți întrebări?

Nu. Vă mulțumim.

În continuare, Valeriu Munteanu, prima întrebare.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Prim-ministru,

Cred că simțiți întrebările laudative care vin din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor care, astfel, își manifestă o mare susținere pentru dumneavoastră.

Chiar aș spune că este exces de zel.

Întrebarea... Da, pentru că se irită, domnul Voronin se irită, cînd facem trimitere.

Întrebarea În 13 noiembrie, dumneavoastră ne-ați spus că s-a furat de la 3 bănci un miliard de euro, fără precedent, că sîntem primii în lume, înțelegem acest lucru.

Guvernul a hotărît ca să vîre mîna în buzunarul public al statului, mai exact în buzunarul cetățenilor, în rezervele de stat și a dat pe 13 noiembrie 9,3 miliarde de lei, ca să acopere furtul, după care, din cîte înțelegem, printr-o procedură închisă care apoi... și după aia 5,6, nu se recunoaște, dar toată lumea știe acest lucru.

Spuneți-ne, vă rog frumos, de cîți bani mai este nevoie și dacă se va opri vreodată această avalanșă care a venit peste cetățenii Republicii Moldova?

Și, vă rog frumos, dacă este posibil, confirmați-ne, pentru că sîntem purtători ai suveranității poporului, dacă este adevărat că în procedură închisă s-au dat 5,6 miliarde de lei, pe data de 27 martie, în aceleași scopuri – de a acoperi fraudă, furtul, numiți-l cum vreți.

Domnul Chiril Gaburici:

Deci, eu n-o să confirm a doua parte a întrebării.

Prima parte a fost desecretizată și toată lumea a avut acces la această informație și eu consider că Guvernul și-a făcut foarte corect... și prima dată în noiembrie, când a fost făcut primul pas și a doua oară dacă, când va fi desecretizat, o să aflați.

Deci, eu cred că Guvernul a făcut foarte corect și responsabil acțiunile pentru a nu da posibilitate sau de a nu crea panică în republică, pentru că avem peste un milion de deponenți în băncile acestea și noi nu putem să ignorăm lucrul ăsta.

Deci, acolo sînt și părinții noștri, și buneii ș.a.m.d.

Deci, oameni care o viață întregă au pus și au păstrat banii acolo și noi nu putem să ignorăm lucrul ăsta.

Și asta-i responsabilitatea Guvernului. Și am zis și atunci la 13 noiembrie, când a fost făcut, eu salut că a fost făcut pasul ăsta, cu grijă față de cetățeni și următorii pași, care vor fi făcuți.

Cîți bani mai trebuie pentru a... deci, probabil, domnul Guvernator va răspunde la întrebarea asta .

Domnul Andrian Candu:

Da, vă mulțumim.

Domnul Munteanu, dacă aveți a doua întrebare.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Eu cred că acțiunile Guvernului trebuie să fie la vedere, nu trebuie să fie sub plapuma... și sub plapumă trebuie să fie închise, pentru că doar astfel puteți să demonstrați grija față de cetățenii Republicii Moldova.

Ne-ați confirmat acum că dacă se va desecretiza hotărîrea din martie, o să aflăm cîți bani s-au dat.

Domnul Chiril Gaburici:

Cînd se va...

Domnul Valeriu Munteanu:

Vedeți, s-a încercat să se țină sub... închisă decizia sau hotărîrea Guvernului din noiembrie, după care sub presiune, sub presiune foarte mare socială, s-a desecretizat. Acum, din cîte înțelegem, și dumneavoastră confirmați într-un fel acest lucru, mai există o hotărîre a Guvernului, iarăși s-au luat bani. Și, din cîte înțelegem, banii aceștea pleacă din caznaua statului și nu se vor mai întoarce niciodată și în cel mai rău caz, dumneavoastră ați spus la o emisiune televizată, vor fi transformați în datorie de stat.

Întrebare. Frațiunea Partidului Liberal a adresat... v-a adresat dumneavoastră o solicitare, prin care v-a solicitat să desecretizați această hotărîre din martie și să faceți lumină.

Unu. Nu ne-ați răspuns la această întrebare.

Doi. De ce nu desecretizați această hotărîre? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Chiril Gaburici:
Poftim?

Domnul Andrian Candu:
Vă rog frumos.
A fost întrebarea. Răspunsul, domnule Prim-ministru.

Domnul Valeriu Munteanu:
Nu ați răspuns în termeni legali la o interpelare făcută de Frațiunea Partidului Liberal privind desecretizarea.

Domnul Andrian Candu:
Vă mulțumim.
A fost înțeleasă întrebarea.
Vă rugăm frumos, domnule Prim-ministru.

Domnul Chiril Gaburici:
Deci, probabil, ați făcut o întrebare, ați adresat o întrebare la Guvern și nu ați primit răspuns? Corect am înțeles? Că eu să verific situația.

Ce ține de secretizarea unor decizii, eu vreau să vă spun că sînt decizii care trebuie făcute... și asta a fost un exemplu foarte, foarte bun.

Deci, o decizie care a fost luată în mod secret, pentru a nu lăsa ca să se întîmple panică în societate. Și asta orișicare, fiind în locul meu, era să facă același lucru.

Pentru că dacă, presupunem că dumneavoastră erăți Prim-ministru, domnule Munteanu, ieșeați a doua zi și spuneți...

Mult succes, eu nu am nimic împotriva la asta.

..Ieșeați a doua zi și spuneți că noi... că banca are probleme extraordinar de mari și noi trebuie să... lucrul ăsta, deci, era să-l faceți și dumneavoastră, pentru că nu era să vă permiteți, să vedeți a doua zi mai mult de un milion de oameni în stradă.

Domnul Andrian Candu:
Vă mulțumim frumos. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Chiril Gaburici:
Deci, o să vină momentul, cînd se va desecretiza, nu ...

Domnul Andrian Candu:
Vă mulțumim frumos, domnule Prim-ministru.
Termenul a fost... (*Rumoare în sală.*)
Sigur, vă dau, dreptul la replică.
Domnule Prim-ministru,
Vă mulțumim frumos.

Domnul Chiril Gaburici:

Vă mulțumesc și eu.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, dreptul la replică, domnul Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

Nu-i atîta replică, cît e o precizare.

Că în timpul acestor 6 ani de zile cît s-au furat acești bani, Partidul Liberal era la guvernare. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare...

Domnul Vladimir Voronin:

Doi. Nu, nu, eu n-am terminat.

Doi. Referitor la aceea că susținem noi Guvernul.

Nu, Guvernul integral nu putem să-l susținem, pentru că el a fost format cu condițiile respective, care deja trebuie, din partea Partidului Liberal Democrat, să fie executate.

Дар что касается Кирилла Габурича, chiar dacă ei bat cu picioarele din primele ore cînd a fost confirmat personal Gaburici în funcția de Prim-ministru, chiar dacă ei folosesc toate ziarele și toate... trîmbișesc toată România și ei împreună că n-are atestat, n-are ce... Chiril Gaburici are 7 ani de acasă, ceea ce nu vă ajunge vouă.

(*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnul Ghimpu,

Dreptul la replică.

Domnul Mihai Ghimpu:

Nu... Eu, stimați colegi, stimați cetățeni, nu vreau să concurez cu domnul Președinte Voronin în unele vorbe aruncate fără țîlc, cum spune simplul om, dar vreau să-i amintesc domnului Voronin că acești bani, domnule Voronin, de la Banca de Economii, care au ajuns la 20 – 30 de miliarde, au început să fie furați încă cînd erați dumneavoastră la guvernare, 8 ani de zile.

Credite neperformante date și nu cînd am fost noi la guvernare, dar după 2013 cînd am fost scoși de la guvernare au început să fure ei miliardul. Și dumneavoastră acum ați venit și îi acoperiți, și îi păstrați în funcție să... mai departe cu voi, cu dumneavoastră, pe acei care au furat miliardul.

Iată care-i problema.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Ghimpu,
Vă mulțumim frumos.

În continuare, este invitat... Nu, replică la replică nu se permite. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos, continuăm cu domnul Dorin Drăguțanu.

Domnul Dorin Drăguțanu – Guvernator al Băncii Naționale a Moldovei:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,
Stimați deputați,

Avînd în vedere că avem o formă de prezentare liberă, discursul meu o să-l împart în două părți.

Unu. O să aduc cîteva precizări foarte importante cu privire la unele aspecte legate de aceste 3 bănci și poate, într-un fel, să elimin cîteva mituri sau cîteva percepții puțin greșite în societate, dar și în această onorată sală.

Și, în al doilea rînd, o să trec foarte pe scurt peste măsurile care au fost întreprinse pentru îndeplinirea Hotărîrii nr.41 din 24 martie și mă voi referi la subiectele care țin de competența Băncii Naționale.

În primul rînd, se vehiculează foarte mult despre suma pierderilor legate de aceste 3 bănci: 13 miliarde, 18 miliarde, 27. Se adună 33, se supralicitează din ce în ce mai mult, cine anunță o sumă mai mare este mai căutat de reporteri și este mai vizibil în media.

Valoarea sau suma pierderilor este o... sînt mari și necesită o abordare foarte, haideți să spunem, atentă și constructivă și să fie discutată cu date care sunt... au o susținere prin anumite documente sau informații veridice.

Dar înainte de a vorbi despre pierderi, așa, ca o glumă, pentru că s-a glumit puțin, domnul Prim-ministru a spus că atunci cînd a venit dumnealui banii nu mai erau.

Noi cînd am intrat în administrarea specială în aceste 3 bănci, mai existau lichidități 2,7 miliarde de lei în aceste bănci.

Deci noi cînd am intrat în administrarea specială, noi încă am mai găsit 2,7 miliarde de lei, care au fost salvați de... haideți să spunem, fraudarea în continuare.

În ceea ce privește suma, după estimările noastre, dacă să vorbim despre pierderile estimate, ele sînt de circa 13- 13,3 miliarde de lei. Sînt estimările Băncii Naționale.

Dacă vă uitați în Raportul Kroll, care a fost făcut public, experții străini au ajuns și ei aproximativ la suma respectivă. Dar, atenție, suma aceasta este așa-numita sumă brută, suma pierderilor imediate în clipa aceasta. Această sumă nu conține posibilele recuperări din creditele care încă mai sînt în bilanțul acestor bănci.

Sumele care pot fi recuperate din gajurile care vor fi vîndute, da, sînt anumite probleme cu evaluarea lor la unele sau la un număr mare din ele, dar anumite active sînt acolo și nu se ia în considerație deloc posibilele recuperări sau probabilele, probabil e mai mult decît posibil, recuperări în urma investigațiilor

făcute atât de către autoritățile abilitate, cât și de Banca Națională prin intermediul experților străini.

Deci dacă vorbim de suma bruto de 13,1 –13,3 miliarde de lei și am scădea estimarea noastră de posibile recuperări din activele existente în aceste bănci, estimarea este că pierderea la momentul actual este de circa 9 miliarde de lei, care în euro reprezintă la un curs aproximativ de 20 de lei – 450 milioane de euro.

Un alt mit despre care se discută. Nu 1 miliard, ci 450 de milioane la cursul de astăzi. Este foarte important.

Și dacă vom lua această sumă a pierderilor, nu vom ajunge ușor să declarăm despre pierderi de 1/4 din PIB. Pierderile sînt mari, dar nu 1/4 din PIB. Avem 8 la sută din PIB. Dar recunosc că pierderile sînt mari, dar nu 1/4 din PIB.

Dacă să vorbim despre cînd și cum au fost delapidăți, fraudăți acești bani, mult s-a discutat în presă despre faptul că în luna noiembrie au plecat 13 miliarde de lei sau 1 miliard de euro.

Stimați deputați,
Dragi concetățeni,

La acel moment, acele 3 bănci nu aveau 13 miliarde de lei. Nu poți să scoți din țară într-o săptămîină-două ceea ce nu este și nici n-a fost. Baniile respectivi au fost fraudăți, deturnați, scoși din bancă printr-o metodă clasică de acordare a creditelor care nu s-au... mai fost întoarse niciodată.

Creditele respective, inițial, ca în orice bancă se acordă aparent respectînd toate procedurile legale, contracte, contracte de gaj, evaluări, scadențe, chiar și ratele dobînzilor... dobînzii se plătesc la timp. Unele rate se plătesc la timp.

Deci aparent lucrurile sînt bune, dar în timp creditele tind să se deterioreze. Nu se plătesc dobînzile, nu se plătesc ratele la timp și devin credite neperformante.

Din ceea ce vedem noi, dacă avem, în Republica Moldova avem un credit acordat pe o perioadă mai lungă de timp, peste 3 ani de zile, un credit neperformant începe să-și arate, să-și dea arama pe față cam după un an-doi de la acordarea lui.

Nimeni nu poate arăta cu degetul – acesta este un credit neperformant, în clipa în care a fost acordat. Deci modul în care au fost acordate aceste credite, au fost scoși acești bani, au fost prin credite care nu s-au întors niciodată.

Cînd s-au acordat aceste credite? Iarăși foarte mult se discută. Eu înțeleg interesul mare pentru perioada de acordare. Creditele respective neperformante în aceste 3 bănci, dar mai ales în Banca de Economii, au fost în permanență.

Și cel mai important lucru, dacă vă aduceți aminte, noi am discutat în luna martie, dacă nu mă înșel, 2013, o zi întreagă, în plenum Parlamentului despre situația de la Banca de Economii și atunci noi am discutat foarte mult despre creditele neperformante de circa 1,2 – 1,3 miliarde lei. Și atunci am discutat, de fapt, despre pierderile mari înregistrate de către Banca de Economii.

Și dacă ne uităm, de fapt, la evoluția, performanța financiară a acestor bănci, dacă la Unibank și la Banca Socială performanța era cît de cît bună, la Banca de Economii se observă că din 2007 profitul scade semnificativ. Banca nu arăta profiturile care ea putea să le genereze.

O bancă cum este Banca de Economii sau cum era Banca de Economii la acea perioadă putea ușor să genereze un profit net de 100 – 150 de milioane pe an.

Nu se raportau astfel de rezultate. Ba din contra, ulterior s-au raportat chiar pierderi de sute de milioane. De unde vin pierderile acestea? Din provizioane pentru... create pentru creditele neperformante.

Profitul unei bănci este mai mic cu cât se creează fond de risc pentru pierderi neperformante.

Deci, încă o dată spun, din 2007 deja se observă că profitabilitatea Băncii de Economii era în scădere semnificativă. Creditele neperformante, prin urmare, au fost acordate și înainte de 2009, și între 2009 și 2013, când a avut loc schimbarea structurii acționarilor și, bineînțeles, după 2013 tot s-au acordat credite neperformante. Perioada era destul de lungă, banii au fost scoși în mod aparent, legal, adică totul era bine, ca, ulterior, să se demonstreze că acele credite erau neperformante.

Cum a fost ascunsă în timp toată această operațiune? Se acordau credite noi unor companii care, aparent, nu aveau nici o legătură cu debitorii care deja trebuiau să întoarcă creditele la o bancă, banii erau plimbați prin străinătate, prin companii și bănci străine, intrau în sistemul bancar fără o origine clară, creditul vechi care iată, iată trebuia să devină problematic era returnat, deci problemă nu este, și apare un credit nou, frumușel, cu fundiță, care, în decurs de un an – un an jumătate, o să fie ținut acolo ca și un credit performant ca, ulterior, și el să fie înlocuit cu un alt tip de credit. Schema aceasta se numește „bulgăr de zăpadă”.

Și, de fapt, Raportul Kroll, de fapt, și-a... a ajuns și el la această concluzie că în timp volumul creditelor acordate de aceste 3 bănci a crescut atât de mult, inclusiv prin faptul că s-au acordat credite noi care să ramburseze creditele vechi și dobânzile aferente acestui credit. Deci era vorba despre o operațiune de „bulgăr de zăpadă”.

Dacă să vorbim despre măsurile care au fost luate de către Banca Națională, pentru că, iarăși, se vorbește foarte mult în presă despre ce face Banca Națională, ce nu poate face. În Republica Moldova, din păcate, există o percepție că Banca Națională este stăpînul băncilor comerciale, că orice operațiune din sistemul bancar, inițial, trece pe masa lui Drăguțanu, el își pune semnătura și operațiunea are loc.

Stimați deputați,

Cu toții înțelegem că acest lucru nu este așa. Noi mergem spre economia de piață. Avem o economie destul de liberalizată în sistemul bancar. Există o autonomie destul de mare a băncilor, iar responsabilitatea pentru activitatea băncilor, în primul rînd, o duc acționarii și conducerea acestor bănci.

Dar, totuși, noi am observat și am discutat și în permanență s-a văzut că Banca Națională este foarte bine informată ce se întîmplă în aceste bănci. Și la discuțiile din plenul Parlamentului din martie 2013 am dat informații detaliate despre ce și cum s-a făcut. Și la comisia, eu așa o numesc, Comisia Reidman, dacă îmi permiteți, noi am contribuit cu informația, și la Comisia Răducanu noi am dat informații de așa o natură încît însăși membrii Comisiei economie, buget și finanțe au spus că ei în baza informației colectate au întocmit un raport care seamănă foarte mult la concluzii generale cu Raportul Kroll.

Prin urmare, Banca Națională are și avea informația respectivă. Și Banca Națională nu ținea informația aceasta sub masă. Noi am avut zeci de scrisori în diferite organe abilitate pentru a informa ce se întâmplă în sistemul bancar, CNPF, Președinție, direct la cabinetul Primului-ministru.

Am avut, cum s-a anunțat, am avut și anterior, de fapt, la toate guvernele de când s-a format Comitetul Național de Stabilitate Financiară, întâlniri regulate cu privire la sistemul bancar, dar, într-adevăr, așa cum a menționat și domnul Prim-ministru Gaburici, întâlniri de două ori pe lună la CNPF nu doar cu membrii Comitetului Național de Stabilitate Financiară, ci și cu invitarea altor instituții și, bineînțeles, mai ales din sfârșitul anului 2013, când președinte era domnul Leancă, am avut întâlniri foarte dese, foarte dese la prima cerere.

De asemenea, Banca Națională dădea informații atunci când găsea nereguli la organele de anchetă.

De asemenea, am trimis nenumărate, zeci, dacă nu sute de scrisori către conducerea acestor 3 bănci pentru remedierea situației, pentru a le indica că anumite operațiuni pe care băncile le pretindeau că sînt legale și noi le vedeam că sînt riscante le-am cerut să le remedieze. De fapt, atunci când am intrat în administrarea specială, unul din argumentele noastre a fost neîndeplinirea de către bănci a prescripțiilor efectuate de către Banca Națională.

În același timp, pe întreaga durată a anului 2014, adică în primele 3 trimestre 2014, Banca Națională a insistat și a solicitat modificarea unor legi cu privire la posibilitatea Băncii Naționale de a interveni în cazul unor situații de criză sistemică. Criză sistemică e atunci când o bancă este în riscul de incapacitate de plată și, din cauza unei bănci, tot sistemul bancar poate să pice.

La propunerea Băncii Naționale s-au modificat: Legea cu privire la garanțiile de stat și datoria publică, Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, Legea instituțiilor financiare, cu privire la posibilitatea acordării de credite de urgență în cazul crizelor financiare sistemice, a creditelor de urgență sub garanția statului emise de către Ministerul Finanțelor, Legea cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

De asemenea, și modificările acestea au fost efectuate, cea mai mare parte a lor, prin două asumări de răspundere a Guvernului din 2014.

De asemenea, s-a modificat în 2014 Codul penal, prin care s-au înăsprit pedepsele pentru managementul băncilor, pentru raportare frauduloasă, pentru delapidare și pentru risipirea fondului. Chiar am avut multe discuții în plenul Parlamentului, ce înseamnă risipirea fondurilor administrate de către bancă.

De asemenea, în ianuarie 2014, am elaborat un regulament care trebuia să schimbe radical situația din piața bancară, și anume Regulamentul cu privire la expunerile mari ale băncilor comerciale. Regulamentul era într-atît de... lovea într-atît de dur în băncile care se expuneau la un risc sporit, încît acest regulament a fost blocat din ianuarie pînă în decembrie prin hotărîri judecătorești.

Doar în decembrie 2014, prin hotărîrea consiliului... Curții de Apel și în baza modificărilor de legislație efectuate în 2014, acest regulament funcționează, care asigură faptul că nici o bancă nu mai poate să se expună semnificativ față de o

bancă în străinătate. Adică nu poate depune sume exagerate într-o singură bancă în străinătate.

Și în final. Ceea ce este important să rețineți este că prin intrarea în administrarea specială, noi nu doar am salvat o parte din bani, 2,7 miliarde de lei, dar și am asigurat stabilitatea întregului sistem bancar. Prima.

Am asigurat securitatea tuturor depozitelor persoanelor fizice și juridice, adică a economisirilor populației și a economiei, a întreprinderilor din Republica Moldova. Am izolat aceste 3 bănci de restul sistemului bancar, astfel încât situația de acolo să nu se mai răsfrîngă asupra altor bănci. Am preluat controlul total asupra acestor 3 bănci, astfel încât, domnule președinte Ghimpu, nu se mai fură la aceste 3 bănci, deoarece acest lucru este imposibil. Băncile nu dau credite, băncile nu fac investiții, băncile nu fac... (*rumoare*), băncile doar asigură, asigură deservirea calitativă a clienților.

Și nu în ultimul rînd, și nu în ultimul rînd, toate sumele care sînt mai mari de 13 miliarde de lei gros și 9 miliarde de lei net sau 450 de milioane de euro cu privire la pierderile aferente acestor 3 bănci sînt pur speculații și trebuie să fie tratate ca atare.

Acum, dacă să trec foarte pe scurt la îndeplinirea prevederilor din Hotărîrea nr.41. La articolul 2 litera a), cu privire la modificarea legislației bancare în vederea perfecționării cadrului de reglementare și supraveghere în conformitate cu Basel III, aici noi sîntem într-o fază foarte avansată de contractare a unei consultanțe finanțate de Uniunea Europeană, așa-numitul proiect Twinning, care va avea loc în trimestrul IV 2015 – II 2016 anume pe subiectul transpunerii legislației din Republica Moldova la Basel II și Basel III.

Noi estimăm că, pînă la sfîrșitul lunii mai, vom avea contractul încheiat și în trimestrul III va începe procesul propriu-zis de transpunere, pregătire a sistemului bancar la noile reglementări de supraveghere.

În ceea ce privește punctul 2 b) cu privire la Consiliul de Supraveghere al Băncii Naționale. Așa cum a menționat corect domnul Prim-ministru, în Parlament, și eu am informat și Președintele Parlamentului despre acest lucru, așteaptă lectura a treia proiectul Legii nr.537 din 19 martie 2012 care abordează anume acest subiect.

În ceea ce privește articolul 2 litera d) cu privire la măsurile întreprinse legale pentru menținerea funcționalității Băncii de Economii. Au fost acum întrebări, discuții în sesiunea precedentă cu privire la ce se va face mai departe? Pentru a ști ce se va face mai departe, trebuie să cuantificăm care sînt opțiunile. Sumele nu sînt mici și trebuie de făcut calculele foarte atent. Banca Națională a efectuat o estimare a necesarului de capitalizare a Băncii de Economii și recent a transmis informația la Guvern și la Ministerul Finanțelor.

În ceea ce privește articolul 3 privind desecretizarea. Banca Națională s-a conformat și toată informația, transmisă Comisiei de anchetă, a fost desecretizată.

În ceea ce privește articolul 5 cu privire la îmbunătățirea procesului de supraveghere. Avem un regulament destul de solid, care deja este plasat pe pagina oficială a Băncii Naționale cu privire la modificarea rapoartelor și procedurilor de

raportare a băncilor către Banca Națională, astfel încât supraveghetorul să obțină un spectru mult mai larg de informație privind activitatea băncilor.

De asemenea, Banca Națională este în procesul de procurare a unui sistem specializat de gestiune a riscurilor, concentrat pe riscul de credit, pe care noi îl numim „centrala de riscuri”, în sensul că toată informația aferentă creditelor acordate în Republica Moldova va fi raportată cu o periodicitate mult mai mare decât o dată pe lună și va fi prelucrată automat, astfel încât orice deviere sau ciudățenii, sau riscuri din portofoliul de credite al băncilor să fie depistate mult mai timpuriu.

Și în ceea ce privește articolul 6 cu privire la continuarea investigațiilor operațiunilor suspecte. Banca Națională este în procesul de finalizare a caietului de sarcini pentru faza a doua de investigații la care vor fi invitate companii internaționale de renume. Faza a doua se va concentra pe identificarea în detaliu, detaliat a fiecărei tranzacții care să ducă la activele care sînt în străinătate în scopul de recuperare.

Și părerea mea este că probabilitatea de recuperare a unei... a acestor active este foarte mare, pentru că suma de care vorbim este mare și ea nu poate dispărea pur și simplu. O sumă atît de mare delapidată lasă urme. Tranzacțiile pot fi urmărite, activele care sînt procurate stau înfipte în pămînt sau ancorate într-un port oarecare.

Aceasta am vrut să vă spun. O să fiu bucuros să răspund întrebărilor dumneavoastră. Dacă am fost... prealungat, vă rog să mă scuzați.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

E 17.55 pînă la 18.25 este termenul pentru sesiunea de întrebări-răspunsuri. Prima întrebare domnul Untila, vă rog frumos.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Drăguțanu,

Nu vă supărați, dar vreau doar să-i spun domnului Gaburici că acea comisie, pe care dumneavoastră o planificați s-o faceți sau care ați făcut-o, n-o să vă ajute, din motiv că noi am examinat toată poșta, toată corespondența dintre CNA, SIS și factorii de decizie ai conducerii Republicii Moldova. Și vreau să vă spun că, pe parcursul anului 2013, 2014, a fost suficientă informație despre aceea ce se întîmplă la aceste bănci. Era nevoie doar ca conducerea statului să ia niște decizii ca să stopeze aceste lucruri. Același lucru se referă și la Banca Națională. Am citit scrisorile dumneavoastră.

Acum întrebarea pe care vreau să v-o acord dumneavoastră. S-a vorbit acum cu foarte multă ardoare, domnul comunist Reidman, despre gajuri. Dumneavoastră în ceea ce ați constatat că la baza acestor fărâdelegi au stat creditele neperformante. Acum întrebarea mea este așa: grupul comunistilor, în frunte cu Reidman, în anul 2008, au modificat Codul penal articolul 251, unde au exclus răspunderea penală pentru bunurile, tănuirea bunurilor gajate. Întrebarea mea este:

aceasta a contribuit la formarea acestor scheme pentru viitor, nefiind pasibilă o răspundere penală pentru tănuirea bunurilor gajate?

Vă mulțumesc.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Domnule deputat,

Mulțumesc foarte mult.

Să nu vă mire că într-un fel sînt pregătit să răspund la o întrebare destul de sofisticată cu referință la un articol din Codul penal, dar am avut o discuție similară cu unul din colegii dumneavoastră și chiar am verificat. Într-adevăr, acest articol sau referința la scoaterea abuzivă a bunurilor de sub gaj, sau tănuirea gajului, sau distrugerea gajului nu se regăsea în Codul penal. Dar din cîte am văzut eu, ce am verificat, această prevedere a fost reîntrodusă în 2014. Adică, ele sînt deja în Codul penal.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

A doua întrebare, domnule Untila, sau precizare.

Domnul Veaceslav Untila:

Nu mai am a doua întrebare, doar o precizare. Această normă legislativă a fost prezentă în Codul penal pînă în 2008, în 2008 a fost modificată, aceasta a dat posibilitate să se fure un miliard de euro din băncile Republicii Moldova. În 2014 au înțeles că, of, văleu, ne doare și a fost introdusă din nou această măsură.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Mie îmi este greu acum să spun dacă anume aceasta este cauza delapidărilor. De fapt, cum s-a vorbit și în sesiunea întrebărilor către domnul Prim-ministru, noi, într-adevăr, avem o problemă foarte mare cu profesia de evaluator. E o problemă foarte mare. Și problema nu este în cazul că nu avem un cadru legal, ci e problema legată de faptul că nimeni nu verifică care este calitatea serviciilor prestate de evaluatorii din Republica Moldova. Și nimeni dintre evaluatori nu este pedepsit prin Cod penal sau, cel puțin, prin pierderea licenței de a activa ca evaluator profesionist în cazul în care desenează, mă scuzați, „cai verzi pe păreți” într-un raport și a luat banii, și știe că nu va răspunde niciodată.

Și, într-adevăr, aici este o problemă care trebuie să fie abordată nu atît prin prisma legislației, ci prin a determina care este instituția din Republica Moldova care să .. și acum e o discuție între Ministerul Finanțelor și ÎS „Cadastru”, parcă ei sînt mai aproape de bucătăria aceasta, de a reglementa profesia de evaluator, așa cum este reglementată profesia de auditor financiar. Acesta este primul lucru.

Al doilea lucru, dacă ne referim la impactul muncii necalitative sau poate special truate a evaluatorilor, noi examinăm la Banca Națională foarte atent, dacă este necesară modificarea legislativă sau putem să facem prin modificarea unui regulament al Băncii Naționale, dacă nu cumva este cazul de a avea o listă de

evaluatori acceptați de Banca Națională, care pot să presteze servicii băncilor comerciale.

Și atunci evaluatorul, care „calcă pe greblă” și noi îl vedem din controalele noastre că a supraevaluat sau nu și-a făcut corect meseria, este exclus din lista respectivă și lucrează cu totul cu alt client, și nu cu băncile care sînt clienți destul de interesați din punct de vedere comercial. Anume aceeași abordare noi avem în cadrul auditorilor financiari care pot efectua audit la băncile comerciale. Lista respectivă include cîteva companii cu renume mondiale și o companie locală cu experiență vastă. Și mai mult nici un alt auditor financiar nu este lăsat să facă audit la vreo bancă comercială. Dar trebuie de evaluat acest lucru.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Reidman,

Aveți dreptul la replică

Domnul Oleg Reidman:

Numaidecît.

Господин Унтила,

Вы демонстрируете дремучую неподготовленность в вопросе. Потому что в 2008 году я не мог делать законодательных инициатив, я работал советником Президента. Eu am spus la tot Parlamentul că eu am lucrat ca consilier al Președintelui. Atît. Asta-i una. (*Rumoare în sală.*) Asta-i una. (*Rumoare în sală.*) Asta-i una.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos liniște.

Domnul Oleg Reidman:

Domnule Brega,

Dumneavoastră nu știți mecanismul de unde să apară inițiativa. Asta-i una.

Второе. В чем проявляется Ваша некомпетентность. Речь идет о достоверности и об ответственности за достоверность оценки.

Потому что имущество, попавшее в гаж к банку, к кредитору, является... закрепляется ответственность банка за его сохранность, а там - освобождение от ответственности за имущество, проданное гажистам. Это совсем разные вещи.

Тогда речь шла, по-моему, о земле вообще, которую закладывали.

Поэтому, ради, так сказать, политических всяких инсинуаций, не следует демонстрировать свою полную некомпетентность.

Теперь вопросы мои, можно?

Domnul Andrian Candu:

Nu, nu, domnul Reidman.

Este o listă prestabilită, de aceea ne cerem scuze.

Domnul Brega,
Aveți dreptul la replică un minut.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Domnule Reidman,

Aveți perfectă dreptate, la acel moment lucrați consilier.

Dar inițiativa a venit de la dumneavoastră, este hîrtie, unde ați scris o scrisoare domnului Voronin că în legătură cu faptul că băncile, că Rusia pierd unii bani. Haideți să nu-i verificăm și haideți să scoatem din Codul penal.

Eu am hîrtia, domnule Reidman, este hîrtia, o dau la presă.

Mai mult ca atît, domnul Voronin v-a scris în colț: „Domnule Reidman, formați grupul de lucru”.

Și dumneavoastră ați făcut grupul de lucru, inclusiv cu Dodon și cu Zinaida Greceanîi. Ceea ce ați permis... ceea, ce ați adus la falimentarea „Investprivatbank”. Mai mult ca atît, ați furat banii ceea, 600 de milioane, și i-ați făcut ca acuma să poată fura celelalte miliarde.

Mulțumesc, dar întrebările pe urmă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc mult.

Domnule Voronin,

Aveți dreptul la replică, dacă vreți. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Voronin,

Aveți dreptul la replică.

Doar replică...

Domnul Vladimir Voronin:

Nu, pe noi din partea lui Brega și acestor specialiști узкопрофессиональные, nu ne miră nimic.

Aceasta de acum îi продолжение его специальности.

Eu, de fapt, eu am întrebare, nu replică, dacă se permite.

Domnul Andrian Candu:

Nu, următorul este domnul Batrîncea și după aceea revenim.

În sectorul nr.2, vă rog frumos, domnul Batrîncea, întrebare.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, vă mulțumesc frumos, domnule Președinte.

Domnule Drăguțanu,

Iată aș vrea, noi cu dumneavoastră, să ne aducem aminte de o dată destul de simbolică, este data de 27 noiembrie 2014.

Conform situației la această zi, a luat foc mașina cu documentele BEM, Banca Socială și Unibank.

Totodată, în această zi, 13 miliarde de lei din creditele Băncii Sociale au fost vândute unei companii off-shore, puțin cunoscute „Fortuna United”. Totodată, în această zi, instanța de judecată a anulat rezultatele misiunii de acțiuni BEM din anul 2013 și tot în această zi BNM introduce administrația... administrarea specială.

Întrebarea: Dumneavoastră nu vă pare că sînt prea multe coincidențe?

Noi chiar urmărim că este un scenariu bine pus la punct și bine regizat, însă nu credem că dumneavoastră sînteți acest regizor și întrebarea sună în felul următor: cine, în opinia dumneavoastră, ar fi acea persoană atotputernică, care a regizat și care a pregătit acest scenariu?

Vă mulțumesc.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Vă mulțumesc, domnule deputat.

De frumusețea statisticii, cîteva precizări. Din cîte înțeleg... înțelegem noi, automobilul cu documente a dispărut pe 26 noiembrie, contractele cu „Fortuna United” au fost efectuate în perioada... și pregătirea lor în perioada 24–26.

Pe 27 noiembrie Hotărîrea Curții Supreme de Justiție este, din punctul meu de vedere, o coincidență și pe 27 noiembrie, într-adevăr, administrarea specială a fost introdusă.

În ceea ce privește cine stă în spate, eu, în calitate de Guvernator, nu sînt nici procuror, și nici judecător.

Sînt organe abilitate, care au dreptul legal de a ajunge la concluziile respective.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

O precizare sau a doua întrebare, domnul Batrîncea?

Domnul Vlad Batrîncea:

Și o precizare, și a doua întrebare.

Domnule Drăguțanu,

Noi, pe parcursul anului 2014, v-am atenționat de mai multe ori, că sînt probleme în băncile în cauză.

Au fost declarații publice, am protestat la clădirea... la sediul dumneavoastră și am încercat, unde este acel Guvernator al Băncii Naționale? Și am făcut totul ca dumneavoastră să veniți la noi, să discutăm, să examinăm acele situații cu care noi am venit.

Însă dumneavoastră ați făcut așa un chip, parcă nu observați nimic. Dumneavoastră ați fost, practic, mut în această perioadă de timp și dumneavoastră, conform legislației în vigoare, Banca Națională are suficiente mecanisme și pîrghii pentru a influența situația.

Dumneavoastră v-ați ridicat și ați început să vedeți situația, s-o examinați, să activați doar atunci, când s-a ridicat tot poporul, opinia publică, mass-media, societatea civilă și doar atunci dumneavoastră ați început să lucrați.

Aceasta este o precizare.

Eu ...*(Voci nedeslușite din sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, întrebarea exactă.

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Ghimpu,

Noi cunoaștem că este nepotul al dumneavoastră și duceți răspundere, însă fiți, vă rog, mai liniștit.

Domnule Drăguțanu,

Totuși, eu insist, eu, totuși, insist, dumneavoastră în calitate de Guvernator, aveți instrumente pentru monitorizarea sectorului bancar și este sarcina dumneavoastră primordială. Pentru aceasta există Banca Națională.

Din Banca Națională au fost sustrate sume enorme, pentru a acoperi acea gaură care a existat în băncile comerciale, inclusiv în Banca de Economii care, ba era de stat, ba era privată, ba iar de stat.

Și, respectiv, întrebarea sună: cine stă în spate și de ce dumneavoastră nu ați activat?

Domnule Președinte,

Eu am să am o mică precizare la urmă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Da. Se pare că astăzi este ziua distrugerii miturilor.

Public, cu inima pe mîină, jur... cu mîina pe inimă, jur, nu sînt nepotul domnului Ghimpu și domnul Ghimpu nu-mi este unchi și nu-mi este rudă.

Sper cu aceasta și, vă rog, să treceți în stenogramă, ca să fac referință în viitor.

Domnul Andrian Candu:

Se înregistrează stenograma.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Cu privire la flashmob-urile, organizate de partidul dumneavoastră. Eu cred că ați avut alte subiecte și, în principal, erați nemulțumit de evoluția pieței valutare.

În ceea ce privește creditele acordate de Banca Națională, ele nu pot fi catalogate ca fiind sustrate de la Banca Națională.

Creditele au fost acordate în strictă conformitate cu legislația și utilizarea lor este strict în conformitate cu legislația.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

O ultimă precizare, domnule Batrîncea, un minut la dispoziție.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Drăguțanu,

Dumneavoastră trebuie să înțelegeți un lucru, sînteți om de stat, sînteți demnitar de stat. Și ceea ce ați făcut dumneavoastră, împreună cu regizorii acestor scheme frauduloase, mai devreme sau mai târziu va fi subiectul unei anchete.

Și eu vă spun încă o dată, 2014, un an întreg, noi am fost lîngă dumneavoastră, am încercat să avem o discuție.

Dumneavoastră nu ați fost receptiv și noi, pur și simplu, vă atenționăm, că dumneavoastră o să purtați răspundere conform Codului penal și vă spun și încă una.

Atunci noi v-am chemat pe dumneavoastră la o demisie de onoare. Deja pentru acest lucru este epuizată această posibilitate.

Și de aceea, pur și simplu, noi vă atenționăm că dumneavoastră sînteți complice în aceste scheme prin tăcerea dumneavoastră și prin incapacitatea de a face față lucrurilor. Și vă așteaptă o demisie cu anchetă penală.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Eu categoric resping aceste acuzații. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Lucinschi,

Poftiți.

Domnul Chiril Lucinschi:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Guvernator,

Eu... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

O clipă, dați-i voie să adreseze întrebări.

Bineînțeles, revenim și la dreptul la replică.

Domnul Chiril Lucinschi:

Domnul Ghimpu poate să...

Domnul Andrian Candu:

Nu, nu, poftiți.

Vă rog frumos.

S-a pornit și timpul.

Domnul Chiril Lucinschi:

Domnule Guvernator,

Eu mă bucur că ați repetat răspunsul de ieri, pe care l-ați dat în timpul ședinței Comisiei economie, buget și finanțe în privința acestor bani, că ei n-au fost scoși din țară printr-un transfer unic. Dar, totuși, vreau să vă întreb, pentru prima dată am auzit această ipoteză și, apropo, a fost susținută din partea unor politicieni cu scoaterea banilor, că un transfer a fost făcut, că un miliard a fost scos, prin noiembrie anul trecut.

Au trecut 4 luni de zile și dumneavoastră niciodată n-ați contestat această ipoteză, pentru prima dată ați făcut ieri și azi ați repetat-o.

Mă bucur foarte mult, că în sfârșit lumea cunoaște sau a început să cunoască adevărul.

De ce n-ați contestat această ipoteză?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Domnule deputat, mulțumesc pentru întrebare.

Eu, de fapt, dacă ați observat, nu prea obișnuiesc să comentez cele spuse de politicieni. Ceea ce v-am spus eu ieri, și ceea ce-am spus eu astăzi, de fapt, în mod special am repetat, a fost răspunsul la o întrebare clară, care a fost adresată ieri și am răspuns-o.

În rest, eu nu fac politică și nu comentez lucrurile pe care le... declarațiile politice.

Domnul Chiril Lucinschi:

Bine. Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, domnule Lucinschi.

Domnul Chiril Lucinschi:

Noi... A doua întrebare. Înseamnă că putem să presupunem că acești bani au rămas în țară. Cel puțin beneficiarii acestor credite sînt companii, sînt persoane juridice din Republica Moldova. Este așa.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Noi am avut cumva o discuție și ieri pe acest subiect. Beneficiarii inițiali ai acestor credite neperformante au fost companii rezidente.

Dar creditele respective într-o parte destul de mare, dacă nu în totalitate, au fost utilizate în timp pentru a efectua plăți în străinătate. Și eu și ieri am spus că doar o investigație transfrontalieră ar putea merge pe firul fluxurilor financiare pe urma lăsată de fiecare plată, prin fiecare bancă, de a vedea dacă ei s-au întors în Republica Moldova sau au rămas în străinătate.

Deocamdată noi acest lucru nu îl cunoaștem, dar în aceasta și este speranța mare a Băncii Naționale în a doua fază a investigației, a investigației detaliate. Și eu sînt optimist că aceasta a doua fază, într-un timp scurt, dar rezonabil, o să înceapă să dea primele rezultate pozitive.

Domnul Andrian Candu:

Da. Domnule Lucinschi,

Vă rog frumos, precizările de rigoare.

Domnul Chiril Lucinschi:

Eu de ce v-am întrebat despre acest lucru, fiindcă dumneavoastră ați adus... ați vorbit despre o sumă destul de mare, care nu poate fi acoperită din gajurile care trebuiau să fie acumulate de băncile sus-numite. 9 miliarde rămîn din 13,3.

Înseamnă că nu avem doar o problemă dar... factorul infracțional.

Eu vreau să vă întreb: dumneavoastră aveți lista acestor întreprinderi, acestor administratori?

Ați început procedura de întoarcere a banilor în bănci și, în genere, ce ați întreprins, ce măsuri ați întreprins ca acești bani să se întoarcă? Pentru că noi deja vedem că nu trebuie să-i căutăm. Pentru că cineva a vrut foarte mult ca să-i căutăm peste hotare. Acum, de ieri, noi începem să înțelegem că acești bani pot fi găsiți și aici, în Republica Moldova.

Ce ați întreprins? Vă rog să răspundeți la această întrebare.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Domnule deputat,

Cum am spus eu, dar a menționat și domnul Prim-ministru... a spus, dar cred că am spus și eu, în luna noiembrie au avut loc o serie de operațiuni frauduloase, dar destul de complexe, de a ascunde toate fărâdelegile care au avut loc.

Raportul Kroll conține o listă destul de clară a companiilor rezidente, care au beneficiat de aceste credite. De asemenea, administratorii speciali, din prima zi cînd au fost numiți în funcție, conlucrează foarte strîns cu Procuratura Anticorupție pe dosarele care sînt deschise și toată informația este transmisă.

De jure, formal, toate acele credite neperformante nu mai există. Există o datorie a unei companii străine, în sumă de 13 miliarde de lei. De jure, dacă ne ducem la compania A, B și C, noi, în calitate de administratori la băncile respective, compania respectivă poate să spună: ce ați venit la mine? Eu n-am nici o datorie.

Este de natura investigațiilor speciale de a determina care este legătura între compania A, B și C, care a luat credit, creditul acesta a fost rambursat prin scheme frauduloase și apoi a ajuns să fie o companie din străinătate, să trebuiască să întoarcă în 2019 o sumă fabuloasă către Banca Socială.

Prin urmare, ca răspuns mai scurt, informația toată care o avem noi, furnizată de către administratorii speciali, este verificată și apoi administratorii speciali o transmit la Procuratura Anticorupție. Am finalizat prima fază a investigației, pregătim faza a doua a investigației, pentru a începe procedurile de recuperare a mijloacelor bănești.

Și încă o dată. Văd că se discută mult în presă, în public, efortul pe care-l depune Banca Națională prin contractare, efortul financiar inclusiv nu vine să înlocuiască anchetele existente locale.

Noi facem ceea ce credem că este de cuviință. Așa cum vorbim cu experții străini și ne spune uite, în cazul dat, nu este prima dată în lume când se întâmplă, da, uite, cam așa-i procedura, se înțelege care-i situația, se merge în faza a doua, se merge în detaliu, se găsește activul, se pune sechestru pe activ și apoi se recuperează prin instanțele de judecată.

Desigur va fi necesar și suportul organelor abilitate în acest sens.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Ghimpu,

Aveți dreptul la replică.

Un minut.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Vreau să dau replică celor care poartă steaua lui Ilici. Mai bine să fii nepotul lui Ghimpu decât al lui Lenin.

Și ceea ce a spus domnul Drăguțanu este adevărat. Nu amăgiți lumea. Nu manipulați cu faptul că nepotul lui Ghimpu. Eu înțeleg spre ce mișcați dumneavoastră.

Mai bine adresați întrebări domnului Guvernator să vă spună ce sumă a luat șeful vostru Dodon și doamna Greceanîi, soțul ei cu firma, avînd întreprinderea, Fabrica de vin din Cojușna în perioada...

Și vă rog, domnule Drăguțanu, eu am să vin... rîndul cu întrebări ... Care-i suma luată de doamna Greceanîi de la Banca de Economii?

(Rumoare în sală.)

Lasă tu motorina.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Că tu te îneci cu motorina aceasta.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

S-a încheiat sesiunea de unchi-nepoți.

Domnul Streleț,

Vă rog frumos.

Domnul Valeriu Streleț:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Ați vorbit, domnule Guvernator, despre un Regulament privind plasamentele pe care le pot face băncile autohtone în instituțiile financiare de peste hotare, care a devenit executoriu doar din decembrie 2014, chiar dacă e convingerea mea că ați avut posibilitatea legală începând cu iunie 2014 să adoptați un nou regulament, fără a aștepta hotărârea judecătii, aceasta rămîne o chestie de discuție.

Din Raportul Kroll reiese că cel puțin față de BEM, plasamentele care erau făcute în băncile de peste hotare au fost în mare măsură închise. Dacă am înțeles corect.

Întrebarea mea este: la moment, după ce a devenit executoriu acest regulament din decembrie 2014, ce plasamente ale băncilor din Republica Moldova, chiar depășind un pic limitele acestor discuții pe care le avem astăzi, nu se încadrează în rigorile regulamentului? Dacă aveți o asemenea statistică, cele care sînt făcute fără provizioane în cazul în care sînt în bănci fără rating sau cele care depășesc limita de 15% ș.a.m.d.

Aceasta este o întrebare.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Din informația pe care o dispun eu, noi nu avem nici o bancă care nu are restricții în activitate, restul 11 bănci care nu se conformă cu acest regulament.

Ba, din contra, avem unele discuții cu băncile care sînt sucursale ale băncilor din străinătate, care spun că acest regulament este prea dur și nu le permite să activeze bine cu băncile lor mamă.

Prin urmare, noi nu avem expuneri mari la bănci riscante, la băncile care nu sînt sub administrare specială.

În ceea ce privește la celelalte 3 bănci, plasamentele, cum ați spus, au fost completamente, aproape în totalitate închise înainte de a intra noi în administrarea specială și restul banilor sunt... disponibilitățile în valută sînt menținute la bănci cu rating bun. Deci nu sînt expuse...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

A doua întrebare sau precizare,

Domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

E o întrebare. Referitor la cifrele care le-ați enunțat la începutul acestei prezentări, a fost lăsat mult loc pentru speculații pînă în prezent care au dus la

faptul că nu demult, în cadrul unei acțiuni publice de amploare, s-a vehiculat chiar suma de 100 de miliarde, de alte sume exorbitante.

Întrebarea mea este: ce v-a împiedicat din decembrie pînă în prezent să faceți precizările de rigoare față de opinia publică? Că, uite, suma reală a acestor posibile pierderi este atît și nu mai mult, așa cum ați spus astăzi în plen, pentru a nu lăsa loc de speculații care au dus la isterizarea opiniei publice. Cu toate că nu negăm faptul că chiar și aceste sume care le-ați numit sînt exorbitante, sînt dovada unei fraude fără precedent în sectorul bancar.

Dar întrebarea este: de ce n-ați spus-o mai devreme, pentru a introduce discuțiile publice sau a le încadra într-o anumită limită? Să nu se permită speculații de ordinul sutelor de miliarde ce le-am auzit nu demult.

Mulțumim.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Cum am spus, în momentul cînd cineva are niște declarații hazardate, e mai bine să-l lași să se facă de rîs și să vii cu comentariile de rigoare.

De fapt, ceea ce am vrut să spun, au fost și circumstanțele, domnule deputat Streleț. Nu puteam vorbi despre un subiect atît de sensibil, despre pierderi, atîta timp cît aveam situația cu hotărîrea de Guvern, aveam ancheta Comisiei Reidman. Nu iese Guvernatorul în plină anchetă să dea discuții. (*Rumoare în sală.*) Poftim?

Voce din sală:

Comisia parlamentară.

Domnul Dorin Drăguțanu:

A-a-a, mă scuzați. Eu vreau să vă... eu, de fapt, vreau să vă las loc în istorie. Este după principiul parlamentelor internaționale. Bine, Comisia de anchetă. Mă scuzați, nu o să mai spun. Deci era Comisia de anchetă...

Domnul Andrian Candu:

Liniște, vă rugăm frumos, în sală.
Permiteți să răspundă la întrebare.

Domnul Dorin Drăguțanu:

... Comisia de anchetă. Prin urmare am considerat că nu era atît de crucial de a interveni cu explicații.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.
Domnule Streleț,
Mai aveți precizări?
Domnule Ghimpu,
Vă rugăm frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Stimați colegi, și din prezidiu unde se află Președintele Parlamentului, și din celalalt prezidiu unde sînt organele de drept, și pentru domnul Guvernator, și pentru toți noi,

Raportul Kroll... Raportul Kroll. Amintiți-vă, cine în 2011 a început să spună că prin credite neperformante se fură Banca de Economii? Să vă amintesc? Mihai Ghimpu. Vă amintiți? (*Rumoare în sală.*) Atunci cînd trebuia să acordăm un credit, un împrumut Băncii de Economii în sumă de 400 de milioane. Amintiți-vă, că în 2011 eu spuneam că în campania... în toamna anului 2014, înainte de alegeri s-au dat 600 de milioane de lei credite neperformante, adică înainte de alegerile din 30 noiembrie.

Ce spuneți atunci? Că Ghimpu, fiind la guvernare, se află în opoziție. Îi serios așa ceva? Că Ghimpu dinamitează sistemul bancar, adică pune în pericol sistemul bancar. Așa spunea? Vedeți unde am ajuns? Ai, ai, ai.

Domnule Guvernator,

Am două întrebări.

Prima. Ați spus că nu sînt 20 de miliarde, dar sînt 9, da, furtul?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Eu am spus că, dacă de luat la suma brută fără potențialele recuperări în timp al banilor, este vorba de 13, (*rumoare*), este vorba de 13,1 – 13,3 miliarde, dacă să vorbim de recuperarea... posibilității de recuperare din activele existente, sînt 9 miliarde de lei sau 450 de milioane de euro.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, vă rugăm frumos, domnule Ghimpu, sau precizare.

Domnul Mihai Ghimpu:

Stați o clipă. Eu nu am... dacă, dacă... Și în 2011 spuneți că o să fie tot normal. Dacă acesta s-a dus... Dumneavoastră acum confirmați.

Deci Guvernul a emis două hotărîri prin care a oferit garanție Băncii Naționale ca să folosească din banii publici suma, prima – de 9,5 miliarde și a doua – 5,6 miliarde, total face 15,1 miliarde. Atunci de ce Guvernul a dat garanție pe 15 miliarde, dar dumneavoastră vorbiți de 9 miliarde? Spuneți-mi, vă rog. Aceasta e prima întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Aceasta e a doua întrebare.

Vă mulțumim.

Domnul Dorin Drăguțanu:

În primul rînd, domnule Ghimpu, eu nu am vorbit de două garanții, (*rumoare în sală*), dar eu nu am vorbit. Dumneavoastră ați spus că eu am menționat de două garanții. Eu am... eu vorbesc de o garanție. Despre cealaltă

informație eu nu am nici un comentariu la momentul dat. Dumneavoastră înțelegeți de ce. *(Aplauze în sală.)*

În ceea ce privește sumele diferite, este așa o noțiune de curs valutar. Deprecierea poate... sau evoluția cursului valutar poate să influențeze semnificativ estimarea costului. A fost o rată de schimb pe 27 noiembrie, a fost alta pe 31 decembrie, a fost alta pe 27 februarie și cu totul alta acum.

Fluctuațiile sînt mari, pentru că aproape jumătate din depozitele care sînt la băncile respective sînt în valută străină și foarte sensibile la fluctuația cursului valutar. Eu vorbesc despre estimările din ziua de astăzi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Precizare, domnule Ghimpu, aveți dreptul. Un minut.

Domnul Mihai Ghimpu:

Am dreptul la precizare.

Eu am înțeles de ce dumneavoastră nu vreți să vorbiți despre a doua garanție prin hotărîrea Guvernului, fiindcă îi secretizată. Și domnul Prim-ministru a confirmat astăzi că atunci cînd o să fie desecretizată, atunci o să cunoaștem. Deci înseamnă că suma, totuși, care a fost furată e cam adevărată pe care o spunem noi: 15, 18, 20 de miliarde.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Nu este adevărat.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule Drăguțanu,

Mai meditați înainte de a vorbi. *(Rumoare în sală.)*

A doua întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Precizare. Întrebări nu mai aveți.

Domnul Mihai Ghimpu:

O să ne confirme organele de drept cînd o să vină să raporteze Parlamentului cine și cît a furat.

A doua întrebare. Care este suma creditelor neperformante alocate de către Banca de Economii pînă la 2009, inclusiv domnului Greceanîi sau doamnei, domnului, îmi pare, Greceanîi, soțul, care era director la Fabrica de vin din Cojușna? Și care este suma din 2009 pînă în 2015, fiindcă în sală astăzi au spus că s-a furat în perioada guvernării noastre, pe cînd noi cunoaștem că în perioada guvernării comuniste-socialiste, toți erau comuniști atunci, creditele neperformante au constituit pierderea de 6 miliarde de lei. Deci dați-mi sumele pînă la 2009 și după...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Drăguțanu,

Domnul Dorin Drăguțanu:

Domnule Ghimpu,

Pot să răspund în două maniere. În primul rând, eu informație atât de detaliată nu am la mine.

În al doilea rând, totuși, informația individuală pe fiecare debitor reprezintă secret bancar și eu nu pot să vorbesc în plenul Parlamentului despre poziții individuale. Dumneavoastră înțelegeți, eu nu pot vorbi detalii de genul acesta.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Termenul a fost expirat.

Domnule Drăguțanu,

Vă mulțumim mult. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Drăguțanu,

Termenul a fost expirat.

Vă rugăm frumos.

Vă mulțumim. (*Rumoare în sală.*)

În continuare...

O să aveți dreptul la replică, domnule Voronin, sigur că da.

În continuare se pregătește domnul...

Vă rog frumos, puțină atenție. Există un Regulament votat de Parlament...

Sigur, o să vă dăm de procedură.

În continuare, domnul Viorel Chetaru, directorul Centrului Național Anticorupție.

Vă rugăm frumos să vă pregătiți.

Domnule Voronin,

Aveți dreptul la replică.

Domnul Vladimir Voronin:

Mihai, fii atent.

Referitor la Lenin. Lenin a luat bani de la nemți și i-a investit în primul război mondial. I-a doborât. Așa. Citește istoria. Și data trecută ți-am spus că tu nu citești istoria (*rîsete*). Dar nu știu dacă mai știi tu a citi вообще. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Vladimir Voronin:

Da...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Bolea,

Aveți o chestiune de procedură.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Președinte,

Chestiune de procedură. Noi am votat sesiunea de întrebări-răspunsuri 30 de minute. Am avut în jur de 8 minute doar replici, replici la replici. De aceea am cerut să prelungim încă cu 5 minute, ca să dăm posibilitate să...

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Bolea,

Eu în Regulament nu am timp net și timp brut, dacă vorbim și îl cităm pe domnul Drăguțanu.

Și mai mult ca atât, eu nu am cum să cronometrez replicile, iată de ce rugămintea este să vă abțineți să adresați sau să numiți nume și atunci nu vor fi replici, și atunci vom avea timpul cât mai bun folosit, în așa fel încât să avem avantajul de a auzi cât mai multe.

Domnule Chetraru,

Aveți posibilitatea... (*Rumoare în sală.*) Replică la replică nu se permite.

Vă rog frumos.

Domnul Ghilețchi – de procedură.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Eu susțin ce a spus domnul Bolea, pentru că, într-adevăr, ce s-a întâmplat în sală... au fost foarte multe replici.

Domnule Președinte,

Ținând cont de faptul că în sală sînt încă foarte multe microfoane de culoare verde, poate supunem la vot să prelungim runda sau sesiunea de întrebări-răspunsuri pentru domnul Guvernator cu 30 de minute.

E o propunere de procedură, să o prelungim anume pentru domnul Guvernator, pentru că el ne-a prezentat informația cea mai importantă. Și din cadrul acestor audieri informația prezentată de domnul Guvernator e de o relevanță extrem de mare.

De aceea, văzînd încă o dată solicitarea multor colegi din sală, propun să prelungim cu 30 de minute sesiunea de întrebări și răspunsuri pentru domnul Guvernator.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Tratamentul trebuie să fie egal pentru toate instituțiile.

Domnule Chetraru,

Vă rog frumos. Continuați. (*Rumoare în sală.*) Începeți.

Domnul Viorel Chetragu – *director al Centrului Național Anticorupție:*

Stimate domnule Președinte, (*Rumoare în sală.*)

Stimate domnule Președinte,

Onorat Parlament, (*Rumoare în sală.*)

Vă rog să îmi permiteți să... (*Rumoare în sală.*) Vă rog să îmi permiteți să prezint informația din punctul de vedere al instituției pe care o reprezint în ceea ce s-au întâmplat, lucrurile care s-a întâmplat în sistemul financiar-bancar al țării.

Eu am un discurs mai neobișnuit, mai lung, dar ca el să nu aibă un caracter plictisitor, eu voi prefera să am o expunere verbală pe compartimente, după care sînt disponibil să răspund tuturor întrebărilor dumneavoastră.

Și în această ordine de idei voi începe prin faptul că situația în domeniul financiar-bancar a reprezentat o prioritate pentru instituția pe care o reprezint din simplul motiv că, din momentul investiției în funcție, problematica, generată de domeniul financiar-bancar a reprezentat una din cele mai mari preocupări a tuturor guvernelor cu care am avut onoarea să lucrez, a tuturor prim-miniștrilor, miniștrilor finanțelor și practic în fiecare lună noi am avut discuții care au avut ca obiect situația în acest domeniu. Iar, în ultimul an, aceste discuții în cadrul comitetelor specializate, în special Comitetul Național pe lângă Prim-ministru, au căpătat o amploare deosebită și o periodicitate mai mare.

Trebuie să vă informez că raportul domnului guvernator în mare parte conține date care sînt confirmate inclusiv de investigațiile preventive care sînt în proces de derulare în cadrul dosarelor penale, care se află pe rolul Centrului Național Anticorupție și în procedura procurorilor anticorupție.

Este adevărat că tranzacția, despre care s-a vorbit și care a fost mediatizată pe larg în societate, nu a avut loc din punct de vedere al întrunirilor tuturor elementelor specifice pentru tranzacția financiară în perioada noiembrie, despre care s-a vorbit. Nu există SWIFT-uri care confirmă derularea tranzacției. Și acest lucru noi îl avem confirmat.

Mai mult ca atît, vreau să vă confirm că aceste operațiuni de scoatere a banilor din toate aceste trei bănci au ca origine o perioadă mult mai îndelungată de timp. Iar dacă e să facem referire pe instituții, pot să vă dau unele date cu referire la grupul condus de cetățeanul Shor, fiindcă în mare parte el este protagonistul acestui scandal și el este cel care a stat în umbra tuturor acestor instituții financiar-bancare, fie că e Banca de Economii, fie că e Unibank, fie că este Banca Socială.

Chiar dacă aceste date prezintă în mare parte informații cu caracter de serviciu, fiind obiect al investigațiilor, avînd în vedere interesul destul de mare care este generat de acest subiect, eu vă voi face referire la unele cifre cu intrări mai concrete și eu voi spune că la momentul intrării acestui grup în Banca Socială, Banca Socială avea un portofoliu de credite neperformante de peste 2 miliarde de lei. Unibank, la data de 17.08.2012, cînd grupul Shor a procurat pachetul majoritar al acestei bănci, avea un portofoliu de credite neperformante în valoare de peste 1,2 miliarde de lei.

Banca de Economii, la momentul intrării acestui grup, reprezentat de cetățeanul Shor, în ziua de 12.07.2013, prin procurarea acestui pachet majoritar, a preluat responsabilitatea și angajamentele financiare pentru credite neperformante,

care erau scadente la data intrării, de peste 1,7 miliarde lei. Și alt pachet de credite neperformante, care au fost date pînă la intrarea lui în această bancă, în valoare de iarăși peste 1,3 miliarde. În total aproape 3 miliarde de lei expuneri.

Deci expunerea creditelor neperformante care au fost atribuite în perioada BEM 1994 – 2013 este de 3 miliarde, Banca Socială 2003 – 2011 – 2 miliarde, Unibank perioada 2007 – 2012 – 1,2 miliarde de lei.

Nu știu ce a fost în mintea lui atunci cînd a preluat aceste responsabilități și nu știu care a fost motivația, urmează ancheta deja să stabilească care a fost mobilul care l-a împins spre aceste tranzacții, dar, trebuie să recunoaștem, acesta și-a asumat responsabilitatea pentru credite neperformante, pentru care nu era responsabil, într-o valoare impunătoare, care se adună la o valoare de peste... în jur de 6 miliarde de lei. O sumă destul de impunătoare.

Expunere care, ulterior, a generat probleme prin necesitatea desfășurării tuturor felurilor de tranzacții, prin plasări interbancare în afara țării, care a expus banca, ulterior, în special Banca de Economii, enorm prin plasările acestea interbancare, care aveau aparență perfect legală prin simplul motiv că sînt tranzacții obișnuite, practicate în domeniul financiar - bancar și care era imposibil de verificat de către autorități, Banca Națională, alte autorități din simplul motiv că ele erau plasate în Federația Rusă și nici un demers inițiat de Banca Națională, de noi nu s-a soldat cu succes pentru a vedea care este substratul acestor plasări.

Aceste discuții au fost ... Aceste informații au fost discutate des în cadrul Comitetului de Stabilitate Financiară pe lîngă Primul - ministru. Începînd de la sfîrșitul anului 2013, noi am sesizat Comitetul despre această problemă, în special Ministerul Finanțelor ca reprezentant al intereselor statului în această bancă cu privire la această expunere, aceste riscuri enorme la care este supusă banca. Și anume în urma acestor discuții și dezbateri, preocupări, de altfel, importante personal ale Premierului și ale Comitetului, în mod special, al ministrului finanțelor și ale guvernatorului a fost solicitată prima misiune de audit care a fost solicitată de către Guvern, Banca Națională, pardon, și desfășurată în perioada: sfîrșitul anului 2013 – începutul anului 2014, efectuată de către KPMG, o companie cu renume în domeniu, care a încercat să clarifice lucrurile, dar care nu a răspuns la întrebarea care este soarta acestor plasamente în afară?

Și Guvernul a fost în imposibilitatea de a reacționa adecvat din simplul motiv că nu deținea informația obiectivă necesară, care să ducă:

Unu. La impunerea extragerii acestor plasamente.

Și doi. La inițierea altor măsuri care se impuneau de ordin represiv, dacă doriți, de către Banca Națională prin intrarea în administrare directă în aceste bănci în acea perioadă.

O să mă întrebați: de ce nu au intervenit alte autorități la acel moment, dacă ați văzut că sînt aceste credite neperformante, care erau atribuite pe bandă rulantă în acea perioadă? Noi am încercat să facem evaluarea acestor credite și de fiecare dată ne-am împiedicat de unul din cele mai importante elemente, care este necesar atunci cînd autoritățile sînt nevoite să dea o evaluare legalității unui credit, este demersul băncii care trebuie să se clarifice ce-i cu acest credit: este furat sau va fi returnat. Și de fiecare dată intervențiile noastre pe creditele care noi le consideram

suspecte se soldau cu returnarea creditului, care venea din bani care erau ulterior atribuite altor credite noi pentru acești agenți economici. Lucru care făcea imposibil o intervenție eficientă a autorităților pentru a stopa această activitate.

Mai mult ca atât, trebuie să avem în vedere că la această sumă, care este evaluată de către Banca Națională la 9 miliarde de lei, trebuie să avem în calcul că aceste trei bănci, în această perioadă de aproape trei ani, au avut atrase de la cetățeni depozite în valoare de aproape 10 miliarde de lei, depozite pentru care banca plătea o dobândă de la 8 chiar pînă la 12, medie 10 la sută.

Deci imaginați-vă că doar pentru a plăti oamenilor dobînda pentru banii pe care i-au plasat în bancă, aceștea au fost negenerînd venituri, fiindcă banca nu era specializată în credite în economia națională. Ei n-au investit în construcții, agricultură etc., ei au investit în businessul de Duty Free și alte domenii care nu generau venituri nemijlocite pentru bancă. Dar băncile trebuiau să plătească dobînda oamenilor care au plasat aceste depozite aproape de trei miliarde de lei pentru trei ani. Calculați simplu: 10 miliarde cîte 10 la sută anual, trei ani, sînt 3 miliarde – care s-au adunat la această sumă despre care a vorbit domnul guvernator.

Și acum care și cît a furat mai departe deja trebuie să se clarifice ancheta în cadrul urmăririi penale. Și aici, chiar dacă noi am avut mari așteptări de la acest raport de evaluare a misiunii, de evaluare efectuată de Kroll, vreau să vă spun că, cel puțin, din punct de vedere al procurorilor, mari posibilități de a iniția acțiuni cu caracter procesual penal acest raport nu ne-a oferit. Noi știam aceste date din start. Mai mult ca atât, noi știam mai mult decît ceea ce este inclus în acest raport.

Este adevărat că am avut o problemă cu comunicarea realităților și recunosc acest lucru. Această problemă a fost gestionată foarte prost, în primul rînd, instituția pe care o conduc, dar de toată lumea: Banca Națională, Guvern etc.

Fiindcă comunicarea a generat aceste... e lipsa de comunicare, a generat aceste speculații, care o să ne coste foarte mult.

Nu contează funcțiile, funcțiile vin și se duc, important e ce rămîne după noi.

Că dacă noi o să spunem acestor oameni că nu sîntem în stare să gestionăm banii din bănci, mîine oamenii vor merge să-și ia banii din bancă, nici o bancă nu este în stare astăzi să facă față extragerilor masive de depozite. Banii sînt în economie, în construcții, agricultură, oamenii trebuie să-și prelucreze pămînturile, să-și vîndă marfa și-apoi să întoarcă creditele la bancă.

Și noi o să ne pomenim cu toată masa aceasta de oameni de peste un miliard... un milion de cetățeni, mai mulți în stradă și o să trebuiască să gestionăm o criză socială, economică, nu politică. Că aceasta ne mănîncă pe toți, indiferent de ce partide sînt la guvernare. O criză socială de proporții care, de altfel, lucrul care nu l-am zis, de ce n-a intervenit public Guvernul la acea perioadă?

Noi dețineam informații veridice, că serviciile speciale din afara țării numai asta și așteptau să genereze criză socială pentru a schimba, dacă doriți, nu guvernele, dar situația geopolitică în regiune, în genere. Fiindcă anume asemenea criză generează, ulterior, probleme enorme pentru întreaga regiune, pentru care responsabili se află nu numai cei care sînt la guvernare, dar toată clasa politică, care reprezintă cetățenii astăzi în Parlament.

Recunosc, responsabilitățile noastre sînt enorme prin simplul motiv că am permis și nu am evaluat corect, la nivel instituțional, politic, care sînt riscurile că la acea perioadă, 2009 – cînd au venit primele semnale, 2012 – cînd au fost confirmate, prin concluziile comisiei specializate parlamentare.

Și, ulterior, n-am preferat să soluționăm problema acestor credite și care-i soarta lor, dar am atras un jucător, care joacă necinstit, pe care nu l-am evaluat corect și care ne-a generat probleme și mai mari.

Și mai este o perioadă destul... mai este un lucru care vreau, la fel, să-l spun, care, la fel, a avut efect foarte prost asupra gestionării situației și a ținut Guvernul cu mîini legate, a fost anume aceasta, din punctul meu de vedere, a fost anume această situație specifică, preelectorală, în care ne aflam noi atunci.

Și aici nu era în interesul Primului-ministru, domnului Leancă, de atunci pentru care am tot respectul, că ne întâlneam în fiecare săptămînă și discutam și noaptea, cum să gestionăm această criză ca să nu aruncăm țara în hău.

Fiindcă la înălțimea timpurilor de astăzi, da, eu pot să zic, aș fi procedat altfel, dacă știam care erau să fie efectele.

Mintea moldovanului ce-i de pe urmă.

Dar lucrurile la acel moment erau cu foarte multe necunoscute, inclusiv cine este acest cetățean Ilan Shor, și ce stă în spatele lui, și ce-i în mintea lui, ce are de gînd să facă mai departe.

Mai mult ca atît, vreau să... dacă e să vorbim despre unde sînt acești bani, eu am toată convingerea că în mare parte acești bani sînt aici în țară.

Sînt în Aeroport în investiții și, apropo, stimate Parlament, trebuie să ne clarificăm și ce faceți și cu acest obiectiv. *(Voce nedeslușită din sală.)*

În țară, domnule Președinte. *(Rumoare în sală.)*

Mă scuzați, în creditele de... în gajurile care sînt pentru moment, subapreciate și la care trebuie să muncim îndelung și trebuie de efectuat o muncă enormă, la nivel de procurori și la nivel de ofițeri de urmărire penală, pentru a recupera aceste bunuri. Fiindcă există posibilitate reală ca aceste bunuri să fie recuperate.

Există, noi avem întregul... și nu avem nevoie nici de un fel de misiune de evaluare.

Noi avem nevoie de experți autorizați ai Institutului Național de Expertiză Judiciară din cadrul Ministerului Justiției, noi avem nevoie de experți din Banca Națională și avem nevoie de experți, dacă trebuie, din afară, care să fie atrași să ofere procurorilor concluzii cu care să poți merge în instanță cu probe, dar nu rapoarte de gen Kroll, care sînt pentru beletristică și deranjuri publice.

Referindu-mă la activitățile care au fost desfășurate de către Centrul Național Anticorupție în această perioadă, chiar dacă noi am avut activități informale pe care le-am desfășurat, marea parte a acțiunilor cu caracter ofensiv au intervenit după comisia parlamentară în 2013.

În baza concluziilor și ... acestei hotărîri a Parlamentului, noi am inițiat 22 de cauze penale, care au vizat creditele din Banca de Economii.

În mare parte, aceste credite sînt... aceste dosare sînt deja remise în instanță, sînt acuzați pentru aceste credite membrii Consiliului de administrație a Băncii de

Economii, în persoana Gacichevici Grigore, Vitiu Ana, Mișov Alexandr, Belibov Leonid, Bejenari Mihail.

Pe data de 14 mai este ședința pe majoritatea acestor dosare, în judecătoria Buiucani și cred că va fi spre final examinarea acestui dosar.

Mai departe, în procedura Centrului mai sînt încă 18 dosare care au fost pornite deja ulterior, la solicitarea companiei care a preluat responsabilitatea pentru aceste credite.

Fiindcă noi am fost opriți într-o anchetă eficientă (mă refer la noi, zic de organul urmăririi penale și procurorii), atunci, cînd am încercat să facem evaluarea situației pe credite în bancă, anul 2013, în special pe suma de 1,7 miliarde. Și a intervenit grupul Shor cu preluarea responsabilităților pentru aceste credite, și nu a insistat pe clarificarea acestei situații și a durat o... a fost nevoie de o pauză aproape de un an și jumătate, cînd grupul Shor a inițiat deja solicitarea să se clarifice autoritățile cu aceste credite, fiindcă nu le poate recupera.

Aceasta după ce a început procedura de vânzare a gajurilor la un preț de 30 la sută a gajurilor, 20 la sută din gajuri vîndute, care erau administrate de către ei, lucru care, la fel, urmează să fie investigat, fiindcă această preluare, după cum v-a informat și domnul Guvernator, a fost considerată nulă această tranzacție prin hotărîrea Curții Supreme de Justiție.

Și deciziile ulterioare trebuie să aibă în vedere inclusiv punerea în executare a acestei hotărîri, lucru care, la fel, va dura, dar care este pentru moment un obstacol pentru procurori.

Aparent pare că procurorii sînt în proces de stagnare. Vreau să vă spun cu toată responsabilitatea, chiar dacă nu sînt responsabil pentru procurorii anticorupție, ei sînt cei care ghidează activitățile noastre.

Eu văd cum muncesc acești oameni în fiecare zi pentru a face lumină pe acest caz.

Vă asigur că acest caz nu este tratat ca caz simplu pentru noi, fiindcă sîntem conștienți de responsabilitatea maximă pe care o purtăm pentru soluționarea obiectivă și definitivă.

Dar trebuie să mai recunosc și alt lucru, că situația în domeniul financiar-bancar nu se rezumă la aceste 3 bănci.

Sînt probleme de administrare eficientă în toate instituțiile financiar-bancare și autoritățile trebuie să scoată, să-și facă lecția de pe urma acestei situații și să-și facă concluzii, inclusiv de ordin administrativ.

Recuperarea activelor. A fost o prioritate pentru noi din momentul intrării în administrare specială a administratorilor Băncii Naționale.

În seara zilei de 27, administratorii Băncii Naționale au intrat în această bancă, în toate aceste 3 bănci.

Noi am oferit toată asistența de care a fost necesar prin ridicarea ștampilelor, calculatoarelor, unde era deținută toată această informație, aducerea la procurori a persoanelor care au fost în Consiliul de administrație și alte multe acțiuni.

Este adevărat, procurorii nu au putut să meargă ofensiv la măsuri represive în privința acestora, fiindcă nu au o concluzie formalizată, care să spună care este prejudiciul, cine a furat și cine se face responsabil.

Pentru moment nu există o asemenea concluzie pe masa procurorilor, lucru care va dura.

De aceea și sînt procurorii nevoiți să stea cu persoanele cîte 3 luni sub bănuială, fără să le poată înainta învinuirea și să înainteze învinuirea sub presiunea străzii, dar nu sub presiunea probelor procesuale pe care le au.

Anchetele făcute sub presiunea străzii, poate sînt ele eficiente pentru moment, pentru durată scurtă, dar în instanță eu vă asigur că aceste presiuni sînt puțin eficiente.

De aceea noi trebuie să oferim procurorilor posibilitatea în termeni legali, prin măsuri și instrumente procesuale perfect legale, care să nu poată fi contestate în instanță, să-și facă treaba.

Din punctul meu de vedere, vreau să vă dau toate garanțiile că instituția pe care o reprezint înțelege cît de important este nu pentru CNA, dar pentru țară soluționarea definitivă și obiectivă a acestui caz.

Pe lîngă faptul că sîntem ofițeri, care poartă responsabilități pentru țară și vreau să vă asigur că cuvîntul ăsta nu este un simplu cuvînt metaforic pentru întreg efectivul pe care-l reprezint.

Toată lumea este cu responsabilitatea maximă și înțelege gravitatea problemei. Mai sîntem și cetățeni și la fel purtăm responsabilitate pentru ceea ce se face. Asta dînd la o parte toate speculațiile.

Vă rog să mă scuzați pentru timpul depășit și sînt la dispoziția dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, domnule Chetraru.

La toți lucrează butoanele. Există o listă cu persoanele înscrise și dumneavoastră sînteți în această listă, dar primul este domnul Ceban Ion.

Vă rog frumos.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc...

Domnul Andrian Candu:

Este 18.53. Avem la dispoziție pînă la 17.23. ...

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult.

Domnule Președinte,

Eu am o întrebare de specificare pentru dumneavoastră personal, dacă o să avem sau nu o să avem luări de cuvînt. Că eu am încercat să mă înregistrez și mi s-a comunicat că nu este voie. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Președinte,

O să avem posibilitatea să avem luare de cuvînt sau nu?

Domnul Andrian Candu:

Nu văd cum. (*Rumoare în sală.*)

Dar haideți să continuăm cu audierile, după aceea o să decidem procedural.

Vă rog frumos, continuați.

Domnul Ion Ceban:

Eu, dar atunci cu titlu de informare, pentru că urma să o facem în cadrul luărilor de cuvânt. Aș vrea să vă spun că Partidul Socialiștilor a înregistrat o hotărâre și ne adresăm, inclusiv dumneavoastră, în legătură cu demisia domnului Drăguțanu, domnului Chetraru, domnului Balan și cine mai este aici... (*Rumoare în sală.*)

Și a Procurorului General, da.

Domnul Andrian Candu:

Da. Am înțeles...

Domnul Ion Ceban:

Eu vă rog mult, foarte mult să distribuiți acest proiect de hotărâre tuturor.

Noi sîntem gata să subsemnăm sub oricare din aceste demisii în particular sau la pachet și vreau ca fracțiunile să aibă acest document la mîină.

Domnule Chetraru,

O întrebare. Eu am auzit din ceea ce spuneți dumneavoastră, domnul Drăguțanu s-a referit la 13 miliarde, 9 miliarde. Dacă să vorbim economic pierderile sînt ... peste 25 de miliarde, pentru că-s banii nerecuperați, fluctuațiile pe piața valutară și multe alte lucruri.

Dar am impresia că, știți, parcă s-au pierdut doi lei la piață. Este vorba de miliarde de lei care n-au ajuns la cetățenii Republicii Moldova sau au fost furați de la cetățenii Republicii Moldova.

Dumneavoastră, ca șef al Centrului Național Anticorupție, noi auzim des că, iată, un pedagog acolo a fost reținut, a fost un medic reținut pentru 500, pentru 700 de lei, pentru... un judecător pentru 200 de dolari și repede pornește și ancheta, ajung dosarele la procuratură, se dă în instanță și oamenii stau pentru o găină cîte 5, cîte 7 ani.

Acum avem sume enorme de bani. Întrebarea este în felul următor. Dumneavoastră spuneți că ați transmis scrisori la BNM. BNM spune că ați transmis scrisori la... a transmis scrisori la dumneavoastră. Cu toții împreună ați vorbit asta la Consiliul pentru Stabilitate, la Guvern. De la Guvern la Președinție. De la Președinție...

Deci problema nu este de azi, nu este de ieri, dumneavoastră singur ați confirmat că toată informația ați avut-o. De ce astăzi cineva stă în libertate, nu este nici un dosar clar condamnat și în aceste condiții dacă considerați că ați făcut toate cele necesare ce ați putut să faceți?

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate domnule deputat,

Vreau să reiterez și să fiu de acord cu dumneavoastră că deciziile luate de autorități în această situație nu au fost eficiente și nu au fost suficiente.

Acest lucru îl vorbesc de la înălțimea timpurilor de astăzi cunoscând deja evoluția ulterioară a lucrurilor, evoluție care poate este mai bună decât evoluția dacă se proceda altfel la acea perioadă. Nu știu, Domnul știe cum erau să evolueze lucrurile, dacă nu se intervenea cum s-a intervenit.

Recunosc că atitudinea statului față de gestionarea unei bănci nu este așa cum ar trebui să fie. Noi avem un caz finalizat al președintelui Investprivatbank cu hotărârea instanței, cunoașteți cazul, care a aplicat amendă de 3 mii de lei președintelui Băncii Investprivatbank pentru scandalul care a fost generat în anul 2008.

Vă imaginați, 3 mii de lei a primit acest personaj ca sancțiune pentru acest abuz, lucru care este contestat pentru moment de procurori. Domnul Procuror General o să confirme și sper eu instanța o să aibă o altfel de abordare și o altfel de atitudine pentru calificative, pentru personaje care-și permit să pună sub un mare semn de pericol banii cetățenilor.

În ceea ce privește situația care o avem noi astăzi, în procedura procurorilor sînt mai multe cauze penale. Nu vreau să fac ... incursiuni în demersul Procurorului General, fiindcă intru în grădina dumnealui, în responsabilitățile dumnealui. Dumnealui o să vă informeze, sînt convins. Dar eu am convingerea că această situație nu se va termina așa cum s-a terminat situația la Investprivatbank. Vor fi consecințe foarte dure și sigur că și audierile de astăzi vor contribui mult la această evoluție a lucrurilor și indiferent cine nu va veni după, cu siguranță, aceste persoane vor fi condamnate.

Iar, sper eu, o bună parte din activele care au fost deturnate, nu pot să spun furate, fiindcă nu am probe concludente pentru acest lucru, o concluzie corespunzătoare, sper eu că aceste lucruri vor fi întoarse înapoi.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Ceban,

Aveți a doua întrebare.

Domnul Ion Ceban:

O întrebare foarte simplă, domnule Chetragu.

Cîți funcționari de rang înalt, și am auzit că dumneavoastră i-ați anchetat pe mulți, au fost trași la răspundere în perioada în care dumneavoastră sînteți în funcție?

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate...

Domnul Ion Ceban:

Începînd de la Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor și mulți alții. Ca să înțelegem câtă greutate au cuvintele dumneavoastră de astăzi.

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate domnule deputat,

Media anuală a dosarelor remise în instanță de către instituția pe care o reprezint prin intermediul Procuraturii Anticorupție este de 500 de cazuri. 500 de cazuri remise în instanță.

Pentru moment, noi avem în pușcării, pentru cazuri de corupție, 26 de funcționari. 26 de funcționari își ispășesc pedeapsa.

În rest, sancțiuni contravenționale, amendă sau suspendarea executării pedepsei. Recunosc că este o problemă sistemică pentru întregul sistem de justiție și a organelor de drept care dă calitative actului de corupție și-l evoluează corespunzător.

Și aici avem foarte mult de muncit, inclusiv împreună cu dumneavoastră, cu puterea judecătorească, pentru a aduce la conștiința judecătorului atribuirea unui calificativ pe măsura faptului infracțional care este comis.

Domnul Andrian Căndu:

Vă mulțumim.

Domnule Ceban,

Dacă aveți o precizare?

Vă mulțumesc.

Domnul Voronin,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

În sfârșit.

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Chetragu,

Dumneavoastră cred că cunoașteți istoria formării Centrului pe care-l conduceți, aveți onoarea să-l conduceți astăzi. Cunoașteți că eu sînt unul din părinți nu că unul, da părintele instituirii acestui Centru.

Mai mult ca atît, el a fost numit din start Центр по борьбе с коррупцией и экономическими преступлениями. Pe urmă, cînd a venit actuala guvernare, au schimbat și denumirea. Dar întrebarea mea constă în aceea, dumneavoastră cînd vă întîlniți, iată, astăzi cu așa problemă majoră pentru statul nostru, pentru cetățeni, pentru aceea că s-a furat o sumedenie de bani, dumneavoastră ați simțit că aveți necesitatea de modificare a Legii cu privire la Centrul Național Anticorupție, că dumneavoastră n-aveați mîinile acolo ... ce trebuie să faceți, n-aveți posibilitate, vă împiedică cineva sau din conducerea... nu sau, da conducerea țării sau alte instituții, cine vă împiedică pe dumneavoastră, pentru că la timp, nu acum cînd a ars totul, și mașina s-o întors cu fundu-n sus, și banii nu-s, nu se știe dacă s-or mai găsi...

A, nu acum. Acum de-acumu e târziu, putem să strigăm „caraul”, „pojar” și n-o să fie nici un rezultat.

Ați simțit lipsa la ceva sau ați fost influențați, vă rog să mă înțelegeți corect, sau în ce fel? De ce noi am ajuns la așa scandal? Din ce considerente?

Care-i opinia dumneavoastră?

Domnul Viorel Chetaru:

Stimate domnule deputat,

Domnule Președinte,

Vreau să vă raportez că pentru un moment situația în cadrul instituției pe care o reprezint, din punctul de vedere al capacităților și aptitudinilor, și instrumentelor pe care le deținem, nu este cea mai bună.

Începând cu 2009 înapoi au fost retrase mai multe competențe. S-a intervenit inclusiv la elemente importante din cadrul Centrului, cum ar fi independența acestei instituții.

Și experiența care o am îmi permite să spun astăzi că asemenea agenții specializate au nevoie în mod obligatoriu de procurori subordonați ai săi și de instanță specializată care să ia de la început și până la capăt, să îl scoată cu sentința cea care este mult așteptată.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Voronin,

Poftiți. Precizare sau a doua întrebare.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu am spus și ИВС, изолятор временного содержания, care, pe urmă, se transmit în alte camere.

Eu am dreptul și la a doua întrebare. A doua întrebare este mai simplă, poate. Dumneavoastră aceste informații, noi știm, eu cunosc că ceea ce am compus noi ca autorul legii... stă aici spre centru domnul... tovarășul Reșetnicov și alți tovarăși, noi v-am dat dumneavoastră posibilitatea să... lucru operativ.

Și de ce așa târziu noi toți am aflat despre aceea că în aceste bănci totul se fură, totu-i distrus, totu-i gata, s-a terminat? De ce așa târziu, dacă ați avut posibilitatea de a petrece aceste lucruri operative?

Mai mult decât atât, nu numai direct operativ, dar și sub acoperire. Care este situația?

Domnul Viorel Chetaru:

Stimate domnule președinte,

Noi, într-adevăr, am cunoscut din start despre toate aceste tranzacții, însă nu am avut capacitate suficientă să le evaluăm corect din punct de vedere al consecințelor pe care ele le-au adus, din simplul motiv că le-am tratat din start ca tranzacții oneste.

Discuțiile ulterioare în cadrul Comitetului Național de Stabilitate Financiară, pe care le-am inițiat, sigur că au avut deja o altă perspectivă, din simplul motiv că trebuia să evaluăm corect eventualele intervenții ale autorităților.

Pentru moment noi nu am putut interveni din simplul motiv că Banca Națională, la momentul sesizării problemei, sfârșitul anului 2013, când au fost inițiate primele discuții în cadrul Comitetului, și este desecretizată corespondența instituției pe care am onoarea să o reprezint, Guvernul și alte autorități, inclusiv Parlamentul, au primit această corespondență. Domnul secretar poate să îmi confirme acest lucru, al Comisiei specializate de securitate, Comisia pentru buget. Și puteți să vedeți că scenariul care era descris atunci, în 2013, practic, cu mici devieri, s-a realizat mai târziu.

Însă imposibilitatea și incapacitatea de a interveni administrativ de către organul de supraveghere a Băncii Naționale, la acel moment, care nu a intrat în bănci și nu a instituit administrate specială prin administratori și, ulterior, să ne ofere nouă date concrete care să ne spună că uite, creditul X, Y, Z este furat, ne-a pus pe noi în imposibilitate de a interveni deja cu instrumente procesuale.

În rest, monitorizarea operativă a tranzacțiilor a fost efectuată. Noi știm unde s-au dus banii. Noi știm cum trebuie să-i recuperăm. Și știm care sînt acțiunile care trebuiesc întreprinse.

Mai mult ca atît, acțiunile de recuperare deja au fost inițiate. Pe linia serviciilor specializate din afara țării noi am remis și am avut o corespondență impunătoare în aceste 8 luni de zile de cînd monitorizăm intens procesul.

Vreau să vă asigur că procurorii vor primi date concludente, care le vor permite lor, prin instrumente procesuale, în instanță, fiindcă va trebui să mergem în instanțe judecătorești, inclusiv în afara țării, unde va trebui să demonstrăm că acest bun este provenit din activități infracționale, dintr-o entitate națională sub egida Republicii Moldova și că ne reprezintă pe noi, reprezintă interesele noastre. Și, ulterior, va trebui prin acțiuni de recuperare, în afara țării, să inițiem procedurile care sînt necesare.

Și vreau să vă asigur că noi sîntem gata și avem aptitudinile și competența de a face acest lucru, de a sprijini eventualii reprezentanți care vor fi atrași în procesul acesta, să ne reprezinte interesele noastre în afara țării, în eventualele procese judecătorește care vor fi inițiate cu siguranță de pe urma anchetei pe acest dosar.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Voronin,

Aveți dreptul la o precizare.

Domnul Vladimir Voronin:

Precizare.

Eu vreau să aflu dacă a influențat lipsa acelei doamne din Statele Unite ale Americii, care... eu personal m-am înțeles cu președintele George Bush și ea a activat peste 4 ani de zile, în perioada cînd s-a înființat Centrul și pe urmă a activat

încă 4 ani de zile, și guvernarea care a venit în 2009 a cerut ca ea să plece din Centru și din Moldova. A influențat lipsa acestei doamne? (*Rîsete în sală.*) Nu, nu rîdeți. Aceasta a fost o doamnă extraordinară din Федеральное Бюро Расследований. Nu știu cum, Valera, se traduce, dar de acolo a fost. (*Rumoare în sală.*) În română. Da. A influențat lipsa acestei doamne?

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate domnule președinte,

Spre regret, nu cunosc la cine faceți referire. Eu am venit puțin mai târziu. Noi am avut o colaborare pe măsura așteptărilor noastre, cel puțin ei au răspuns la toate solicitările și ne-au acordat sprijin din partea inclusiv a partenerilor noștri de dezvoltare americani. Inclusiv acum, în procesul acesta de anchetă, ei s-au implicat plenar și ne-au oferit tot sprijinul de care avem nevoie.

Oficiul specializat al instituției despre care dumneavoastră vorbiți din Europa de sud-est a primit spre executare solicitările noastre. Urmează într-un timp foarte scurt noi să primim de la ei răspunsurile pe care le așteptăm. Și sîntem convinși că această cooperare va fi benefică pentru instituție.

Prezența experților americani pentru noi a fost determinantă, este adevărat. Ea a fost cea care a stat la bază, dacă vorbiți despre inițiatorul, însoțitorul proiectului MOLICO, care a fost pe țară pentru moment și care a oferit sprijin de asistență instituției noastre. Nu știu dacă e din FBI, nu cunosc care sînt originile dumneaei, dar știu că a fost expert pentru sprijinirea acestui program de finanțare pentru țară, nu numai pentru instituția pe care o reprezintă. A fost una bună pentru noi la acel moment.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamnă Maria Ciobanu,

Vă rugăm frumos.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnul Chetragu,

Guvernatorul a afirmat că Republica Moldova duce lipsă de evaluatori profesioniști, totuși, la acordarea creditelor, cineva a estimat valoarea gajului. Spuneți, vă rog, în investigațiile CNA numele acestor evaluatori se află în vizor?

Domnul Viorel Chetragu:

Da.

Doamna Maria Ciobanu:

Societatea fierbe de luni de zile, domnule director, întrebîndu-se unde-s miliardele.

Domnul Viorel Chetragu:

Da.

Doamna Maria Ciobanu:

Nu este cazul pentru început să faceți publice numele evaluatorilor care au estimat bunurile, trucându-le, și, în consecință, au fost acordate credite neperformante?

Domnul Viorel Chetragu:

Am înțeles.

Stimată doamnă deputat,

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Trebuie să confirm că evaluarea creditelor, evaluarea bunurilor care au servit gajuri pentru creditele oferite a fost subestimată în toate cazurile pe care le-am analizat noi.

Mai mult ca atât, toate cazurile de atribuire a creditelor în BEM și în special ulterior în băncile care... bine grupul Shor și-a dat credite numai lui, mai mult nimeni nu a... și aici nu au fost gajuri, în mare parte, el purta răspundere prin... cu garantarea plasamentelor din afara țării, garanții formale, de altfel.

În fiecare situație cu care ne-am ciocnit noi, v-am raportat despre aceste cazuri penale, avem o cîrdășie între Consiliul de administrație a băncii, instituția responsabilă cu verificarea gajurilor din bancă și, respectiv, managerii instituției financiare. Și aici este un concurs de responsabilitate din partea tuturor acestor factori de decizie.

Acești evaluatori, despre care vorbiți dumneavoastră, de multe ori nu numai că nu au calificare, de multe ori ei... de multe... noi am constatat de cele mai multe ori că ei nici nu ieșeau la fața locului să examineze fizic prezența bunului, corespunderea lui sau dacă este necesar, în genere, să fie atribuit un asemenea credit pentru asemenea gaj.

Nici un agent economic cu autoritate și cu responsabilitate nu a putut să ia credite fără probleme în băncile despre care noi acum le studiem. Aceste instituții au fost doar bănci de buzunar pentru soluționarea problemelor personale a celor care au stat în spate în toate perioadele de gestiune. Și tocmai din acest motiv și se impune o evaluare generală a acestei situații.

Dar în ceea ce privește întrebarea pe care dumneavoastră o abordați. Evaluatorii sînt subiecți ai investigațiilor pe fiecare gaj despre care noi vorbim.

Noi avem o altă problemă. Majoritatea gajurilor care au fost... bunurilor care au servit gaj în Banca de Economii în perioada 2005 pînă în 2009... 13 care au fost preluate de grupul acesta Shor au fost vîndute la prețuri derizorii, așa spune eu, la valoare de 30 la sută, 20 la sută din valoarea acestui gaj.

Și avem situații cînd proprietarii dobînditori ai acestor bunuri sînt inclusiv persoane cu funcții de răspundere. Și lucrul acesta, la fel, va fi evaluat de către procurori, să vedem cum acești funcționari au intrat în posesia, la preț subevaluat, a acestor bunuri. Și vom iniția măsuri pentru anularea acestor tranzacții, avînd în vedere Hotărîrea Curții Constituționale din 27 și inițierea procedurilor de preluare de către administratori a acestor bunuri care au fost vîndute la prețuri derizorii prin înțelegeri și tertipuri între cei care au preluat banca și cei care, într-un fel sau altul, au dorit să aibă acces la bani ușori.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

A doua întrebare, doamnă Ciobanu. Sau precizare?

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule director,

Din ceea ce ne-ați vorbit dumneavoastră astăzi reiese că situația, de fapt, dumneavoastră o cunoșteți foarte bine. Spuneți-mi, vă rog, atunci a fost nevoie de contractat Compania de audit „Kroll”, irosindu-se o sumă destul de importantă de bani, pentru a veni în final cu un raport-eseu sau, cum i-ați zis dumneavoastră beletristică? În cazul acesta nu ar trebui să poarte răspundere Guvernatorul Băncii Naționale?

Domnul Viorel Chetaru:

Stimată doamnă deputat,

Eu nu pot să dau calificative, eu știu că a fost o intenție bună, ne-am dorit să avem experți din afara țării care au o reputație ireproșabilă, care nu au legături cu clasă politică, cu oamenii din business de la noi, care să ofere niște informații obiective din punctul nostru de vedere. Așteptările au fost mult mai mari, cel puțin din punctul nostru de vedere, dar avem ceea ce avem.

Și, din punctul meu de vedere, noi trebuie să punem accent nu pe eventuale expertize din afară, dar pe experți naționali atrași, care sînt plătiți din banii statului, care vor face expertiză la fiecare caz în parte, la fiecare bun și care au licență și autorizarea corespunzătoare, calificative de expert care să le permită procurorilor să aibă această concluzie ca probă care să stea bine în picioare în fața unui proces care nu va fi ușor.

Vreau să vă spun că va fi un proces foarte și foarte dificil, vom avea procese cu atragerea statului, inclusiv în afara țării. Fiindcă acum pare că acest grup este puțin așa zăpăcit, rătăcit, nu, în spate stau conerne juridice cu renume, care ne vor atrage în niște procese foarte grele și foarte costisitoare în ulterior și trebuie să avem grijă ca în această grabă să ne asigurăm că facem totul corect, ca să nu oferim noi posibilitatea, după ce noi vom pleca peste 8 ani, să vină alții și să ne atragă statul în proces în afara țării și să plătim cum plătim astăzi, 20 milioane de euro conturi sechestrate pentru nu știu ce decizii din anii 90 ș.a.m.d. De aceea, trebuie să avem o abordare foarte atentă, pragmatică, profesionistă și să dăm emoțiile la o parte, și să lăsăm procurorii să-și facă treaba.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

La această întrebare se cere o precizare din partea Guvernatorului Băncii Naționale.

Microfonul nr.4, vă rog frumos.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă deputat,

Scopul contractării serviciilor Companiei „Kroll” nu a fost de a genera probe pentru anchetă. Ancheta știe de sine stătător și mai bine cum să colecteze probele pentru a merge în instanță. Serviciile Kroll au fost contractate pentru a pregăti terenul într-un mod robust, solid și profesionist, conform celor mai bune practici pentru faza detaliată de investigații și de recuperare.

Eu sînt de acord cu domnul director Chetragu care spune că există posibilitatea și ei vor lua măsuri de recuperare pe filiera lor, dar și pe filiera proceselor Codului civil de asemenea se pot, fie cel puțin, proteja activele pînă cînd ajunge și ancheta a le recupera sau poate chiar și să furnizeze unele informații.

Renumerele și reputația Companiei „Kroll” ne obligă pe noi toți să fim, haideți să spunem, mai atenți atunci cînd dăm calificative, pentru că această companie are un portofoliu impresionant de rezultate și de recuperări de active în cazurile respective.

În plus la aceasta, în final, discuții despre necesitatea de a contracta o companie internațională s-au purtat în cadrul Comitetului Național de Stabilitate Financiară, unde s-a recomandat Băncii să continuăm, să angajăm o firmă. Mai mult de cît atîta, există și o discuție, înainte ca Compania „Kroll” să fie angajată, tot în cadrul Comitetului Național de Stabilitate Financiară care a fost de acord cu contractarea acestei companii. Și plus la aceasta în Hotărîrea nr.41 din 24 martie însuși stimatul și onoratul Parlament a cerut Băncii Naționale să continue investigațiile cu implicarea experților străini.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Și ca o mică precizare. Am participat la cîteva ședințe ale Comitetului Național de Stabilitate Financiară, au fost și recomandările Băncii Mondiale, Fondului Monetar și ale partenerilor internaționali să se contracteze o companie pentru investigații.

În continuare, domnul Apostol.

Vă rog frumos.

Domnul Ion Apostol:

Domnule director,

Am impresia că la noi se procedează conform zicalei vechi „După ce s-a furat iapa, punem lacăt la grajd”. Mie mi se pare că o să se fure și mînzul, ceea ce a mai rămas. Și am și motive din acest punct de vedere.

Deoarece, după cum am aflat zilele trecute, firma de pază, care asigură paza Băncii de Economii a Moldovei, este „Klassica Force” dacă nu mă înșel, care tot aparține domnului Shor, pe care dumneavoastră nu știu din ce cauză îl arestați la domiciliu. De ce îl lăfăiți așa de ușor? Și de ce atît de tîrziu?

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate domnule deputat,

Din punctul meu de vedere, da, este responsabilitatea administratorului să decidă cu cine, ce companie atrage în paza Băncii de Economii, din punctul meu de vedere puțin contează cine o păzește, că de acuma n-ai ce păzi. *(Rîsete în sală.)*

Domnul Ion Apostol:

Ați spus că sînt 2,7 miliarde de euro. Mînzul, adică, a rămas.

Domnul Viorel Chetragu:

Da, o să continui să vă răspund. Mă scuzați, dar nu îmi aduceți aminte, vă rog, care a fost întrebarea?

Domnul Ion Apostol:

Domnul guvernator a spus că atunci cînd a preluat statul... cînd Banca Națională a preluat Banca de Economii erau 2,7 miliarde de lei. Totuși e o sumă, nu? Un mînz. Nu o iapă, dar un mînz.

Domnul Viorel Chetragu:

Ei deja au fost dați în credite neperformante, ei nu mai sînt în bancă.

Domnul Ion Apostol:

Nu mai sînt deja?

Domnul Viorel Chetragu:

Ei sînt în formă de credite.

Domnul Ion Apostol:

E și mai grav dar. De ce pe Shor l-ați amenajat, de ce nu stă în ... Ce nu aveți locuri în subsoluri?

Domnul Viorel Chetragu:

În privința domnului Shor procurorii au cerut instanței arest, instanța a decis așa cum a decis. Din cîte sînt informat și confirm acest lucru, procurorii au atacat această hotărîre a instanței Buiucani la Curtea de Apel. Dacă nu mă greșesc, în ziua de mîine urmează să fie examinat acest recurs al procurorilor. Și sper să fie soluționat așa cum cer procurorii. Eu nu sînt în drept să dau calificative hotărîrii judecătorilor. Nu sînt de acord nici eu cu această decizie.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Apostol,

A doua întrebare.

Domnul Ion Apostol:

Ultima întrebare. La un moment dat, când ați ținut discursul dumneavoastră, chiar era să-mi dea lacrimi din ochi pentru mândrie pentru organele noastre, dar totuși la dumneavoastră frazele erau de genul „noi știm unde”, „noi știm cine”. Nu credeți că ar trebui să sune altfel? Noi am contracarat. Noi nu am admis.

Domnul Viorel Chetaru:

Domnule deputat,

Sînt de acord cu dumneavoastră, dar încă o dată vreau să reiterez, urmările puteau să fie și mai grave dacă nu se intervenea, inclusiv la momentul care s-a intervenit. Aceasta este poziția mea. Sigur că aprecierea urmează să o dea Parlamentul.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Mai aveți ceva de precizat, domnule Apostol?

Domnul Ion Apostol:

Nu.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Zagordonî,

Vă rog frumos.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

De fapt, obiectul audierilor de astăzi servește Hotărîrea Parlamentului, pe care noi, Frațiunea, am insistat astăzi să fie introdusă în ordinea de zi. Și vin cu titlu de observație.

Domnule Prim-ministru,

Nu vă supărați, dar era bine ca din start să vă cereți scuze față de Parlament pentru întârzierile cu care ați venit pentru a informa Parlamentul despre executarea acestui...

Și doi. Ca să solicitați un termen concret de care aveți nevoie pentru a executa punctele din Hotărîrea Parlamentului. Aceasta, în viziunea mea, era bine ca să spuneți un termen de cît mai aveți nevoie. 2, 3, da, o lună de zile pentru ca să faceți modificările în legislație să executați întru totul această hotărîre.

Iar cei care încearcă astăzi să facă PR politic pe asemenea situații care s-au creat în Republica Moldova cît din stînga, atît și din dreapta, vreau să vă spun că este foarte regretabil, fiindcă ceea ce s-a vorbit de la tribuna Parlamentului a avut loc și pînă în 2009, și după 2009, și în 2013, și în 2012 cînd erați la guvernare, stimații noștri colegi din stînga.

De aceea situația trebuie de privit foarte și foarte complex și trebuie de avut o atitudine foarte serioasă la această situație.

Domnule Chetraru,

Eu vreau să vă adresez o întrebare poate mai... mai bine zis o concretizare la ceea ce ați vorbit de la tribuna Parlamentului.

Ați spus că au fost intentate mai multe dosare penale, 22 la număr, ați spus și la comisia de anchetă, și deja sînt 16 diferite instanțe de judecată. Ați vorbit și de familii, care au fost puse sub învinuire da, acuzați ș.a.m.d.

Vreau să vă spun, vreau să vă întreb, dacă cunoașteți perioada, cînd s-au produs infracțiunile de persoanele la care ați făcut trimitere dumneavoastră și care a fost suma prejudiciului anume la persoanele care deja dosarele au fost remise în instanța de judecată? Aceasta este prima întrebare.

Domnul Viorel Chetraru:

Prejudiciul este diferit, din punct de vedere al timpului. Este perioada anilor 2005–2012, perioada evaluată... diferite 2005–2012, ele sînt pe date concrete.

Din punct de vedere al prejudiciului evaluat, este vorba de 600 de milioane de lei. Cel puțin ceea ce avem noi deja evaluat și apreciat.

Din punct de vedere al numărului, v-am zis că, din punct de vedere al procesului, cum el derulează pentru moment, el este pe rolul Judecătoriei Buiucani. 14 mai este data următoarei ședințe, apropo, cred eu, că va fi una din ultimele ședințe.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, vă rog frumos.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

A doua întrebare.

Dacă puteți să ne spuneți despre perioada următoare, în care au fost intentate dosare penale pe situația care s-a creat, anii 2014, care ați spus că ați intentat mai multe dosare penale.

Care este suma prejudiciului concret și dacă în afară de persoanele despre care s-a vorbit, grupul Shor la general, în vizorul CNA-ului sau al procurorilor anticorupție mai figurează și alți factori de decizie?

Mă refer nu numai la persoane, ce țin de... din domeniul businessului, dar și persoane responsabile, așa cum prevede Hotărîrea Parlamentului că acolo, noi am scris foarte clar, să fie trași la răspundere persoanele responsabile la momentul luării deciziilor în anumite situații.

Dacă aveți asemenea informație, vă rog să expuneți.

Domnul Viorel Chetraru:

Stimate domnule deputat,

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Nu vreau să intru în cifre ca să nu comit gafe, fiindcă aceste proceduri sînt în raportul domnului Procuror General, dumnealui o să facă referire.

Fiindcă toate aceste cazuri despre care vorbiți dumneavoastră sînt în procedura procurorului anticorupție. Ele sînt pornite din momentul intrării administratorilor în bancă în ziua de 27 noiembrie, sînt puși sub bănuială, cel puțin la ziua de astăzi.

Mîine urmează să expire termenul pentru membrii Consiliului de administrație a Băncii Sociale în întreaga componentă, membrii Consiliului de administrație a Băncii de Economii după 2013 în întreaga componentă.

Aceste persoane, în privința lor trebuie mîine să se decidă statutul de mai departe, ori să fie scoși de sub bănuială, ori să le fie înaintată învinuirea.

Și, din cîte cunosc, procurorii trebuie să decidă și pe marginea măsurii de ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

O ultimă precizare și timpul a expirat în cazul domnului Chetaru.

Vă rog frumos.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Chetaru,

Este clar că dumneavoastră vorbiți despre angajații băncilor respective. Eu vorbesc, dacă dumneavoastră în cadrul anchetei pe care o conduceți... este vorba despre bănuți din instituțiile statului. Vorbesc de ministere, Banca Națională sau Guvern, pe timpul respectiv, cine îndeplinea funcții de miniștri, viceministri, responsabili ș.a.m.d.?

Vă mulțumesc.

Domnul Viorel Chetaru:

Stimate domnule deputat,

Iarăși o să intru în pîinea Procurorului General și o să vă informez că, din punct de vedere al tacticii efectuării urmăririi, cercetării, investigării acestui caz, cazul este divizat în cîteva mari compartimente.

Primul compartiment ține de evaluarea procesuală a acțiunilor factorilor de decizie din interiorul băncii, evaluarea acțiunilor persoanelor care au beneficiat de credite și evaluarea procesual-penală a acțiunilor factorilor de decizie din Guvern, Banca Națională, CNA, alte autorități, Comisia Națională a Pieței Financiare, cum au reacționat la gestionarea acestei crize.

Procurorii urmează să dea apreciere procesual-penală pe marginea acțiunilor funcționarilor care se fac responsabili de gestionarea problematicei.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Ultima întrebare, domnul Filat.

Domnul Vladimir Filat:

Mulțumesc frumos, domnule Președinte.

Stimate domnule Chetraru,

Eu, în primul rînd, vreau să vă spun că de după declanșarea acestei lupte pentru dreptate și adevăr la televizor și nu doar, am ascultat o informație foarte clară, structurată cu cifre și, cel puțin, care inspiră speranță.

Eu n-o să intru în datele expuse cu comentarii, atenționînd doar că asupra reglementărilor care le avem în Republica Moldova ce țin de sistemul financiar-bancar, noi am avut mai multe intervenții, am fost inclusiv în situația în care să angajăm răspunderea Guvernului, cînd a fost încercarea de acel atac raider asupra Băncii Comerciale „Moldova Agroindbank”, după care au fost modificate de multe ori legislațiile, au mai fost alte angajări de răspundere a Guvernului, inclusiv în anul 2013.

Spun aceste lucruri, deoarece am o întrebare firească în rezultat. Și, probabil, și Guvernatorul ar trebui să răspundă la această întrebare, dacă la ora actuală reglementările legale în Republica Moldova permit o administrare suficientă și capacitate de intervenție a instituțiilor statului pentru ca situații similare să se repete?

Este o primă întrebare.

Domnul Viorel Chetraru:

Stimate domnule deputat,

Vreau... vă mulțumesc pentru întrebare.

Opinia mea personală este că, faptul că am ajuns la această situație dovedește încă o dată că reglementările nu sînt suficiente.

La fel nu sînt suficiente și evaluările privind capacitățile instituțiilor de a face față la aceste provocări.

Cu siguranță, această situație care o avem astăzi, impune o evaluare generală și a cadrului de reglementare, și a cadrului instituțional din punctul de vedere al instituțiilor și instrumentelor de care acestea dispun.

Eu consider că aici este necesar de o evaluare foarte și foarte profundă și foarte serioasă cu sprijinul partenerilor noștri, inclusiv din afară.

Fiindcă noi am avut tot felul de experți din tot felul de domenii: corupție, ordine publică etc., însă pe domeniul financiar-bancar noi nu am avut o expertiză din afară, care să ne vorbească care este situația noastră și încotro putem ajunge, dacă nu vom interveni.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare sau precizare, domnul Filat.

Domnul Vladimir Filat:

Pînă la a doua întrebare, în rezultatul acestui răspuns, probabil, nici nu este vorba de-un mesaj, este vorba de-o necesitate.

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Probabil ar trebui aici, în Parlament, și poate dispuneți crearea unei comisii speciale întru a evalua, cu atragerea tuturor celor care au capacitate, și în rezultat să avem o analiză care să ne ducă la modificarea legislației în așa măsură încît să nu

perpetuăm. Vorbim despre insuficiență la capitolul reglementare și insuficiență la nivel de capacitate a instituțiilor de intervenție.

Acum o a doua întrebare.

Domnule director,

Pentru ca să transmitem un mesaj foarte clar oamenilor, pentru că grija, cel puțin, declarată, aceasta este aici în Parlament și nu doar în Parlament.

Pentru că din informația pe care a prezentat-o domnul Guvernator reieșea că această sumă de 9 miliarde ar fi una nerecuperabilă.

Eu vreau ca să vă expuneți, dar foarte clar, asupra posibilității ca această sumă să poată fi recuperată.

Și în acest sens am și o întrebare suplimentară. Dacă nu considerați că pentru realizarea acestui obiectiv ar trebui să venim iarăși cu o lege specială pentru a nu permite să se intervină cu așa noțiuni, cum ar fi: „cumpărător de bună credință”, „vînzarea de la unul la altul” și pînă, într-un final, să ne pierdem în proceduri, care să nu ducă la recuperare.

Deci, concluzia care este? Odată să avem transmis mesaj clar către oameni despre suma prejudiciului, despre faptul că instituțiile activează și despre faptul că există posibilitatea recuperării în așa fel, încît să nu aibă să piardă cetățeanul Republicii Moldova.

Domnul Viorel Chetraru:

Stimate domnule deputat,

Vă mulțumesc pentru întrebare și vreau să vă răspund la această întrebare, reieșind din ceea ce avem noi în calitate de material procesual cu care lucrăm și din evaluarea situației pentru moment.

Există posibilitate reală de recuperare a unei bune părți din acest prejudiciu, dar pentru aceasta este nevoie de o poziție consolidată a tuturor instituțiilor de la momentul inițierii procedurilor pînă la hotărîrile judecătorești definitive.

Și aici rolul Parlamentului consider eu că este unul important și determinant, de a nu lăsa puterea judecătorească să stea într-o parte în afară aceea ce se întîmplă în societate, dar să fie implicată prin preocupare plenară în soluționarea acestor întrebări.

Noi, la rîndul nostru, ne obligăm și ne asigurăm să excludem elementele de presiune care generează corupție de pe urma soluționării acestora și vom fi cu tot sprijinul de care este necesar pentru oferirea poziției noastre atunci cînd vorbim despre reglementări care să permită autorităților să intervină eficient pentru a recupera și cel mai important pentru viitor de a preveni asemenea situații.

Domnul Andrian Candu:

Doar o precizare, vă rog frumos.

Domnul Vladimir Filat:

Este... Cu o precizare. Sigur, declarații tari de condamnare și chiar de executare este ușor să faci. Ceea ce trebuie, și aici eu mă adresez la toți cei care au

calitate de a administra acest proces foarte responsabil și foarte sensibil, ca să fie administrat în baza legii și cu rezultatul bine stabilit.

Domnul Viorel Chetragu: *(Nu vorbește la microfon.)*

Exact.

Domnul Vladimir Filat:

Deci recuperarea și sancționarea celor care se fac vinovați și să nu acceptați ca să aibă loc în Republica Moldova justiție televizată, așa cum doresc unii, sau sub presiune. Nu contează care este această presiune.

Vă mulțumesc, domnule director.

Domnul Viorel Chetragu:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, domnule director.

Și în continuare, o să-i oferim posibilitatea de la tribuna centrală să țină raportul privind executarea hotărârii și să răspundă la întrebări domnului Procuror General Corneliu Gurin.

Domnul Corneliu Gurin – Procuror General al Republicii Moldova:

Onorat Parlament,

Am constatat că este prima dată când mă adresez deputaților din actuala legislatură, de aceea vă salut și vă doresc succes în exercitarea mandatului.

Conform Hotărârii Parlamentului din 24 martie 2015, Procuratura Generală urmează sau urma să pună sub control special examinarea cauzelor penale pornite și să informeze Parlamentul în ședința plenară, în termen de cel mult 3 luni, despre acțiunile întreprinse.

Cu riscul de a vă deranja puțin, voi spune totuși că apar câteva dileme în legătură cu textul respectiv. În primul rând, cum îmbrăcăm acest control special, între ghilimele, în normele legislației cu privire la Procuratură și ale legislației procesuale penale, cum asigurăm respectarea corespunzătoare a prevederilor articolului 212 al Codului de procedură penală despre confidențialitatea urmăririi penale și, nu în ultimul rând, cum asigurăm respectarea principiului separării puterilor în stat în situația actuală când Procuratura este parte a autorității judecătorești.

Dar ținând cont de importanța majoră a subiectului abordat și rezonanța acestuia în societate, dar și pe plan extern, îmi voi asuma eu personal responsabilitatea să comunic și anumite aspecte pe care nu ar trebui să le discutăm public.

În primul rând, mă voi repeta, dar... sau voi repeta ce au spus antevorbitorii mei, sînt toate premisele să constatăm că problemele instituțiilor financiare vizate, în special ale Băncii de Economii, nu au apărut anul trecut, nu au apărut în anul 2013, nici chiar în perioada de la 2010 încoace, ele sînt mult mai vechi.

Ele s-au acutizat în anul '99 și aceste resurse ale Băncii de Economii adesea au fost utilizate cu lipsa de diligență financiară și administrativă necesară.

Dacă vom vorbi de aspectele penale, voi aduce aminte că există deja un dosar cu sentință definitivă a Curții Supreme de Justiție, care vizează faptele conducerii Băncii de Economii comise încă în anul 2001. Suma prejudiciului pe acel dosar însuma 400 de mii de dolari.

Pe parcursul anilor 2010–2014, iarăși cu riscul de a repeta ce a spus domnul director al Centrului Național Anticorupție, dar Procuratura și ancheta penală a Centrului Național Anticorupție au remis în instanțele de judecată, așa cum prevedeau, apropo, și hotărârile Parlamentului anterioare, și eu chiar o să vă rog să vă aduceți aminte sau să dați un... să spunem așa, nu search în baza de date o să vedeți câte discuții au fost asupra Băncii de Economii și câte comisii de anchetă. Poate de aceea deja s-a ajuns să se numească după nume, unii conducători ai acestor comisii.

Prima comisie de anchetă a fost încă în anul '95, prima hotărâre de Parlament.

Deci pe parcursul anilor 2010–2014, Procuratura a remis în instanțele de judecată 10 cauze penale pe fapte de dobândire a creditelor prin înșelăciune. Sumele estimate depășesc câteva milioane de euro.

În prezent o cauză penală se află pe rolul instanțelor, pe restul fiind emise sentințe de condamnare, însă unele au fost încetate pe termen de prescripție sau mai sînt încă la etapa diferită de examinare, apel, recurs.

Eu cred că dumneavoastră vedeți periodic diverși business mani, în ghilimele, care apar pe la conferințe de presă și care spun că sînt persecutați de către organele de drept pentru creditele pe care le-au luat de la Banca de Economii ș. a. m. d.

Nu ne interesează ce spun ei la aceste conferințe de presă, ne interesează fie să întoarcă banii, fie să răspundă, sau mai bine zis și să întoarcă banii, și să răspundă așa cum prevede legislația.

Tot în perioada 2010–2014 au fost expediate în judecată 8 cauze penale vizînd ex-membrii Consiliului de Creditare și ex-președintele Băncii de Economii pe fapte de încălcare a regulilor de creditare.

Daunele sînt estimate la circa 110 milioane de lei și circa 5 milioane de euro.

Pe dosarele respective au fost aplicate măsuri de asigurare. A mai spus domnul Chetaru, dosarul este pe rolul Judecătoriei Buiucani. Dacă e să vorbim despre măsurile de asigurare, ele desigur că nu sînt suficiente, dar e vorba – 6 apartamente, terenuri, construcții, utilaj, automobile etc.

Tot pe rolul instanțelor de judecată sînt câteva cauze penale vizînd sustragerea unor mijloace bănești de către administratorii de filiale sau reprezentanțe. Sumele valorează între sute și milioane de lei. O parte din prejudiciu a fost recuperat. Sînt aplicate măsuri asiguratorii.

Cît n-ar fi de banal, dar în anumite din aceste bănci se fura inclusiv cu sacul. Efectiv, se intra în depozit, se scoteau anumite pachete de bani și se duceau acasă de către administratorii acestor filiale. Aceasta a fost anterior, perioada 2014 și

propriu-zis situația care a generat-o sau care a generat și adoptarea acestei hotărâri a Parlamentului.

Situația respectivă de la Banca de Economii și Banca Socială este examinată în cadrul câtorva cauze penale.

La 4 decembrie 2014, după intrarea administrării speciale a BNM și după ce au fost formulate respectivele cereri, a fost pornită urmărirea penală în baza articolului 335 al Codului penal. „Abuzul de serviciu” în privința factorilor de decizie ai Băncii de Economii.

Tot la 4 decembrie a fost pornită urmărirea penală în baza articolului 335 al Codului penal. „Abuzul de serviciu” în privința factorilor de decizie ai Băncii Comerciale „Banca Socială”.

În același timp, Direcția generală urmărire penală a Ministerului Afacerilor Interne investighează circumstanțele răpirii și incendierii la data de 27 noiembrie 2014 a unui automobil, în care se aflau dosare de creditare și alte documente ale Băncii de Economii, Băncii Sociale și Unibank.

Pe cauzele penale respective au fost constituite grupuri complexe de anchetă care au întreprins mai multe acțiuni de investigații și urmărire penală: percheziții în zeci de locații și mijloace de transport, oficii ale figuranților pe dosar, ex-membri ai Consiliilor de administrare; expertize tehnice și acțiuni de restabilire a informațiilor pe diferite dispozitive, ridicări de acte, documente, contracte, regulamente și decizii; recunoașterea și audierea în calitate de bănuit a mai multor persoane, evident, interceptări, ridicări de înscrisuri video și de alt gen.

La moment dețin calitatea procesuală de bănuit 7 persoane și de învinuit – 3 persoane, care sînt cercetate două dintre ele în stare de arest preventiv și una în stare de arest la domiciliu.

Au fost expediate cereri de asistență juridică internațională și comisiei rogatorii în materie penală pentru organele de drept din ale state cu solicitarea efectuării acțiunilor de urmărire penală ce prezintă importanță în vederea investigării complete și obiective a cauzelor penale.

Deocamdată nu avem răspuns la ele. Procedurile de acest gen durează uneori pînă la 6 luni și mai mult, dar se depun eforturi pentru a le urgenta. Depinde de autoritățile statelor la care ne-am adresat.

Pentru asigurarea recuperării eventualelor prejudicii cauzate instituțiilor financiare, Banca de Economii și Banca Socială, au fost aplicate măsuri de asigurare sub formă de sechestrul față de bunurile bănușilor la acest moment în sumă de circa 50 de milioane de lei.

Urmează alte etape și acțiuni de urmărire penală, eu mă voi referi doar la lucruri foarte generalizate, nu vă voi da nume. Este vorba de: statutul persoanelor pe dosar; determinarea poziției oficiale asupra neregulilor financiare de la băncile comerciale nominalizate cu reflectarea abaterilor constatate și a prejudiciilor afectiv cauzate; determinarea aspectelor vizînd executarea efectivă a hotărîrii Curții Supreme de Justiție privind restituirea unor acțiuni în proprietatea statului, aici are de spus cuvînt și Curtea Supremă de Justiție și Ministerul Justiției; dispunerea și efectuarea unor expertize contabile și financiare complexe care să poată fi utilizate ca probe la dosar, aici va fi necesară conjugarea eforturilor

experților Centrului Național de Expertiză Juridică ai BNM, eventual, ai altor instituții naționale, poate chiar și internaționale, dar care au statut de expert calificat și care pot să constituie documente ce pot fi utilizate ca probă la dosar.

Sînt activități care vor necesita resurse considerabile, nu doar financiare, dar mai ales umane și tehnice.

Vă pot spune din start că, reieșind din capacitățile pe care le au instituțiile noastre în domeniu la moment, va dura. O expertiză simplă financiară, contabilă pe dosarele penale în situația noastră actuală durează și cîte un an de zile. Simplă.

Concluzionînd.

Stimați deputați,

Sigur că îmi asum anumite neajunsuri în activitatea care a fost desfășurată de către procurori, dar în continuare sînt multe lucruri de făcut. Și deja este clară opinia noastră: investigațiile vor trebui extinse și aprofundate la diverse perioade de gestiune ale băncilor pentru a stabili aspectele legate de acordarea și gestionarea creditelor. Administrarea specială impusă în prezent respectivelor bănci ar putea facilita investigațiile.

Va trebui evaluată și activitatea factorilor de decizie care au promovat sau adoptat actele legislative și deciziile ce au permis alocarea unor resurse financiare și asumarea garanției publice. Aceste lucruri sînt necesare inclusiv pentru a scoate speculațiile că situația a fost generată cu implicarea sau neimplicarea autorităților. Toate la timpul lor.

Vă pot asigura că organele de anchetă și Procuratură vor depune în continuare eforturile necesare în vederea elucidării tuturor aspectelor și atragerii la răspundere a acelor culpabili, dar mai ales și în scopul asigurării recuperării daunelor cauzate intereselor publice și private.

Aceleași companii rezidente despre care s-a vorbit începînd cu anul 2007 încoace vor fi investigate și activele lor, evident, vor fi sechestrate pe dosarele penale corespunzătoare.

Atît am avut a vă comunica referitor la punctul despre controlul special asupra examinării cauzelor penale.

Dacă este necesar să spun despre desecretizarea documentelor, noi am considerat că punctul respectiv nu se referă la Procuratură, totuși, pînă la urmă, informația care a fost prezentată comisiei de anchetă, prin ordinul meu, a fost scoasă de sub griful restricționat, ceea ce a permis publicarea respectivului raport.

Mulțumesc la această etapă pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

E 19.47. Începem sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Domnule Gheorghe Mocanu,

Prima întrebare.

Vă rog frumos.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Domnule Procuror General,

Astăzi a fost invocat în plenul Parlamentului inclusiv factorul geopolitic. Eu vreau să vă întreb dacă dumneavoastră aveți dovezi sau dacă ați examinat, inclusiv sub aspectul influenței externe acestei scheme de delapidare a sistemului financiar-bancar?

Am să vă dau doar un singur exemplu, inclusiv de unde vine întrebarea aceasta. Eu încerc să leg anumite lucruri între ele. Și, ca exemplu, unul din fondatorii Unibank, despre care a spus anterior șeful CNA, Unibank-ul deținut direct sau indirect tot de grupul Shor este Viorel Melnic. E tot el președintele Consiliului de administrație. Tot el a făcut parte pînă recent din conducerea Partidului Socialist din Republica Moldova... (*Rumoare în sală.*) Partidul Socialiștilor.

Pe 19 martie 2015 Shor declară în conferință de presă, cu regret, că: Igor, te-am finanțat, dar tu m-ai trădat.

Eu vreau să vă întreb dacă ați examinat inclusiv aceste transferuri? Dacă au ajuns bani pe contul Partidului Socialiștilor și, ulterior, eventual, pe contul unor deputați care se află în Parlament și care și-au schimbat inclusiv mașina?

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Corneliu Gurin:

Bună întrebare.

Evident că toate aspectele și politice, și geopolitice sînt în atenția noastră, dar dacă veți aștepta acum detalii sau nume, nu o să vi le dau. Acei care figurează pe dosar și dacă au o anumită calitate trebuie să fie anunțați. Doar în cazul cînd sînt puși sub interceptări sau sub alte măsuri speciale, atunci nu se comunică respectiva informație.

Dar la această etapă sau la acest moment eu nu pot confirma că ar exista un dosar pe aspectele pe care le-ați numit dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos...

O să vă dau dreptul la replică, numai să încheie întrebările.

Vă rog frumos.

Domnul Mocanu. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Gheorghe Mocanu:

Am o a doua întrebare. Deci astăzi directorul CNA a spus foarte corect o regulă bancară: nici o bancă nu este în stare să facă față retragerilor de capital, dacă în jurul ei se creează isterie și, respectiv, toți doresc să-și retragă depozitele, pentru că ei sînt acordați sub formă de credite în economia națională.

Totodată, și în anul 2013 noi am văzut și în cadrul comisiei de anchetă care a fost atunci și au fost posturi TV, bloggeri, persoane fizice, deputați care încercau să provoace această panică pentru retrageri masive de capital din cadrul Băncii de

Economii, eventual, cu scop politic, dar și financiar, pentru că, ulterior, acești bani s-au regăsit în alte bănci.

Acum, în această perioadă, după al doilea raport al comisiei de anchetă, astăzi sau zilele aceasta ne-am convins cu toții că Raportul Kroll, practic, repetă chiar într-un sens mai îngust, de fapt, ceea ce raportul comisiei de anchetă a prezentat. Comisia de anchetă a prezentat într-un sens mai larg, analizând și dacă instituțiile statului și-au făcut treaba.

Dar vedem că tot atunci au apărut și rapoarte de alternativă, care, de fapt, părerea mea este că au avut ca scop de a manipula opinia publică și a o isteriza și a provoca inclusiv mai mari probleme, conducându-se după principiul „cu cât mai rău cu atât mai bine”. Și au fost aceste rapoarte de alternativă de către extrema stîngă și extrema dreaptă din Parlament. (*Rumoare în sală.*)

Acum întrebarea mea care este? Urmează a doua fază a raportului unei companii, poate fi Kroll, poate fi alta. Din punctul dumneavoastră de vedere, pentru a fi util, pentru că am înțeles procurorii s-au uitat peste el, au zis că vom lua în considerare, dar prea puține informații relevante, ce credeți că trebuie să fie în caietul de sarcini pentru ca acest raport al doilea să fie relevant și să vă ajute pe dumneavoastră?

Domnul Corneliu Gurin:

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*) Da.

În primul rînd, dacă vreți să vă confirm maxima „Деньги любят тишину”. Da, așa este. Deci panica nu este binevenită în acest sens. Dar în același timp, veți găsi cu greu instrumente penale prin care veți putea sancționa sau trage la răspundere pe acei care își exprimă opinia ori încearcă să facă speculații.

Poate e o problemă de legislație. Problema legislației permissive sau a libertății uneori prea mari de exprimare cu intenția de manipulare există în Republica Moldova, o cunoașteți cu toții.

Referitor la caietul de sarcini îmi vine greu să spun acum. Cel puțin, dacă ni se va solicita această opinie, eu cred că noi vom participa, dar, cu siguranță, nu vă voi spune acum în public ce va trebui să fie inclus în acest caiet de sarcini. Aceasta ar însemna că acei care urmează să fie căutați, investigați sau, eventual, cercetați, chiar de o companie de audit, să audă anumite lucruri. Dar nu sînt expert în legislația financiar-bancară sau mai ales în asemenea tipuri de investigații.

Cu siguranță noi vom participa și tot aportul, pe care îl avem, îl vom acorda în cazul în care vom fi solicitați pe acest aspect.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

O precizare.

Domnul Mocanu.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Vreau să vin cu o precizare și cu o sugestie.

Să analizăm în cadrul Parlamentului, eventuala conducere a Parlamentului, a Biroului permanent, dacă nu ar fi cazul ca, de fapt, următorul raport... beneficiarul următorului raport să fie Parlamentul, pentru că pe noi ne interesează atât aspectul financiar... dar în caietul de sarcini să fie trecută verificarea și modului în care și-au făcut instituțiile statului treaba. Pentru că Banca Națională pe domeniul ei va avea răspuns, fiind beneficiar, dar pe noi ne interesează dacă Banca Națională și-a îndeplinit toate atribuțiile, pentru că noi din plenul Parlamentului auzim o acuzație, Guvernatorul respinge. Este așa sau nu este așa noi nu știm.

Și atunci poate ar fi o sugestie ca și Parlamentul sau doar Parlamentul să beneficieze la final de acest raport.

Și mai este un avantaj. Nu va mai fi nevoie cineva... deoarece noi în Parlament vom hotărî dacă va fi secret sau nu, să-și asume responsabilitatea să-l publice.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

În continuare, domnul Bolea.

Da, în continuare, îmi permiteți, replică din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor.

Vă rog frumos, domnul Ion Ceban.

Domnul Ion Ceban:

Mulțumesc mult, domnule Președinte.

Gicu fofîricu,

Ascultă încoace, ești prea tânăr ca să fii atât de mincinos. (*Rumoare în sală.*)
Acum fii atent.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos închideți microfonul.

Domnul Ion Ceban:

Nu.

Domnul Andrian Candu:

Închideți microfonul, vă rog frumos.

E Parlamentul Republicii Moldova, sîntem în plen și toți avem un comportament civilizată.

Domnule Bolea,

Vă rog frumos, întrebările dumneavoastră.

Poftiți.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Președinte,

Dacă permiteți ...

Domnul Andrian Candu:

Nu permit pentru astfel de comportament.

Domnule Bolea,

Vă rog frumos, adresați întrebările. (*Rumoare în sală.*) Vă rog frumos adresați întrebările, dacă nu, dau posibilitate altora.

Domnul Vasile Bolea:

Eu am două minute.

Domnul Andrian Candu:

Sigur. Poftiți.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Președinte,

Eu am două minute. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Bolea,

Vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Gurin.

Domnul Corneliu Gurin:

Da.

Domnul Vasile Bolea:

Aici și dumneavoastră ați auzit raportul domnului Chetraru, el nu o singură dată a remarcat faptul că poartă răspundere sau vina pentru gestionarea proastă de către CNA a acestei crize.

Aici întrebarea: din punctul dumneavoastră de vedere Procuratura are și ea o parte din vină, din responsabilitate pentru gestionarea proastă a acestei crize? Și dacă da, sînteți gata dumneavoastră astăzi în plenul Parlamentului să văd dați demisia?

Domnul Corneliu Gurin:

Da, eu înțeleg întrebarea are un pic caracter provocator, deci nu pot să răspund ori da, ori nu, dar sigur că Procuratura, probabil, ar putea face mai mult la această etapă de anchetă sau eventual dacă erau pornite dosare penale anterior. Dacă avem aceste capacități? Avem, dar ele nu sînt suficiente pentru moment, inclusiv sub aspect de cadru legislativ, dar și sub alt tip de aspect: tehnic, financiar sau de alt gen.

N-ați fost atent. Eu am spus că eu îmi asum o parte din neajunsuri, dar toate deciziile care urmează să le iau, le voi lua individual și nu sub presiune.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și a doua întrebare, vă rog frumos, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

O precizare.

Domnul Andrian Candu:

Precizare, vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Aici toți au o parte din vină, toți remarcă faptul că nu au acționat rapid, la moment, toți spun că eventual ar putea să-și dea demisia, dar, din păcate, nu vedem ca cineva să acționeze normal. Toată țara e în șoc și comunitatea internațională de ceea ce s-a întâmplat în Republica Moldova, dar nimeni benevol nu vrea să plece. Bine.

A doua întrebare. Spuneți, vă rog, în vizorul Procuraturii, în anchetele, în urmărirea penală pe care o efectuează Procuratura sînt vizate persoane care se bucură de imunitate parlamentară și persoane afiliate deputaților? Da sau nu?

Domnul Corneliu Gurin:

Deci la această etapă asemenea persoane nu sînt. Chiar și dacă ele ar fi, conform hotărîrii Curții Constituționale, nu sîntem obligați să aducem la cunoștință aceste lucruri, urmează să stabilim. Deocamdată nu există persoane care ar avea un statut despre care ați spus pe dosarele penale respective.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Bolea,

Vă rog frumos, o precizare.

Domnul Corneliu Gurin:

În vizor sînt toți, inclusiv cei din sală, toți.

Domnul Vasile Bolea:

Toți cei din sală, da?

Domnul Corneliu Gurin:

Toți. Pentru că atunci cînd vorbim despre faptul că trebuie să ne asumăm o parte din răspundere, cred că toți trebuie să ne asumăm răspunderea aceasta și Parlamentul inclusiv, și deputații. Pentru că există norme legislative care au fost adoptate, există anumite inițiative legislative care au fost votate sau modificate în sensul respectiv. Deci eu nu vin cu acuzații, dar vreau să spun că dacă ne dorim să rezolvăm problem, atunci trebuie să ne asumăm această responsabilitate toți. Dacă

vrem să aruncăm de pe unul pe altul, eu cred că mult timp încă vom avea comisii de anchetă și discuții în Parlament.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, domnule Gurin.

Domnule Ghilețchi,

Vă rugăm frumos, cele două întrebări.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Mult stimat domnule Procuror General,

Atît dumneavoastră, cît și domnul Chetragu în rapoartele pe care le-ați prezentat, pe de-o parte ați oferit o rază de speranță că cei care se fac vinovați vor fi trași la răspundere, o parte din bunuri va fi recuperată. Dar pe de altă parte ați recunoscut că nu aveți suficientă capacitate pentru a investiga aceste cazuri, pentru a le investiga într-un timp cît mai scurt, într-un mod eficient. Și, de aceea, aș vrea să vă întreb: ce credeți că ar trebui să mai facem noi, ca și Parlament? Și, totodată, dacă e nevoie de modificări sau aveți nevoie de experți, cum v-ați exprimat.

Dacă aveți nevoie de experți, care sînt propunerile concrete? Dacă avem nevoie de experți internaționali, poate ar fi cazul să cheltuim un milion pentru a plăti acești experți, dar să recuperăm miliardul, decît să stăm și să ne plîngem că recunoaștem că nu sîntem capabili. Fraza care ați utilizat-o sau referința pe care ați făcut-o, precum că o simplă expertiză financiară poate dura un an de zile. Noi sîntem contra cronometrului. Adică presiunea socială așa e de mare și nu e vorba doar de presiune socială, noi vorbim de o stare excepțională cu care ne confruntăm. Și atunci e o responsabilitate pe care trebuie s-o conștientizăm și, totodată, să ne-o asumăm.

Eu cred că se cer măsuri neordinare. Și dacă e nevoie de experți pentru a avea probe, pentru a-i aduce pe acești oameni în fața instanței, haideți să identificăm acești experți, să oferim resursele necesare, să-i angajăm, dar nu mai putem aștepta.

Domnul Corneliu Gurin:

Parțial de acord. A mai sunat în această sală, poate că există necesitatea unor legi speciale sau a unor, nu știu cum am putea să le numim, niște reglementări excepționale, dar pentru aceasta va trebui să decideți introducerea stării excepționale ș.a.m.d.

Vă voi răspunde așa. Avem nevoie de reforma Procuraturii, trebuie s-o susțineți, și foarte rapid. Avem nevoie de structuri specializate în Procuratură, a spus deja domnul Chetragu, nu știu dacă ați înțeles corect sau dacă am înțeles eu corect. Procurorii, ofițerii de urmărire penală, investigatorii și experții trebuie să lucreze în sedii comune, în echipe comune și sub o conducere comună. Cu regret ceea ce avem astăzi în Republica Moldova atît sub aspectul Procuraturii Anticorupție, cît și sub aspectul urmăririi penale din Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul Vamal nu ne permite foarte, foarte multe lucruri.

Procurorii nu au acces întotdeauna la informația operativă, ei nu pot gestiona anumite lucruri sub aspect operativ, iar dispersarea de resurse și când răspund trei de un domeniu atât de mare, evident că înseamnă scurgere de informații, înseamnă trecere de timp și înseamnă pierderea oportunităților. Plus la aceasta nu rămîne nimeni responsabil. În esență rămîne responsabil procurorul care eşuează cu dosarul dacă este achitare sau obține o condamnare atunci când probele sînt apreciate de instanță. Poate chiar și instanțe specializate, de ce nu? Au mai fost asemenea experiențe cînd au existat pentru anumite cazuri de corupție, de exemplu, niște judecătoria specializate. Există experiența altor țări.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

A doua întrebare. Sau precizare, domnule Ghilețchi?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc.

E mai mult o precizare.

Domnule Procuror General,

Eu, totuși, v-aș încuraja să luați dumneavoastră inițiativa. Dumneavoastră în baza deja, cum să zic, a experienței și a problemelor cu care vă confrunțați ați putea face o serie de propuneri, chiar dacă nu aveți drept de inițiative legislative, sînteți o instituție sub control parlamentar, puteți trimite pe numele Parlamentului, pe numele Președintelui Parlamentului o serie de propuneri. Eu cred că e nevoie să acționăm, noi nu putem doar avea audieri fără ca aceste audieri să fie urmate de o serie de acțiuni și ele trebuie să fie întreprinse în mod urgent, fie la cele care v-ați referit, de ordin legislativ, fie la cele care se referă la factorul uman, cadre, experți necesari ș.a.m.d. Pentru că atunci societatea va vedea că noi, într-adevăr, facem, nu doar vorbim despre aceste lucruri. Și printr-un efort conjugat eu sper ca noi să putem realiza acel scop pe care ni l-am propus, inclusiv în cadrul acestor audieri.

Vă mulțumesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Știți că domeniul Procuraturii este destul de îngust, el e concentrat pe urmărirea penală. Și analitică sau aspecte de acestea de investigație sub aspect financiar sau audit, sau ș.a.m.d. există poate cîteva persoane care pătrund în esența lor, dar nu avem subdiviziuni foarte puternice care să o facă.

În același timp noi sîntem disponibili să venim și cu propuneri, dar mai ales să participăm în eventuale grupuri de lucru, dacă vor fi create la nivel de Guvern sau la nivel de Parlament sub aceste aspecte.

Eu nu văd acum cum am putea să folosim experți internaționali, de exemplu, conform legislației noastre procesuale penale, dacă o vom modifica, da. Dar să știți că și această legislație trebuie expertizată.

Știți cît ne-a durat, de exemplu, niște aberații care au existat anul trecut... pînă anul trecut, referitor la măsurile speciale de investigație, dar au fost avizate de către Uniunea Europeană și de către Consiliul Europei.

Și acum va trebui s-o facem, pentru că vom intra în domenii foarte și foarte sensibile.

Urmărirea penală este un domeniu care afectează direct libertatea, siguranța și tot ce este legat de viața personală și chiar de soarta omului.

Aici măsuri sigur că ar fi interesant, dar eu nu sînt gata să vă răspund astăzi. Că noi le putem promova în calitate de procurori sau în calitate de Procuratură Generală, însă ne vom gîndi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Valeriu Munteanu,

Vă rog frumos.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Procuror General,

Stimați colegi,

Trebuie să constat, iată, după cîteva ore de audieri, că toate întrebările care emană de la Coaliția majoritară PCRM–PLDM–PD, sînt întrebări fie laudative, fie întrebări din acestea, care scaldă, iată, numai încep să vorbesc și domnul Voronin deja se agită, de genul...

Eu personal, sînt total în dezacord cu ceea ce-a spus domnul Filat, că este nevoie de modificarea cadrului legislativ sau instituțional.

Din punctul nostru de vedere, cadrul legal și instituțional pînă la această etapă a fost suficient, haideți să folosesc un cuvînt, suficient pentru ca aceste lucruri să nu se întîmple, pentru că se dă sentimentul că s-a furat un miliard de euro din buzunarul oamenilor, deoarece legea era imperfectă.

Și o să facem grupuri de lucru, o să modificăm legea și după aceasta lumea o să fie fericită și n-o să se mai fure la noi în Republica Moldova. Nu.

Mie mi-a plăcut patosul cu care a vorbit domnul Chetraru și eu am apreciat acest lucru.

Am vrut să-i adresez o întrebare și nu am reușit, pentru că dumnealui, cînd a fost ales în calitate de șef la... director la CNA, a spus în felul următor: că în primul mandat cea mai mare problemă cu care s-a confruntat a fost presiunile politice.

Sînt absolut sigur că dacă l-am fi întrebat astăzi și acesta... există o problemă foarte mare, că noi avem patrioți, avem oameni care lucrează în organe, dar în sala aceasta sînt 3–4 oameni care nu vă permite vouă să lucrați.

Și acum întrebare. Haideți să lăsăm.

Domnul Chetraru a spus foarte clar că statul... și citez „Statul a atras un jucător necinstit, care joacă murdar. Acest jucător este Ilan Shor.” El a fost atras de domnia care-s aici, noi știm, nu vi-i arăt cu degetul, că-i cunoașteți foarte exact. Acum, noi l-am atras, el face mizerii și după aceasta noi încă-i creăm condiții să stea acasă frumos și să se odihnească.

Întrebare simplă, haideți să vedem fiecare cu datoria lui, da?

Noi știm că are-o păsărică așa, un avion care plimbă toți deputații de aici... care de conducere de la noi din Parlament.

Spuneți-ne, vă rog frumos, avionul care-l are ca proprietăți, trebuie să garantăm cumva că dacă îi bănuim, după aceasta trebuie să garantăm cumva. Iată avionul îi pus... ați aplicat sechestru sau ați solicitat ca să fie aplicat sechestru pe avion sau nu?

Că eu l-am văzut plimbându-se.

Domnul Corneliu Gurin:

Am înțeles.

Domnul Valeriu Munteanu:

Nu știu cum, c-un bun aflat sub sechestru, poți să te plimbi dintr-o țară în alta și încă, având și calitate de bănuim, să te plimbi dintr-o... eu știu că dumneavoastră, ca procuror, și procurorii pe care-i aveți în spate și pe cei care sînt la CNA ...

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

S-a înțeles întrebarea.

Domnul Corneliu Gurin:

Da, atîta trebuia să spuneți, unde-i avionul? Și era să vă răspund concret, că m-ați buimăcit cu întrebări.

Deci o să vă spun așa, domnule deputat.

Dacă puteți să aduceți un document care ar proba lucrul respectiv, că avionul este înregistrat pe numele figurantului pe care l-ați numit, sigur că-l vom examina.

Toate bunurile care figurează în registrele corespunzătoare, imobile sau în registrul de înregistrare a întreprinderilor sau a... înregistrate pe el, ca persoană fizică, sînt astăzi sub sechestru.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

A doua întrebare.

Domnul Corneliu Gurin:

Și să știți că infractorii nu-și înregistrează bunuri de așa valoare pe nume propriu.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

O clipă, domnul Voronin.

Domnul Valeriu Munteanu:

Este adevărat. În același timp, juriștii foarte buni, știu foarte exact că statul trebuie întotdeauna să fie cu un pas înainte decît bandiții.

A doua întrebare este iarăși pentru dumneavoastră.

Eu insist, în continuare, că unica problemă, noi n-avem probleme legislative, noi nu avem probleme instituționale, unica problemă este lipsa de voință politică.

Trei oameni din sala aceasta s-au înțeles, punem toți bandiții la pușcărie, banii îi întoarcem înapoi. Nu se înțeleg oamenii ceea, nu se întâmplă nimic în Republica Moldova. Punct.

Acum întrebare pentru dumneavoastră. Ieri procurorii au solicitat, pe bună dreptate, arest al cetățeanului Shor. Judecătorii au respins solicitarea aceasta și au satisfăcut parțial, adică a fost arest la domiciliu.

Dumneavoastră, în calitate de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, ați încercat să... pentru că eu sînt absolut sigur, că dumneavoastră sînteți nemulțumit de chestia aceasta și aveți instrumente pe care vi le dă legea.

Ați început o procedură împotriva judecătorilor pe această chestie sau nu?

Domnul Corneliu Gurin:

O să vă răspund, o să vă răspund și concret, dar și mai la general la acest aspect.

Da, a fost depusă solicitarea de aplicare a arestului real, a fost aplicat... a fost admisă parțial. S-a aplicat arest la domiciliu, a fost contestată această decizie.

Deși, dacă ne vom uita atent la normele procesual-penale, chiar și aceste contestări, noi le-am făcut un pic, să spunem așa, forțat, dar noi ne-am asumat această responsabilitate.

Pînă nu va fi decizia contrară a instanței superioare care va zice că acei judecători au emis o ilegalitate sau au abuzat, cînd au stabilit această pedeapsă, arestul la domiciliu, ne va fi foarte dificil să le demonstrăm vinovăția, chiar și sub aspect disciplinar.

Eu am avut asemenea tentative.

Din păcate, în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii chiar în privința unor criminali, au existat criminali, violatori au ... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Există, ședințele Consiliului sînt publice.

Eu am făcut declarații, am făcut comunicat de presă pe această temă, dar este și alt pericol. Nu poți sancționa judecătorul pentru fiecare decizie, care o ia.

Dacă veți modifica legislația cu privire la statutul judecătorului și veți stabili că el poartă răspundere pentru decizii cînd nu admite un arest, atunci vom vedea.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Munteanu,

Dacă aveți o precizare, da.

Domnul Valeriu Munteanu:

Am o precizare. Eu mi-aduc aminte de ședința trecută, cînd noi am examinat raportul comisiei, Vladimir Nicolaevici Voronin ca să aibă drept la replică, spunea în felul următor: „Pînă nu scoatem de-aici cu picioarele înainte 2 funcționari, poporul n-o să ne iubească.”

Îi ora 8 și domnul Voronin îi încă în sală. Totu-i show, în afară de deciziile pe care trebuie să le luați. Hotărâți pe cine-i jertfiți de-acolo.

Noi sîntem gata...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Voronin,

Vă rog frumos, aveți dreptul la replică.

Domnul Vladimir Voronin:

Da, eu, Valera, îți mulțumesc că mă citezi și este foarte corect, așa și trebuie și mai departe să te comporți.

Voce din sală:

Cum ne-am înțeles.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Nu, cum îi normal, în pofida tuturor neajunsurilor, în pofida la ceea că Ghimpu a învățat 14 ani la universitate și pe urmă a cumpărat diploma... (*Rîsete în sală.*)

Nu, da Ghimpu nu-i în sală, n-are dreptul la replică.

Astăzi este...

Domnul Andrian Candu:

Nici nepoții lui.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Astăzi este Ziua internațională a radioului.

Eu sînt la curent că radioul național Moldova ne transmite în direct.

Cu această sărbătoare îi felicit pe toți acești colaboratori ai radioului moldovenesc și, în același timp, solicit... doresc ca toți radioascultătorii Moldovei să asculte acest „bazar” care astăzi noi îl avem în această sală.

Da, dar întrebarea mea este următoarea: dumneavoastră, conform deciziei Parlamentului, revin la 24 martie, ați fost obligat să executați ceea ce este indicat în decizie.

Eu n-am să repet, cred că dumneavoastră cunoașteți acest lucru.

Eu, vă rog, informați-ne care-i situația la concret. Nu la general, dar la concret.

Ce s-a făcut pînă astăzi, la moment? Și de cît timp este necesar ca noi să ajungem, totuși, la un numitor sau la o decizie finală pe acest mare, mare, mare eveniment tragic din țara noastră?

Domnul Corneliu Gurin:

Domnule deputat,

Domnule președinte de partid,
Eu n-am să citesc înc-o dată ceea ce-am spus, ce s-a făcut.
Dar, termen n-o să vă dea nici un organ de anchetă din nici o țară.
Eu dacă o să vă zic că-i termen rezonabil, cred că o să fie destul de primit...
primit nu frumos în sala aceasta.

Eu vreau să spun că acel control special, chiar dacă el nu-i prevăzut de legislație, el există, că este unul din dosarele prioritare, dar practic, de fapt, la etapa actuală, am putea spune că este cel mai prioritar, exceptînd cazuri extraordinare: omoruri, violuri sau ceea ce se întîmplă în fiecare zi.

Procuratura anticorupție practic toată este implicată în grupurile respective de anchetă.

La moment să spunem că avem mulți alți procurori, care i-am putea implica în respectivele anchete, nu putem să vă spunem.

...Ei, totuși, sînt mai specializați și au asistența corespunzătoare a CNA-ului care și prin Serviciul de spălare a banilor, și prin investigațiile care le-au făcut.

Cît mai... cît mai repede.

Mîine, a spus domnul Chetraru, expiră termenele în privința altor bănuși, urmează alte lucruri.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Reidman,

Vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.

Господин Генеральный прокурор,

Можно понять сложности, связанные с расследованием, доказыванием квалификаций, определением умыслов и так далее, это все можно понять. Это затягивает время и т.д., закона может не хватать или еще чего-то. Но некоторые вещи лежат на поверхности.

Генеральная прокуратура – по определению еще петровскому – «Око государево», то есть государственное око, – для нее очевидным был факт действия Правительства или, по крайней мере, представителей, людей, его представляющих на высоком уровне относительно отказа от участия в дополнительной эмиссии, которая была объявлена банком.

Исследовали ли вы вопрос о том, совпадает ли это с обязанностями этих людей, этих органов, соответствуют ли их действия или бездействие, решения, которые ими приняты, закону, и как вы реагировали на их действия и бездействие в случае, если они расходились с законом?

Потому что сохранение государственного имущества или отчуждение его, – а доля является таковым, – в любом виде требует соответствующих решений. То есть действия должны быть основаны на законе.

Более того, в '12-м году, в '12-м году, когда стоимость государственного имущества в «Банка де Економий» впервые проявилась в

падающем тренде, с шестисот миллионов лей до трехсот, а потом до двухсот, и об этом было объявлено или, по крайней мере, на это было обращено внимание, никакого участия прокуратуры в исследовании этого вопроса не было.

Точно так же мы слышали мнение прокуратуры о соблюдении законности в момент дополнительной эмиссии и отказа Правительства от участия в ней.

Вопрос понятен.

Domnul Corneliu Gurin:

Да. Спасибо.

Не будем теоретически рассуждать о компетенциях прокуратуры.
(*Rumoare în sală.*)

Dacă există traducere, da, e mai ușor și pentru mine în română sau în limba de stat. Cum doriți. (*Rumoare în sală.*)

ОК. În limba română.

Deci respectiva competență a Procuraturii, de supraveghere generală, știți foarte bine că a fost exclusă inclusiv prin modificările constituționale.

Dacă noi sîntem sesizați despre comiterea unei fapte cu caracter infracțional și care poate fi inclusă în una din normele Codului penal, atunci evident că ne sesizăm sau ... sîntem sesizați, ori ne autosesizăm.

Nu pot să vă spun dacă au existat dosare penale la etapa respectivă 2012. Nu sînt pregătit acum să vă răspund. Pot să vă spun doar că anterior sau ceea ce s-a întîmplat în 2013 și dacă eu citesc bine Hotărîrea Parlamentului din 3 octombrie, care este adoptată de către deputații în Parlament, spune așa că: avînd în vedere situația curentă și luînd în considerație posibilitățile financiare reale, soluția de majorare a capitalului prin emisie suplimentară ș.a.m.d. se consideră optimă, nu s-au constatat devieri de la cadrul legal care reglementează desfășurarea procedurilor de majorare a capitalului ș.a.m.d., fapt confirmat de BNM și CNPF. În urma acțiunilor întreprinse de Consiliul de administrație și de acționarii băncii, situația financiară a instituției s-a ameliorat, fapt care permite reluarea creditării și creșterea numărului de deponenți.

Deci asta-i ceea ce a constatat Parlamentul prin hotărîrea sa.

Dacă exista un act de revizie, audit sau de alt gen, care spunea că la acea etapă activele băncii au fost prejudiciate cu atît sau cu atît, evident că era să fie examinate sub aspect penal.

Unicele acte care au existat și despre care m-am referit au fost în privința fostei conduceri a Comitetului de Creditare și a conducerii băncii, un act de la schimbarea, să spunem așa, după aceea a conducerii BEM care a sesizat organele de resort și vi s-a spus, am spus deja – 8 dosare au fost trimise în judecată.

Alte documente financiare care ar constata careva prejudicii sau careva pierderi, așa cum ar trebui ele să fie formulate în cadrul unui audit sau revizii, eu nu am văzut și nu cred că cineva din colegii mei au primit.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Reidman,

A doua întrebare sau precizare.

Domnul Oleg Reidman:

Precizare. Precizare.

Вы что, от кого-то ждете, что ли, чтобы вам сказали, что были прежудичий какие-то? Сами не устанавливаете их. Нарушение закона, процедура была законной, соблюдена ли законность процедуры?

Domnul Corneliu Gurin:

Мы не являемся... Noi nu sîntem organ de investigare în sensul operativ și noi nu sîntem organ de investigare financiară, care să stabilească anumite prejudicii. Aceste lucruri se fac de către instituțiile abilitate.

Domnul Oleg Reidman:

Tare bine. Nimeni nu se ocupă de pierderile de stat în țara noastră.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Oleg Reidman:

OK.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare.

Domnul Oleg Reidman:

Второй вопрос. Нет, это второй. Потом было пречизаре. Ты не считай там мне. (*Rumoare în sală.*) У меня есть калькулятор свой.

Значит, второй вопрос я хотел бы задать. Оценивает ли прокуратура выступление как заявления безосновательные или бездоказательные, которые ведут к общественной ажитации, так сказать, и делает ли она какие-то превентивные шаги для того, чтобы безосновательные заявления и прочее были бы элиминированы?

Domnul Corneliu Gurin:

Nu este competența Procuraturii acțiunile de acest gen profilactic, dar am spus deja că panica sau acțiunile de panică, sau careva manipulare, dacă veți găsi o normă actuală în Codul penal care o putem aplica direct, va fi destul de ușor. (*Rumoare în sală.*)

Da, din, din... Poate cu regret, deși eu sînt adeptul libertății de exprimare și fiecare om are dreptul să o facă, dar trebuie să-și asume consecințele care sînt.

Din păcate, noi avem uneori un fel de exces de manipulare la acest capitol.

Au fost propuneri de modificare a legislației și în acest domeniu, mai ales atunci când e vorba de asigurarea securității statului, iar domeniul bancar este unul din aceste domenii.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Aici s-a încheiat sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Vă mulțumim frumos, domnule Gurin.

Domnul Corneliu Gurin:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, este invitat la tribuna principală domnul Vadim Vrabie, vicedirector al Serviciului de Informații și Securitate.

Domnul Vadim Vrabie – *vicedirector al Serviciului de Informații și Securitate:*

Bună seara.

Stimate domnule Președinte,

Onorat Parlament,

În vederea executării Hotărârii Parlamentului nr.41 din 24 martie curent cu privire la Raportul Comisiei de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, Serviciul, de comun cu Procuratura Generală, a inițiat măsuri necesare în vederea identificării și tragerii la răspundere conform legii a persoanelor care intenționat au făcut declarații publice și au săvârșit alte acțiuni care au dus la divulgarea informației ce conține secret de stat.

Pe cazul dat a fost inițiată cauză penală secretă conform semnelor componente de infracțiune prevăzute de articolul 344 alineatul (1) „Divulgarea secretului de stat”, Cod penal.

În prezent sînt derulate acțiuni de urmărire penală și speciale de investigație. Au fost efectuate verificări în privința mai multor persoane, mersul și detaliile acestor investigații fiind secret de anchetă ce pot fi prezentate, după caz, doar de către organul de urmărire penală.

În proces sînt cercetări tehnice privind circulația electronică a informațiilor. Aceste măsuri necesită timp situație impusă de procedurile tehnice și procesuale penale, fiind necesare și comisii rogatorii în străinătate.

Referindu-ne la general la situația legată de aceste 3 bănci comerciale, Serviciul continuă investigațiile de competență, inclusiv în comun cu partenerii externi, în vederea elucidării integrale a circumstanțelor tranzacțiilor frauduloase.

Aici aș menționa că Serviciul nu face parte din grupul de investigație penală. De aceea, noi nu ne vom referi la mersul cauzei penale.

În special, avînd în vedere identificarea unor persoane dubioase, inclusiv companii și cetățeni străini în schema tranzacțiilor, SIS a dispus investigarea ... unei potențiale implicări a factorului extern și altor organizații cu interese

subversive în declanșarea unei crize pe sistem, pericol despre care am informat în repetate rânduri autoritățile decizionale ale statului.

Menționez că Serviciul a anticipat cu mult timp înainte riscurile de destabilizare a pieței financiare, iar, în consecință, a economiei și a situației social-politice din Republica Moldova.

Totodată, în contextul sesizărilor... sesizării unei monopolizări a pieței de către grupări cu afinități în străinătate, am intervenit cu propuneri în sensul prevenirii riscurilor și amenințărilor.

Toate informațiile privind măsurile întreprinse în ultimii ani și pericolele reale pe problematica abordată au fost prezentate în martie curent comisiei de anchetă a Parlamentului condusă de domnul deputat Răducan și Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului condusă de domnul deputat Veaceslav Untila.

Atît pe scurt. Sînt gata la.. să intervin. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Vadim Vrabie:

Ne scuzați, noi sîntem vizați doar în punctul 9 al Hotărîrii Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Este 8 și 24. Începem sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Domnule Valeriu Munteanu,

Vă rog frumos.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Vrabie,

Responsabilitățile instituției pe care o reprezentați sînt foarte clare, sînteți responsabil să informați Președintele Republicii Moldova, Președintele Parlamentului și, respectiv, șeful Guvernului despre acțiunile care au loc în Republica Moldova și pun sub influență securitatea noastră sau în pericol, mai degrabă spus.

Acum 2–3 săptămîni Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, cu ocazia a 3 ani de la mandat spunea în felul următor, fiind întreat despre problema Băncii de Economii, zicea: „De unde să știu eu despre Banca de Economii, dacă mă informez și eu, ca și voi, din presă”, citez.

În același sens, și pentru toate persoanele spuneți-ne, vă rog frumos, dacă în mod... cum să vă spun, la timp și întotdeauna a fost informat Președintele Republicii Moldova, Președintele Parlamentului, șeful Guvernului despre acțiunile care aveau loc și, probabil, mai au loc pe această dimensiune?

Deci instituția dumneavoastră și-a făcut responsabilitatea? Oamenii au fost informați? Și, deja, depindea sau depinde în continuare de ei să ia sau să nu ia decizia. Aceasta deja nu îi treaba voastră.

Domnul Vadim Vrabie:

Mulțumesc de întrebare.

Stimate domnule deputat,

Vreau să vă afirm că, îndeosebi, problema Băncii de Economii din anul 2004 e în vizorul Serviciului de Informații și Securitate. Dar dacă vorbim de evenimentele din anul 2013, vreau să vă spun că noi avem 17 informații remise la toate 3... conducători ai statului.

Domnul Untila a primit în copii documentele respective cu scenariile, cu evoluțiile ei, eventual, care noi le vedeam la acel moment și care, din păcate, s-au împlinit.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

A doua întrebare sau precizare.

Domnul Valeriu Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Deci dumneavoastră de 17 ori ați făcut scenarii, ați încercat să preveniți anumite scenarii, ați informat persoanele de stat, le-ați propus și soluții, și măsuri, și acțiuni, din câte vedem, mai puține, pentru că vedem unde ne aflăm.

Mulțumesc.

Mie mi-e suficient atât.

Domnul Andrian Candu:

Comentarii? Nu.

Vă mulțumesc.

Domnule Reșetnicov,

Vă rog frumos.

Domnul Artur Reșetnicov:

Mulțumesc.

Eu aș vrea să ne spuneți și dacă nu veți putea dumneavoastră personal să răspundeți, este colegul dumneavoastră, domnul Procuror General, pentru că nu am reușit să-i adresez dumnealui întrebarea, dar se creează așa impresia, cel puțin dumneavoastră acum ați raportat și anterior că, de fiecare dată, sistematic, ați numit și cifra, 17 note informative ați prezentat conducerii în 2013 – 2014. Conducerii – să înțelegem că este vorba de Președintele Republicii Moldova, de Prim-ministrul și Președintele Parlamentului în perioada 2013 – 2014.

Atunci apare întrebarea: dacă ați văzut și ați informat de 17 ori și nu au fost adoptate măsuri, nu s-a ameliorat situația, nu s-a preîntâmpinat, nu s-au evitat anumite situații, deci, în mod normal, și dumneavoastră, și Procuratura sau dumneavoastră trebuia să informați Procuratura că am informat Președintele, am informat Prim-ministrul, nu se adoptă măsuri.

În cazul dat, în mod normal, ar trebui atrași la răspundere pentru neglijență în serviciu. Pentru că aș vrea să vă întreb: din acele 17 note informative spuneți-mi, vă rog, câte note informative au fost examinate, de exemplu, la Consiliul Suprem de Securitate? Și ce decizii s-au primit, pentru că Consiliul Suprem de Securitate este condus de Președintele Republicii Moldova.

Atunci apare concluzia: ori informațiile pe care dumneavoastră le-ați prezentat nu au fost calitative, ori demnitarii, conducerea nu au înțeles nimic din informațiile pe care le-ați prezentat, ori dumneavoastră împreună cu Procuratura nu ați dorit.

Și aș ruga să vă ajute și Procurorul General, pentru că dumnealui cunoaște ce înseamnă neglijența în serviciu comisă de Președintele Republicii Moldova, pentru că au fost precedente în care procurorii au înaintat astfel de învinuiri.

Aș vrea să văd care este finalitatea acestuia. De ce nu ați avansat privitor la neglijarea în serviciu de către Prim-ministrul și de către Președintele țării?

Mulțumesc.

Domnul Vadim Vrabie:

Domnule deputat,

Mulțumesc de întrebare.

Deci ca să explic privitor la calitatea documentelor. Cred că s-ar putea să se expună membrii comisiei care au făcut cunoștință cu materialele. Și, după câte eu cunosc, au fost apreciate fiind calitative. Bine, nu pot să îmi fac eu o apreciere la respectivele documente.

Suplimentar, privitor la... dacă au fost abordate în consiliile de securitate ale țării, pot să vă spun că la Comitetul Național de Stabilitate Financiară, cum și a spus și domnul Drăguțanu, problema respectivă a fost abordată de mai multe ori și permanent.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnule Reșetnicov,

Precizare sau a doua întrebare.

Domnul Artur Reșetnicov:

Da, considerați că e precizare. Și, inclusiv, a doua întrebare.

Notele informative sau informațiile care sînt prezentate de serviciile speciale nu pot fi apreciate cu note. Deci dumneavoastră trebuie să urmăriți care a fost reacția, care sînt capacitățile administrative ale persoanelor, ale conducerii țării de a adopta anumite decizii.

Și v-am întrebat concret: din acele 17 note informative, Președintele țării și Consiliul Suprem de Securitate ce acțiuni au adoptat?

Domnul Vadim Vrabie:

Domnule deputat,

Dumneavoastră ați condus Serviciul în cauză. Dumneavoastră cunoașteți că însăși infracțiunea s-a petrecut, s-a finalizat, ceea ce a fost în luna noiembrie. Noi ce am informat, am anunțat despre riscurile care sînt. Atunci nu era o infracțiune în care să poți interveni procesual-penal ori să poți interveni cu careva acțiuni de ordin... doar era o informație care trebuia de prevăzut intervenție legislativă ori administrativă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Aveți precizare.

Domnule Reșetnicov,

Vă rog frumos.

Domnul Artur Reșetnicov:

Deci precizare, pentru că s-a evitat de a răspunde direct.

În cazul în care ați văzut că nu există nici o măsură, v-ați adresat Procuraturii Generale pentru ca să întreprindă măsuri privitor la examinarea posibilității atragerii la răspundere a Prim-ministrului și a Președintelui țării pentru neglijență în serviciu?

Domnul Vadim Vrabie:

Nu, astfel de interpelări nu am făcut.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Ion Ceban,

Vă rog frumos.

Nu este. Dumnealui e dezinteresat.

Domnule Untila,

Vă rugăm frumos.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc.

Eu am o întrebare, constatare. Am vrut să o adresez domnului Procuror General.

Stimați colegi,

Eu vreau încă o dată să vă atrag atenția la ceea ce a spus domnul Chetaru: au fost expediate în judecată 500 de dosare, 26 de oameni stau la pușcărie. Iată asupra la ce trebuie să ne gândim noi cu dumneavoastră, fiindcă se duc la pușcării acei care nu au bani sau acei care vor... altcineva la pușcărie nu se duce.

Sistemul nostru este putred. Noi, deputații, trebuie să luăm măsuri ca să schimbăm ceva. Nu o să schimbăm, lucrurile o să se repete mai departe.

Vă mulțumesc. Întrebare nu am.

Domnul Andrian Candu:

Întrebări nu aveți?

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Țap,

Vă rog frumos.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Domnule Vrabie,

Pornind de la investigațiile pe care dumneavoastră le-ați realizat, aș vrea în contextul celor spuse de Guvernatorul Băncii Naționale în ceea ce privește faptul că activitatea Băncii Naționale, în mare parte, a fost blocată de hotărârile instanțelor judecătorești.

Întrebarea mea este: dacă dumneavoastră în acele investigații operative v-ați preocupat și de acest subiect, pentru că citez, în raportul comisiei se spune „în perioada 10.02.2014 – 01.12.2014”, adică pe parcursul unui an de zile de mai multe ori instanțele au blocat prin... deci prin suspendarea Hotărârii Consiliului de administrație a Băncii Naționale.

Dacă ați informat Procurorul General și Consiliul Superior al Magistraturii despre aceste decizii și faptul că Curtea de Apel a casat hotărârea instanței, ultimei hotărâri din 31 iulie tocmai la 1 decembrie, după 4 luni, când deja fraudarea se terminase și fusese introdusă și procedura specială a Băncii Naționale?

Domnul Vadim Vrabie:

Mulțumesc, domnule deputat, de întrebare.

Deci vă spun că privitor la aspectul de interes pe care l-ați enunțat dumneavoastră noi nu am fost antrenați.

Mai mult ca atât, noi nu ne putem expune asupra unor încheieri de judecată, deoarece există legislația care e ... noi nu ne permitem imixtiuni în justiție, de aceea noi nu am putut să ne expunem, n-am avut aceasta... Mai ales că noi ne-am interesat mai mult despre influența externă asupra situației respective și conexiunile din exterior.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Precizare sau a doua întrebare, domnule Țap?

Domnul Iurie Țap:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

De fapt, nu o să fie a doua întrebare, dar o să-l rog pe Procurorul General, pe domnul Gurin, eventual să întreprindă măsurile respective. Și aștept răspuns dacă în acest sens Procuratura Generală și-a onorat obligațiunile conform obligațiunilor de serviciu.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Batrîncea,

Vă rog frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Vă mulțumesc. În fine.

Domnule vicedirector,

Întrebarea este pentru dumneavoastră și pentru domnul Gurin, că nu am reușit. Iată, astăzi, noi discutăm un subiect destul de important – situația în domeniul financiar-bancar. Sincer eu nu am auzit o apreciere foarte clară a situației din domeniul bancar nici de la domnul Gurin, nici de la dumneavoastră.

Ca să vedem, noi avem organe de drept, avem organe de control. Am auzit acum de la domnul Procuror General Gurin că Procuratura nu are competențe de investigație, în pofida faptului că este organ superior și de investigații, și de anchetă, și de învinuire. Toată lumea înțelege, toată Republica Moldova, toată societatea că nu Shor este acel atotputernic, Shor doar a făcut ceea ce i s-a spus. Și în spatele domnului Shor au stat persoane concrete din Alianța de guvernare. Și deja sînt încercări și în această sală de a răsturna situația din cap în picioare, precum că este o poziție factorul geopolitic ș.a.m.d. Este o aberație și dumneavoastră cunoașteți, SIS-ul cunoaște acest lucru. Cine stă în spatele acestora?

Noi știm că acest partid, care încearcă acum să identifice un aspect geopolitic, a avut trei prim-miniștri: unul demis pentru corupție, altul era un simplu Prim-ministru și a semnat 10 miliarde de lei, al treilea încă nu știe care este situația în sectorul financiar-bancar. Noi vrem acțiuni reale. Și societatea dorește să vadă un SIS activ.

Eu țin minte declarațiile politice, înainte de 30 noiembrie, cu care a venit SIS-ul, precum că a fost un pericol imens și SIS-ul așa de dramatic, eroic a combătut acest pericol. Dar unde este SIS-ul astăzi? Unde este Procuratura Generală, domnule Procuror General? Noi vrem să vedem acțiuni reale, noi vrem să vedem care este persoana vinovată: unu, doi, trei. Și nu trebuie de spus, precum că noi, socialiștii, sau cineva, sau societatea, precum că încercăm să producem isterie în societate, au produs altcineva.

Domnule vicedirector,

Cînd SIS-ul va fi activ?

Domnul Vadim Vrabie:

Mulțumim, domnule deputat de întrebare.

SIS-ul e activ permanent. Dar ceea ce dumneavoastră solicitați, practic solicitați de la noi investigarea la ceea ce se petrece în cadrul anchetei penale. Noi nu facem parte, încă o dată vă menționez, la ancheta penală respectivă.

De aceea, noi în cazul investigării pe cazul acestor trei bănci nu ne putem expune la detaliile care pe dumneavoastră vă interesează. Dar ceea ce avem

operativ în cadrul măsurilor speciale sigur că ele sînt clasificate și sînt remise instanțelor de resort cu griful respectiv.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

A doua întrebare, dacă aveți, domnule Batrîncea, la domnul Vrabie.

Domnul Vlad Batrîncea:

O precizare pe acest subiect. Eu pot să aduc o multitudine de exemple atunci cînd persoane simple pentru niște sms-uri au fost reținuți, au stat la penitenciar jumătate de an, dar aici este o fraudă a secolului. Eu am urmărit istoria bancară, fraude bancare în toată lumea, noi sîntem pe locul întîi, nu a fost în lume așa ceva. Nu producem noi isterie în societate, nu noi sîntem acei care vrem nu știu ce. Noi vrem să vedem acțiuni reale. Și dacă SIS-ul are așa competente, noi vrem să vedem și SIS-ul, și Procuratura care lucrează.

Domnul Vadim Vrabie:

Veți vedea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Și încă una. A doua întrebare. Iată, astăzi, în această sală au sunat mai multe idei de ordin, că, iată, cadrul legal nu este perfect, că, iată, ceva lipsește, că, iată, trebuie să modificăm cadrul real ca să începem a munci.

Eu știu Legea cu privire la SIS, Legea cu privire la Procuratură, dumneavoastră aveți chiar competențe pentru a face ceva. Procuratura Generală este un organ de care se teme fiecare funcționar public în acest stat.

Și domnul Chetraru ceea ce a spus. Iarăși, eu mă repet ceea ce a spus domnul Untila. Din 500 de oameni care au fost duși la instanță doar 26... dar care este calitatea la 500 de oameni? Nu medici, nu sectoriști, noi vrem să vedem acele persoane care stau în spate, care nu-s implicați direct, că ei tot timpul stau în spate. Și noi știm, eu mă repet, că nu Shor este principalul vinovat, domnule Gheorghe Mocanu. Și dumneavoastră știți bine că fără guvernare așa o „afură” nu avea cum s-o realizeze Shor. Că sînt organe de anchetă, în alt caz, care în cinci minute erau să oprească toate transferurile ș.a.m.d.

Eu vreau să vă întreb, dumneavoastră sînteți gata, poate dumneavoastră să ne spuneți foarte clar, bine, OK, fără nume, că dumneavoastră știți cine stă în spatele lui Shor? Că dumneavoastră înțelegeți că fără oamenii implicați din actul de guvernare, din clasa politică, așa ceva nu era posibil. Că cineva din această sală, probabil, știe foarte bine și a pus la cale acest lucru. Dar dumneavoastră aveți așa informații?

Domnul Vadim Vrabie:

Domnule deputat,

Eu, ca să vorbim la aspectul respectiv, v-aș spune că întîi trebuie să începem din sistemul bancar, pentru că aceasta e o problemă administrativă, în sectorul

bancar, adică în aceste trei bănci, care, într-adevăr, cum a spus domnul guvernator, s-au dat credite neperformante, dacă începem. Și, după cum v-am spus, deci cine a acceptat creditele? A acceptat conducerea băncilor.

Altceva că cine au beneficiat ulterior, cum au gestionat, trebuie să ne spună, dar începînd de la conducerea băncii. Întîi cu banca trebuie să ne lămurim și pe urmă noi o să vedem dacă este cineva ori nu este cineva în spate. Da, vehiculări, informații sînt multe, dintre care și din dreapta, și din stînga, și din spate, și din față tot sînt vehiculări, dar nu poate Serviciul să se implice în niște vehiculări politice, unele din care urmăresc niște scopuri de tensionare a situației, de a beneficia de situația aceasta înainte de alegeri. Ne stăruim să fim mai corecți.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Batrîncea,

Aveți un minut de precizare.

Domnul Vlad Batrîncea:

Dați așa, situația, într-adevăr, e tensionată. Dar e tensionată situația deja nu pe stînga, dar și pe dreapta, că acei zeci de mii de alegători care au ieșit: intelectualitatea, profesorii, medicii, au venit deja și reprezintă dreapta, sînt acei oameni care au votat Partidul Liberal Democrat și alte partide. Respectiv, societatea fierbe. Și nu noi, clasa politică, o să fim acei care organizăm aceste măsuri și nu noi vom fi acei care vor suspenda aceste acțiuni. Și societatea așteaptă acțiuni foarte clare, prompte. Însă fiecare din acea mulțime care au fost știe că în spatele acțiunilor lui Shor stau cineva din guvernare. Și dacă nu vor fi oamenii aceștia trași la răspundere. Și pe oameni nu-i interesează este cadrul legal, nu este cadrul legal, are competență Procuratura, SIS-ul și alte organe sau nu are, oamenii vor să vadă acțiuni.

Eu vă mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim pentru precizările de rigoare.

Domnule Gheorghe Mocanu,

Aveți dreptul la replică. Și, ulterior, chiar sînteți pe lista de întrebări.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Eu am o întrebare, dar foarte pe scurt.

Domnule Batrîncea,

La Moscova și la ziua de naștere a lui Shor nu merge Gheorghe Mocanu, dar Igor Dodon.

Și acum întrebarea către dumneavoastră.

Domnule vicedirector,

În hotărîrea Parlamentului, la punctul 9, noi am stipulat în felul următor: Serviciul de Informații și Securitate va întreprinde toate măsurile necesare în

vederea identificării persoanelor care au săvârșit acțiuni care au dus la divulgarea informațiilor ce constituie secret de stat.

Domnul Vadim Vrabie:

Mulțumesc de întrebare.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Dar n-am adresat întrebare, acuși. Aceasta este prevăzut în hotărîrea Parlamentului. În perioada în care era desfășurată ancheta în cadrul comisiei de anchetă parlamentară pe data de 9 martie și pe data de 24 martie un portal de știri a plasat informații care constituiau caracter de secret, strict secret, mai exact. Chiar dacă ulterior unele informații au fost desecretizate, unele nu au fost, pentru că noi am lucrat cu rapoartele SIS, cu hotărîrea Guvernului, cu informațiile de la Banca Națională și de aceea am stipulat în hotărîrea Parlamentului ca atribuție a dumneavoastră să verificați și să vedem, de unde? Sau a fost identificată persoana care a transmis informația? A fost legală plasarea ș.a.m.d.?

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Înainte de a răspunde, stimate domnule Vrabie, permiteți-mi și mie, că am fost vizat. S-a făcut o investigație internă în Parlament, în Secretariat, începînd de la comisia de anchetă și toate materialele au fost trimise la Procuratură. (*Vorbește cineva din sală.*) Încă nu.

Domnul Vadim Vrabie:

Bine. Mulțumesc de întrebare.

Deci vă spun că divulgarea informațiilor a fost la acel moment cînd ele erau atribuite cu statut clasificat. Deci, respectiv, declassificarea lor aceasta nu înseamnă că se finalizează urmărirea penală.

Mai mult ca atît, după cum v-am spus, urmărirea penală are grif tot secretizat, care nu pot da... Dar vă dau un mic aspect operativ, care trebuie de probat, ulterior, în cadrul urmării penale.

Sînt punctate cîteva persoane potențiale care au divulgat informația și acuma se caută legătura care s-a petrecut prin mediul virtual ori prin... virtual prin rețele electronice, de legătura între portalul de știri și persoanele vizate.

Respectiv, luînd în considerare că aceasta s-a petrecut peste hotarele țării, este necesară, adică mai corect, a fost solicitată comisia rogatorie în străinătate, care iarăși durează timp. Atît.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

A doua întrebare sau precizare, dacă aveți?

Doamna Fusu,

Vă rog frumos.

Doamna Corina Fusu:

Domnule Vrabie,

Dumneavoastră ați remarcat faptul, de mai multe ori, că vă interesează, în primul rând, factorii externi care au dus la destabilizarea în sistemul bancar, că instituția pe care dumneavoastră o conduceți a știut despre acești factori externi cu mult timp în urmă și ați mai spus că există un monopol al pieței din sistemul bancar cu subiecți din străinătate.

Care sînt acești subiecți din străinătate, din care stat: Statele Unite ale Americii, Federația Rusă, Uniunea Europeană?

De ce de fiecare dată spuneți așa, foarte confuz, factori externi. (*Rumoare în sală.*)

Care sînt acești factori?

Domnul Vadim Vrabie:

Vă mulțumesc frumos.

Informația respectivă, după cum v-am spus, este... conține în documentele pe care le-am remis chiar și comisiei de anchetă, și Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică.

Deci ele sînt clasificate încă la secretul de stat.

Totuși, vă pot spune doar ca exemplu.

În consiliile de administrare ale băncilor respective au fost cetățeni străini, care au decis respectivele acordări de credite. Suplimentar noi știm că în 2014 a fost intenția de investiții a unei bănci străine în cadrul Băncii de Economii care... noi știm, cu ce afiliere are banca respectivă.

Da, eu acuma nu pot face publice astfel de rezultate ale investigațiilor, dar eu cred că... da, dumneavoastră vă puteți face o paralelă clară.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Fusu,

Dacă aveți o precizare sau a doua întrebare.

Doamna Corina Fusu:

Da, am o precizare.

Cu toții cunoaștem că în 2013 acțiunile de la Banca de Economii au fost procurate de Banca „Внешэкономбанк”, președinte al Consiliului de administrare este domnul Medvedev, Prim-ministru al Federației Ruse.

Și acest fapt cred că ne spune foarte clar care sînt acești factori externi.

Acum, ca să nu ne ascundem după deget, Federația Rusă poartă un război hibrid nu doar în Ucraina, dar și în Republica Moldova, prin intermediul destabilizării sistemului bancar și a propagandei și minciunii pe care o promovează prin intermediul posturilor audiovizuale.

Deci, este pusă în pericol securitatea statului Republicii Moldova și revoltele despre care au vorbit și socialiștii, dar și alți deputați care sînt îndreptățite, de fapt,

pentru că cetățenii au ajuns la sapă de lemn și la sărăcie și lucrul acesta o să-l resimtă din ce în ce mai mult și nu foarte târziu.

Vreau să concluzionez că, de fapt, Federația Rusă folosește diferite instrumente ca să destabilizeze situația din Republica Moldova și să creeze mari nemulțumiri, să manipuleze în continuare opinia publică din Republica Moldova, prin propaganda și războiul informațional hibrid, și este deja o noțiune consacrată în Europa și peste tot în lume.

Și vreau să vă spun că este absolut de datoria Serviciului de Informații și Securitate să ia măsuri urgente cu acest război hibrid dus de Federația Rusă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Corina Fusu:

Aceasta-i...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim. Da, deja cu mult s-a depășit.

Domnul Deliu,

Vă rog frumos.

Domnul Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc mult.

Domnule Vrabie,

Instituția pe care o reprezentați are menirea să stea la straja securității statului și, respectiv, la orișice suspiciune de atentat la securitate să informeze autoritățile abilitate.

Sincer să vă spun, pe mine m-a șocat o afirmație a domnului Procuror General și-i dau citire, precum că, citez: „Pe parcursul anilor s-a furat cu sacul. Pachete de bani se scoteau din depozite și se duceau acasă.”

Spuneți-mi, vă rog, ați deținut și dumneavoastră această informație?

Și dacă da, unde-s sacii? Sau i-ați găsit goi?

Domnul Vadim Vrabie:

Vă mulțumesc frumos de întrebare.

Noi n-am avut așa informație. În informațiile noastre operative nu se conține despre sustragerea în numerar și cu sacii.

Deci, nu avem astfel de informație.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Deliu,

Aveți a doua întrebare?

Domnul Tudor Deliu:

Nu am o a doua întrebare, doar am o constatare.
Înseamnă că pe cine să credem?

Domnul Andrian Candu:

Pe cel care a luat sacii.
În continuare, domnul Apostol,
Vă rog frumos.

Domnul Ion Apostol:

Domnule Vrabie,
Din discuțiile care s-au purtat astăzi aici în această sală, reiese un lucru foarte simplu că organele de drept au gestionat prost această situație.
E trist, e foarte trist. În această ordine de idei, eu înțeleg... îi înțeleg pe unii, care rup coardele vocale pe la microfoane, eu și înțeleg cauza care este.
Cauza este frica, fiindcă ei sînt complici la aceste hoții care au avut loc și cred că o să le meargă, arătînd cu degetul în altă parte, uitînd să se uite în oglindă.
De aceea, noi, Frațiunea Partidului Liberal, constatăm un lucru că ne-au furat, ne-au trădat și e timpul să facem dreptate.
Dumneavoastră subscrieți la acest slogan sau nu?

Domnul Vadim Vrabie:

Luînd în considerare că e slogan politic, eu mă voi abține, dar ...

Domnul Ion Apostol:

E timpul să facem dreptate. E timpul să facem dreptate sau nu?

Domnul Vadim Vrabie:

... normal, ca și fiecare cetățean al Republicii Moldova, ne dorim dreptatea în cazul acesta.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Ion Apostol:

Haideți la treabă, domnilor.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Apostol,
Aveți a doua întrebare sau precizare?

Domnul Ion Apostol:

Precizare.

Eu vreau să spun că n-o să... în această ordine de idei, sînt de acord cu colega mea, Corina Fusu, că, într-adevăr, este pusă la încercare securitatea Republicii Moldova sub toate aspectele.

De aceea eu nu înțeleg ce v-a încurcat în acea situație ca dumneavoastră nu doar să informați organele statului, dar să vă autosesizați și începeți să rezolvați aceste probleme în limita atribuțiilor care vi se acordă, conform Constituției și legislației în vigoare?

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Vadim Vrabie:

Vă mulțumesc frumos de întrebare.

Chiar știți că e o întrebare foarte bună.

Dumneavoastră dacă ați studiat competențele serviciului, am fost limitați doar la informare în scris. Restul nu mai avem nici o... și chiar și activitatea operativă e limitată, practic, prin prisma inițierii urmăririi penale doar și sancționată de judecătorul de instrucțiune.

Situația respectivă care a evoluat în sectorul financiar-bancar arată înc-o dată importanța dotării serviciului cu competențe suplimentare de a interveni prompt în astfel de situații.

De aceea noi avem inițiate un șir de proiecte privitor la reforma serviciului, privitor la mandatul de securitate națională, privitor la Legea privind activitatea informativă și contrainformativă, la care avem nevoie ca dumneavoastră să ne susțineți și să nu tergiversăm.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Voronin,

Vă rog frumos, cele două întrebări.

Domnul Vladimir Voronin:

Sînt nevoit să susțin într-o poziție cele expuse de liberali, referitor la ceea ce la o conferință de presă bănuitul Shor a declarat că cineva dintr-un partid... au fost finanțați de către el.

Merg mai departe cu această întrebare, încă nu-i toată întrebarea, domnul Vrabie.

Deja în jurul la 2 ani de zile toată Moldova îi acoperită cu billboard-uri, cu lozinci, cu portrete, cu ce vreți într-o culoare бледно-розовая.

Eu nu deschid tema mai departe din punct de vedere al medicinei, dar dumneavoastră nu vă gândiți de unde sînt... nu că nu vă gândiți, nu știu la ce vă gândiți, dar nu vedeți acești bani de unde sînt ei.

Doi. Ieri în Moldova a aterizat un erou național, pe care l-au întîlnit o sumedenie de oameni cu lozinci, cu... mă ierți, cu ce ș.a.m.d.

Imediat seara o avut loc o petrecere grandioasă în Taraclia. Pe banii căruia?... De unde așa bani au aceste persoane care n-au nici cont, nici afacere în Moldova? Nu au declarat nici un leu.

Cu ce vă ocupați voi toți, fraților de-acolo, de sus?

Oameni buni, cu ce vă ocupați?

Dumneata să... eu te rog foarte mult, aceasta este interpelare, nu numai întrebare și pentru dumneavoastră, pentru SIS, și pentru domnul Procuror General, și pentru Centrul Național Anticorupție.

De ce nu vă ocupați voi cu aceste lucruri, de unde se iau acești bani?

Mai mult decât atât, că este lege despre finanțarea partidelor și este lege cum să participăm noi în campania electorală și ne achităm noi față de Comisia Centrală Electorală.

Ce facem noi, ce facem și pe urmă ne mirăm de unde se iau bani.

Iată în aceste campanii electorale se fură și se pregătește baza de a fura banii, pentru că aceste partide care prin așa mod cîștigă alegerile, pe urmă fac ceea ce vor ei în țară.

Voi înțelegeți sau nu înțelegeți? (*Voci nedesluite din sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Vrabie,

Poftiți.

Domnul Vadim Vrabie:

Domnule deputat,

Vă mulțumesc frumos de întrebare.

Vreau să vă spun că aspectele respective sînt în vizorul nostru.

Mai mult ca atât, eu pot să vă dau... nu, stați că vă spun.

Domnule deputat,

Stați că... ascultați-mă, ascultați-mă.

După cum v-am spus, noi lucrăm activitatea de investigație specială care-i clasificată. Dar, totodată, vreau să vă dau un exemplu, dumneavoastră dacă cunoașteți că reprezentanța diplomatică străină cu afiliere la ceea ce ați spus dumneavoastră doar pe anul 2014 a scos în numerar din băncile noastre de la 3 milioane jumătate de euro.

Păi, bine, dar aceasta trebuie de probat, pentru că a vorbi operativ eu pot să vorbesc, dar îmi trebuie ca să fiu acum... (*Rumoare în sală.*)

Mai sînt. Mai sînt... aspecte.

Domnul Andrian Candu:

Se ia un pachet de legi în Parlament și rugăm Comisia securitate națională, apărare și ordine publică în mod special să aibă un... să progreseze cu pregătirea materialelor.

Domnul Filat,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Filat:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule vicedirector,

O primă întrebare ține de aspectul care a fost, de fapt, direct și indirect discutat în această ședință și ține de destabilizarea sau dorința de destabilizare în țară și promovarea unor interese foarte departe de interesul național al Republicii Moldova.

Noi tot timpul discutăm despre drepturile și libertățile fundamentale ale omului, dar, totodată, trebuie să reieșim și din obligația cetățeanului.

Or, în asemenea situații în care sîntem noi la ora actuală, înțelegem foarte bine că în analiză trebuie să prevenim ce ar putea să se întîmple și în alte instituții bancare în cazul dat.

Întrebarea mea este: dacă aveți asemenea analiză și dacă situația din acest punct de vedere este stabilă?

Domnul Vadim Vrabie:

Vă mulțumesc frumos de întrebare.

Deci vă spun că astfel de analize avem. Mai mult ca atît, este preconizat Consiliul Suprem de Securitate în care va fi prezentată respectiva analiză și riscurile care... eminente pe perioada apropiată în legătură cu evenimentele care au loc în Republica Moldova și, să spunem așa, beneficierea de cărorva forțe și din exterior de situația respectivă.

Dar aceasta este în vizorul nostru și sîntem gata să dăm o... *(Rumoare în sală.)*

Eu ... *(Rumoare în sală.)*

Mă scuzați. ... la ureche vorbim, de regulă.

Domnul Andrian Candu:

Noi am înțeles.

Da, aveți o altă modalitate de discuții.

Domnule Filat,

Vă rugăm frumos, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Vladimir Filat:

Eu așteptam să vorbiți tare, ca să auzim toți și nu doar cei care sîntem în această sală.

Întrebarea nu este una întîmplătoare sau retorică. Dacă este să ne uităm foarte atent în structura acționariatului în sistemul bancar din Republica Moldova, noi nu că avem doar un semn de întrebare, dar avem o întrebare.

Și apropo de cine și cum stă în spatele și al cui spate stă.

Doamna deputat Fusu a făcut o mențiune despre un acționar important în Banca de Economii, este o instituție financiară, credeam noi, puternică, din Federația Rusă. Credeam că și investițiile din Federația Rusă pot fi serioase și să contribuie la economia Republicii Moldova.

Din păcate, nu avem confirmare în acest sens.

Și eu cred că avînd în vedere și declarațiile pe care... sau expunerile pe care le-a făcut domnul Chetragu la tribuna centrală a Parlamentului și avînd în vedere iarăși cine este proprietarul, cel puțin formal, al companiei care a concesionat Aeroportul și să nu ne trezim și cu alte riscuri, ar trebui, stimate domnule Președinte al Parlamentului, este și o propunere, să facem o analiză ca să constituim o comisie parlamentară aici și să facem o analiză în detalii asupra acestei situații de la Aeroportul Internațional Chișinău, să nu avem și alte surprize.

Și o întrebare de încheiere vizavi iarăși de situația din sistemul bancar și eventualitatea anumitor situații, chiar dacă colegul care are mare grijă să comenteze nu doar ceea ce spun, dar ceea ce poate nici nu gîndesc, eu chiar consider că noi, dacă sîntem foarte responsabili și urmărim nu doar declarații politice, dar urmărim ca problemele reale cu care se confruntă Republica Moldova să fie rezolvate, avem nevoie de expertiză și avem nevoie de acțiuni în așa măsură, încît aceste probleme să nu se repete.

Și în acest context, instigarea, or, sistemul bancar este un sistem nu doar vital și ține de securitatea statului, el este și un sistem sensibil. Nu doar în Republica Moldova sînt exemple multiple în lume, cînd prin intermediul destabilizării sistemului bancar au fost răsturnate nu doar guverne, că nu este vorba în Guvern, a fost, dacă doriți, stoparea sau schimbarea dezvoltării unei țări.

Și, în acest sens, responsabilizarea celor care se ocupă cu asemenea instigări și cu obiective de genul acesta.

Și chiar în încheiere, cît de mult nu ar încerca unii sau alții prin utilizarea unei probleme complicate cu care ne confruntăm și care o discutăm astăzi și sper că nu doar o discutăm, dar vom și acționa s-o rezolvăm. (*Rumoare în sală.*)

Aceasta este o expunere.

Mulțumesc.

Vreau să aveți un pic de răbdare.

Și, domnule Președinte,

Permiteți-mi să-mi duc ideea pînă la capăt.

Obiectivul unora este unul foarte clar, să se folosească de orice situație care reprezintă încă o dată problemă pentru oameni, pentru a destabiliza situația, nici nu ascund alegeri anticipate și nu mai știu ce, în ideea: cu cît mai rău pentru țară, cu atît mai bine pentru unii, care în loc să stea... care în loc să stea și să rezolve problemele aici, stau și primesc instructaj săptămînal...

Voce din sală: (*Nu vorbește la microfon.*)

Și bani.

Domnul Vladimir Filat:

Și bani. Foarte corect, pentru ca să distorsioneze situația în Republica Moldova. (*Rumoare în sală.*)

Și în încheiere, eu cred că ... (*Rumoare în sală.*) Eu cred că ceea ce a spus domnul Voronin trebuie doar... (*Rumoare în sală.*)

Eu vreau să vă spun că obrăznicia și modul în care vă comportați nu vă face față. Dar ceea ce a spus domnul Voronin...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să încheiați.

Domnul Vladimir Filat:

...vreau să readuc... Eu închei, dar vreau să atenționez că trebuie să avem claritate, inclusiv la acest capitol de finanțare, iar milioanele și milioanele de dolari care reprezintă finanțare externă cu interese străine în Republica Moldova în interesul unui partid care este acum, trebuie să fie sancționat.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Cu aceasta s-a încheiat sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Vă mulțumim frumos, domnule Vrabie.

Vă mulțumim. (*Rumoare în sală.*)

În continuare. (*Rumoare în sală.*)

Sîntem limitați în timp. (*Rumoare în sală.*)

El era ultimul deja. Timpul e expirat.

Doamna Cărare,

Vă rog frumos să... aveți raportul pe marginea hotărîrii. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos, doamnă director.

Doamna Viorica Cărare – președinte al Consiliului Concurenței:

Stimate domnule Președinte,

Stimați domnilor deputați,

Eu vreau să vă aduc la cunoștință că noi nu sîntem vizați în raportul comisiei de anchetă, dat fiindcă nu avem competențele respective și nu am participat la gestionarea situației respective, dar în articolul 7 ne regăsim cu careva sugestii de acțiuni ex-post, și anume Parlamentul ne solicită să examinăm și să identificăm posibilitatea unor acțiuni concertate.

Respectiv, întru îndeplinirea acestui punct al hotărîrii Parlamentului, noi am inițiat o investigație cu privire la semnele încălcării articolului 5 din Legea concurenței vizavi de actorii de pe piața financiară la stabilirea cursului valutar pentru efectuarea operațiunilor de schimb valutar.

În această ordine de idei, noi am întreprins toate măsurile, folosim toate procedurile legale și instrumentele pentru derularea procesului de investigație.

În momentul cînd o să avem deja rezultatul, noi o să anunțăm Parlamentul.

Vă mulțumim frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Este 21.04. Sînt 30 de minute pentru sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Vă rog frumos să vă solicitați prin apăsarea de buton de fiecare dată la... după fiecare raportor, lista este ștersă și se reia de la început.

Vă rog frumos.

Doamna Fusu. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Fusu.

Doamna Corina Fusu:

Stimată doamnă,

Consiliul Concurenței, spuneți că, a întreprins deja unele măsuri și aveți și o anchetă, ați pornit o anchetă, investigație în ceea ce privește situația și deprecierea leului care a avut loc în mod drastic în lunile decembrie-ianuarie.

Totuși, aveți ceva date care ne-ar face mai clară situația, cine în mod special se face vinovat de situația cu deprecierea leului, nu doar să ne spuneți astăzi că ați inițiat o anchetă. Cred că deja se prefigurează, eu știu, un tablou, un scenariu, o situație.

Doamna Viorica Cărare:

Stimată doamnă deputat,

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Deci cu deprecierea leului, cu regret, nu este competența noastră. În piața respectivă bancară este regulatorul Banca Națională care se ocupă de acest subiect. Noi ne-am inițiat la presupusele acțiuni concertate, am făcut-o în luna aprilie, imediat după hotărârea Guvernului. Și sîntem la începutul etapei de investigație, la etapa de colectare și prelucrare a informației.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

A doua întrebare sau precizare.

Doamna Corina Fusu:

Da. Eu am o precizare și o replică pentru domnul Procuror General Gurin, care, prezentîndu-și raportul și răspunzînd la întrebări, de două ori a menționat că în Republica Moldova libertatea de exprimare este prea mare.

Din punctul meu de vedere unica achiziție așa mai serioasă care s-a produs în ultimii ani este tocmai libertatea de exprimare de care se bucură cetățenii Republicii Moldova, presa parțial, dar și deputații care exprimă aici diferite opinii.

Și, domnule Gurin,

Atunci cînd reprezentați societatea civilă nu v-ați fi permis niciodată să spuneți că libertatea de exprimare este prea multă. Niciodată nu este prea multă.

Și tot în acest context, mulțumesc libertății de exprimare și domnului Președinte al Parlamentului Andrian Candu, care a făcut public Raportul Kroll și din care am aflat, la pagina numărul 31, că în 2013 „Alsvit-Vin” a luat un credit neperformant de 46 de milioane de lei. Și conducătorul acestui SRL nu este nimeni altcineva decît soțul candidatei la funcția de Primar General al municipiului Chișinău din partea Partidului Socialiștilor.

Și dacă soțul domniei sale a știut să facă atât de bine regulă la SRL pe care îl conduce, atunci să ne îngrozim de faptul ce fel de ordine va face, Doamne ferește, candidata Zinaida Greceanîi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Aceasta înțeleg că nu a fost o întrebare.

Domnule Ion Ceban,

Vă rog frumos.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult, domnule Președinte.

Am vrea și noi doamna care are... să vedem materialele despre care vorbește doamna Fusu, că îmi pare că acum mîna Moscovei ceva un pic a dereglat. Doamna Fusu se...

Nu mi-ați dat, apropo, domnule Președinte, dreptul la replică.

Eu înțeleg că doamna Fusu se trezește, se culcă cu mîna Moscovei. Nu mîna Moscovei, doamnă Fusu, împarte terenuri în municipiul Chișinău. Tot nu mîna Moscovei dă autorizații pentru construcții neautorizate. Nu mîna Moscovei și nu Vladimir Putin vine aici și face haos în transportul... (*rumoare*), dar nu ne afectează, pentru că... da, nu mîna Moscovei a dat... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ceban,

Vă rog frumos, dacă aveți întrebări în adresa doamnei Cărare. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Ceban,

Vă rog frumos.

Domnul Ion Ceban:

Da. Vă mulțumesc mult, domnule Președinte.

Văd că astăzi microfonul, așa, este aleatoriu și doar pentru acei aleși.

Doamnă Cărare...

Domnul Andrian Candu:

Doar pentru acei aleși deputați. Da, aveți perfectă dreptate.

Domnul Ion Ceban:

Da, aleși din alianță.

Doamnă Cărare,

Eu am o întrebare deja ironică, pentru că tot acest show și circ am înțeles că a fost pe degeaba, așa, făcut.

Dumneavoastră ca și cea care concurența o examinați, ați văzut cărei părți din această alianță i-a căzut mai mult din acest miliard furat? Așa o întrebare. Ați regulat, toți egal sau cineva mai puțin? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos dacă...

Doamna Viorica Cărare:

Vă mulțumesc.

Eu sper că întrebarea îi retorică.

Domnul Andrian Candu:

Aveți altă întrebare sau precizare?

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Ion Ceban:

Domnule Președinte,

Nu, nu, nu, am. Am.

Domnule Președinte,

Eu, de fapt, la modul cel mai serios. Deci toate informațiile prezentate astăzi sînt departe de ceea ce am dori să auzim. Și de aceea vă rog, avem această inițiativă de a pune pe rol demisia Guvernatorului Băncii Naționale, a directorului Centrului Național Anticorupție, a Procurorului General și a directorului SIS.

Eu sper că a fost distribuit acest proiect de hotărîre tuturor. Și vă rog mult să țineți cont și să îl includem pe ordinea de zi astăzi, ca să fie și finalizat la ceea ce am discutat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Procedura a fost pornită, astfel de inițiativă.

Vă mulțumim frumos, doamnă Cărare.

Nu mai sînt întrebări în adresa dumneavoastră.

Aceasta a fost ultima ieșire a invitatului care a fost din lista invitaților.

În continuare, vom avea și Ora Guvernului sau, mai bine zis, nu vom avea o oră a Guvernului. Numai puțin.

Dragi colegi,

A fost făcută o propunere ce ține de prelungirea termenului acelei comisii sau grup de lucru care trebuia să lucreze sau lucrează la statutul municipiului Chișinău și statutul municipiului Bălți pentru a prelungi termenul. *(Rumoare în sală.)*

Orice e... serioasă, domnule Munteanu.

Proiectul nr.185.

Domnule Deliu,

Vă rog frumos, dacă puteți, să ne dați o informație. De pe loc.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc.

Stimate domnule Președinte,
Stimați deputați,

Deci este un proiect de hotărîre semnat de reprezentanții tuturor fracțiunilor parlamentare care venim în fața plenului pentru a cere prelungirea termenului de elaborare a proiectelor de Lege privind statutul municipiului Chișinău și statutul municipiului Bălți pînă la data de 31 iulie 2015.

Termenul care a fost adoptat prin hotărîrea de la data de 05.03.2015 a expirat la data de 5 mai, însă, în conformitate cu regulamentele care au fost adoptate de ambele grupuri de lucru, nu au fost realizate toate măsurile.

De aceea rugăm susținerea acestui proiect de lege... de hotărîre, cer scuze.

Domnul Andrian Candu:

Este vorba despre proiectul de Hotărîre a Parlamentului, inițiat, într-adevăr, de un grup de deputați din toate fracțiunile parlamentare ce ține de prelungirea termenului pînă la data de 31 iulie 2015. Este proiectul nr.185 din 7 mai 2015. Pentru stenogramă.

Cine este pentru examinarea... pentru adoptarea proiectului respectiv, vă rog frumos să votați.

Vă mulțumesc frumos.

Proiectul a fost adoptat.

Ordinea de zi a fost epuizată. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog... este un proiect, numai puțin să... dacă aveți răbdare un minut, două, era vorba despre importul unor bunuri pentru... de cult religios, dar, probabil săptămîna viitoare și cu raportul comisiei.

Vă mulțumesc frumos.

Ordinea de zi a fost epuizată.

Următoarea ședință va avea loc pe data de 14, săptămîna viitoare.

Vă mulțumesc.

Ședința s-a încheiat la ora 21.14

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Direcția generală documentare parlamentară
a Secretariatului Parlamentului.*